

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΙΒ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

ΤΟΥ 2024

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Δεκέμβριος 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
<u>ΜΕΡΟΣ Α</u>	
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1</u>	
1. Εισαγωγή	1
2. Στοιχεία/Πληροφορίες	3
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2</u>	
1. Υπουργός Οικονομικών	4
α. Οικονομικό πλαίσιο	4
β. Οικονομικοί και Κοινωνικοί Δείκτες.....	10
2. Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου	11
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3</u>	
1. Κρατικός Προϋπολογισμός 2024 και Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) 2024-2026.....	14
2. Ανάλυση κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2024.....	16
3. Τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2024	18
4. Παρατηρήσεις και σχόλια	18
5. Εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού	24
<u>ΜΕΡΟΣ Β</u>	
Παρατηρήσεις κοινοβουλευτικών ομάδων και άλλων κομμάτων για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2024	27
A. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού ...	28
B. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις ...	32
Γ. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος	36
Δ. Παρατηρήσεις του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου	43
E. Παρατηρήσεις της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα	45
ΣΤ. Παρατηρήσεις της Δημοκρατικής Παράταξης - Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων	64
<u>ΜΕΡΟΣ Γ</u>	
Πρόγραμμα συνεδριών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2024	73

ΜΕΡΟΣ Δ

1. Ανάλυση Εσόδων Κρατικού Προϋπολογισμού 2021-2026.....	76
2. Κατάσταση Προϋπολογιζόμενων Δαπανών 2021-2026	78
3. Ανάλυση Δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού 2021-2026.....	79
4. Κυριότεροι Μακροοικονομικοί Δείκτες.....	82

ΜΕΡΟΣ Ε

Συγκεφαλαίωση οφειλών και δαπανών κατά κεφάλαιο	83
---	----

ΜΕΡΟΣ ΣΤ

Συναφή Ζητήματα

1. Πορεία Αναπτυξιακών Δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού 2023.....	92
2. Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί Κρατικού Προϋπολογισμού 2023.....	93

ΜΕΡΟΣ Ζ

Τροποποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό του 2024, όπως κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών μετά τη λήξη της κυρίως συζήτησης από την επιτροπή.....	95
--	----

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το
νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμος του 2023»**

Μέλη της επιτροπής:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος	Αντρέας Καυκαλιάς
Χρύσης Παντελίδης	Χρίστος Χριστοφίδης
Χάρης Γεωργιάδης	Σωτήρης Ιωάννου
Ονούφριος Κουλλά	Ηλίας Μυριάνθους
Σάβια Ορφανίδου	Αλέκος Τρυφωνίδης
Άριστος Δαμιανού	

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Εισαγωγή

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 2024, κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων σύμφωνα με το άρθρο 81 του Συντάγματος και ακολούθως παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για μελέτη και υποβολή σχετικής έκθεσης προς το σώμα. Η κατάθεση έγινε στις 5 Οκτωβρίου 2023, εντός του προβλεπόμενου συνταγματικού πλαισίου, δηλαδή τρεις μήνες πριν από την έναρξη του επόμενου οικονομικού έτους.

Η εξέταση του υπό αναφορά προϋπολογισμού, άρχισε στις 23 Οκτωβρίου 2023, με την παρουσίαση της οικονομικής πολιτικής και δημοσιονομικής κατάστασης από τον Υπουργό Οικονομικών κ. Μάκη Κεραυνό και έληξε στις 27 Νοεμβρίου 2023, με την ολοκλήρωση της παρουσίασης των επιμέρους προϋπολογισμών, των στόχων και της πολιτικής όλων των υπουργείων, υφυπουργείων και ανεξάρτητων αρχών/υπηρεσιών. Στο διάστημα αυτό πραγματοποιήθηκαν συνολικά εννέα συνεδρίες της επιτροπής.

Στο πλαίσιο της συνεδρίας, της 23^{ης} Οκτωβρίου 2023, προσήλθε επίσης ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ο οποίος κατέθεσε τις θέσεις και εκτιμήσεις της εποπτικής αρχής για την πορεία της κυπριακής οικονομίας.

Κατά τις συνεδρίες της επιτροπής, ημερομηνίας 4, 11 και 14 Δεκεμβρίου 2023, εξετάστηκαν οι κυβερνητικές τροποποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό του 2024, οι οποίες κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών μετά την επίσημη κατάθεση του προϋπολογισμού. Επίσης στη συνεδρία της 14^{ης} Δεκεμβρίου 2023 εγκρίθηκε η έκθεση της επιτροπής για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2024.

Τέλος, ο Υπουργός Οικονομικών στις 8 Δεκεμβρίου 2023, ανέλυσε ενώπιον της ολομέλειας του σώματος τη γενική οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, τη δημοσιονομική κατάσταση, καθώς και τις προτεραιότητες και τους στόχους για το έτος 2024, όπως περιλαμβάνονται στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό.

Μαζί με τον προϋπολογισμό για το έτος 2024 κατατέθηκαν επίσης:

- Το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) 2024-2026, όπως αυτό εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο μαζί με τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2024.
- Στρατηγικά σχέδια με τις στρατηγικές επιδιώξεις των συνταγματικών εξουσιών και υπηρεσιών, των υπουργείων, υφυπουργείων και των ανεξάρτητων αρχών/υπηρεσιών.
- Έκθεση συμμόρφωσης με τις παρατηρήσεις και συστάσεις του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για το έτος 2021, δυνάμει του άρθρου 4Α του περί Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.
- Έκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων, δυνάμει του άρθρου 58 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου.

Σημειώνεται ότι, με Απόφαση της ολομέλειας της Βουλής, στις 30 Νοεμβρίου 2023, εγκρίθηκε ο προϋπολογισμός της Βουλής για το 2024 και ακολούθως κατ' επιταγήν του άρθρου 167 του Συντάγματος ενσωματώθηκε στον υπό εξέταση κρατικό προϋπολογισμό,

αποτελώντας αναπόσπαστο μέρος του.

2. Στοιχεία/Πληροφορίες

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στα στοιχεία του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2024 και του ΜΔΠ 2024-2026, καθώς και στα διάφορα στοιχεία που τον συνοδεύουν, τα κατατεθέντα από τον Υπουργό Οικονομικών στοιχεία κατά την έναρξη της συζήτησης, καθώς και στους αναλυτικούς πίνακες που παρουσιάζουν τα μεγέθη του προϋπολογισμού για το 2024 και τους μακροοικονομικούς δείκτες.

Η παρούσα έκθεση συνοψίζεται στα ακόλουθα:

Μέρος Α - Ανάλυση εκ μέρους του Υπουργού Οικονομικών της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης και του οικονομικού πλαισίου επί του οποίου βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός του 2024, οι θέσεις του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και άλλα συναφή με τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2024 θέματα.

Μέρος Β - Παρατηρήσεις των κοινοβουλευτικών ομάδων και άλλων κομμάτων που εκπροσωπούνται στην επιτροπή για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2024.

Μέρος Γ - Πρόγραμμα συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού του 2024 στην επιτροπή.

Μέρος Δ - Πίνακες που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών και αποτυπώνουν την κρατούσα δημοσιονομική κατάσταση.

Μέρος Ε - Πίνακας συγκεφαλαίωσης οφειλών και δαπανών κατά Κεφάλαιο.

Μέρος ΣΤ - Συναφή ζητήματα σχετικά με την πορεία των αναπτυξιακών δαπανών και τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς του κρατικού προϋπολογισμού του 2023.

Μέρος Ζ - Τροποποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό του 2024, οι οποίες κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών μετά τη λήξη της κυρίως συζήτησης από την επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

1. Υπουργός Οικονομικών

α. Οικονομικό πλαίσιο

Ο Υπουργός Οικονομικών, αναλύοντας ενώπιον της επιτροπής, στις 23 Οκτωβρίου 2023, το οικονομικό πλαίσιο επί του οποίου βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός του 2024, κατέθεσε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Ο κρατικός προϋπολογισμός για το έτος 2024 είναι ο πρώτος προϋπολογισμός που κατατίθεται από την παρούσα κυβέρνηση και καταρτίστηκε σε μια περίοδο σοβαρής οικονομικής αβεβαιότητας, λόγω των γεωπολιτικών εξελίξεων.
- Ο κρατικός προϋπολογισμός για το έτος 2024 είναι πλεονασματικός, ωστόσο έχει καταρτιστεί πριν από την έναρξη της κρίσης στη Μέση Ανατολή και συναφώς οι επιπτώσεις αυτής δεν έχουν σταθμιστεί σε αυτόν, όπως δεν έχουν σταθμιστεί η υπό διαμόρφωση φορολογική μεταρρύθμιση, τα πρόσφατα μέτρα που εξήγγειλε η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, καθώς και η επικείμενη ανάληψη της προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το πρώτο εξάμηνο του 2026.
- Ο υπό αναφορά προϋπολογισμός αντικατοπτρίζει την ετοιμότητα του κράτους για την αντιμετώπιση κρίσεων, σε μια περίοδο συνεχών και αρνητικών εξελίξεων, την ανταπόκριση στις ευρωπαϊκές του υποχρεώσεις όσον αφορά στους στόχους του δημόσιου χρέους, καθώς και τη διασφάλιση της δημοσιονομικής σταθερότητας.
- Ο καταρτισμός του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2024 και του ΜΔΠ 2024-2026 πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη, ως βασικές προτεραιότητες, τη δημιουργία πλεονασματικού δημοσιονομικού ισοζυγίου, τη συγκράτηση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα, τη μείωση του δημόσιου χρέους μεσοπρόθεσμα, την υλοποίηση σημαντικών έργων υποδομής με προστιθέμενη αξία και ιδιαίτερα την προώθηση συγχρηματοδοτούμενων έργων και έργων του Σχεδίου Ανάκαμψης και

Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), καθώς και την προώθηση της πράσινης μετάβασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού.

- Οι προοπτικές της κυπριακής οικονομίας, μεσοπρόθεσμα, σύμφωνα με το βασικό μακροοικονομικό σενάριο, παραμένουν θετικές με σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας, λόγω των κρατουσών συνθηκών και ιδιαίτερα της κρίσης που ξέσπασε πρόσφατα στη Μέση Ανατολή.
- Η οικονομία, μετά την περαιτέρω βελτίωσή της κατά το έτος 2022 σε σύγκριση με το 2021, παρουσιάζει επιβράδυνση κατά το 2023, λόγω των σημαντικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η παγκόσμια οικονομία και του συνεχιζόμενου πολέμου Ρωσίας–Ουκρανίας, με τον ρυθμό ανάπτυξης να αναμένεται να επιταχυνθεί και πάλι κατά την περίοδο 2024-2026.
- Ειδικότερα, για το έτος 2024, ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται να αυξηθεί σε σχέση με τα επίπεδα του 2023.
- Ο ρυθμός πληθωρισμού για το έτος 2024 προβλέπεται να ακολουθήσει καθοδική πορεία και το ποσοστό ανεργίας, το οποίο βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο της ευρωζώνης, αναμένεται να μειωθεί σε σύγκριση με το 2023.
- Ο πληθωρισμός για το έτος 2023, βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο συγκριτικά με αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και κάτω από τον μέσο όρο της ευρωζώνης. Το επίπεδο αυτού επηρεάζεται σημαντικά από τις γεωπολιτικές εξελίξεις, την πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για συνεχή αύξηση των επιτοκίων, καθώς και τη συμφωνία που έχει επιτευχθεί για την καταβολή της Ανώτατης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ). Για το έτος 2024 προβλέπεται να παρουσιάσει περαιτέρω αποκλιμάκωση.
- Το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών για το έτος 2024 αναμένεται να σημειώσει βελτίωση και να μειωθεί ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ).

- Το δημοσιονομικό ισοζύγιο για το έτος 2023 εκτιμάται ότι θα παραμείνει πλεονασματικό, ενώ για το 2024 προβλέπεται ότι θα σημειώσει περαιτέρω βελτίωση.
- Το δημόσιο χρέος, μετά τη χρηματοοικονομική κρίση και την κρίση του κορωνοϊού, συνεχίζει να ακολουθεί καθοδική πορεία με σημαντική μείωση κατά το 2023. Για το έτος 2024, προβλέπεται περαιτέρω μείωση αυτού.
- Οι κυριότεροι δυνητικοί κίνδυνοι επηρεασμού της πορείας της κυπριακής οικονομίας επικεντρώνονται στα ακόλουθα:
 - Στη συνέχιση ή/και επιβολή νέων κυρώσεων στη Ρωσία και στη Λευκορωσία με άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην ευρωπαϊκή οικονομία, περιλαμβανομένης της Κύπρου. Στις επιπτώσεις αυτές περιλαμβάνεται η σημαντική αύξηση του πληθωρισμού, ο οποίος διαβρώνει το πραγματικό εισόδημα των πολιτών, με αρνητικές επιπτώσεις στην κατανάλωση και κατ' επέκταση στα κρατικά έσοδα.
 - Στην περαιτέρω αύξηση των επιτοκίων, η οποία οδηγεί σε επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης και συνακόλουθα στη μείωση των κρατικών εσόδων.
 - Στην επιβάρυνση των δημόσιων οικονομικών από το Γενικό Σύστημα Υγείας (ΓεΣΥ), κυρίως μέσω της μεταφοράς υποχρεώσεων του ΓεΣΥ στον κρατικό προϋπολογισμό ή και η μη ανάληψη υποχρεώσεων από τον προϋπολογισμό του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ), όπως προβλέπεται στο ΓεΣΥ.
 - Στις υποχρεώσεις, οι οποίες δύναται να προκύψουν από δικαστικές υποθέσεις εις βάρος της Δημοκρατίας που εκκρεμούν ενώπιον της δικαιοσύνης και αφορούν αποφάσεις της αρχής εξυγίανσης χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και άλλες περιπτώσεις, όπως τη μη υλοποίηση σταθμών επεξεργασίας λυμάτων σε αριθμό κοινοτήτων.
 - Στις επιπτώσεις από την αύξηση των μεταναστευτικών ροών.
 - Στην επιβάρυνση των δημόσιων δαπανών, λόγω των συνεπειών από την κλιματική αλλαγή, οι οποίες αφορούν σε φυσικές καταστροφές, καθώς και

δυσνητικές ανάγκες για παραχώρηση αποζημιώσεων στον γεωργικό τομέα.

- Στην ανάγκη για επιπρόσθετα κοινωνικά μέτρα στήριξης των πολιτών, λόγω των συνεχιζόμενων πληθωριστικών πιέσεων.

Αναφερόμενος στην **πορεία των κυριότερων μακροοικονομικών δεικτών**, ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Ο **ρυθμός ανάπτυξης** της κυπριακής οικονομίας για το έτος 2023, προβλέπεται να κυμανθεί στο 2,4%¹ του ΑΕΠ, σε πραγματικούς όρους, σε σύγκριση με 5,6% για το 2022. Παρά την επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας κατά το 2023, αυτός διατηρείται σημαντικά πιο πάνω από τον μέσο όρο του ρυθμού ανάπτυξης στην ευρωζώνη, ο οποίος ανέρχεται στο 0,8%². Για το έτος 2024 προβλέπεται να ανέλθει στο 2,9% του ΑΕΠ, ενώ για τα έτη 2025-2026 να κυμανθεί στο 3,1% και 3,2%, αντίστοιχα.
- Ο **πληθωρισμός** για το έτος 2023, αναμένεται να αποκλιμακωθεί, λόγω της σταθεροποίησης στις τιμές των καυσίμων και του ηλεκτρισμού και να κυμανθεί στο 4,1%, ποσοστό συγκριτικά χαμηλότερο σε σχέση με αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κάτω από τον μέσο όρο της ευρωζώνης, ο οποίος ανέρχεται στο 5,6%. Για το έτος 2024 προβλέπεται μείωσή του στο 2,5%, ενώ για τα έτη 2025-2026 περαιτέρω περιορισμός του στο 2%.
- Το **δημοσιονομικό ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης** για το έτος 2022, μετά από δύο χρόνια δημοσιονομικών ελλειμμάτων λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, ήταν πλεονασματικό φθάνοντας στο 2,6% του ΑΕΠ, συγκρινόμενο ευνοϊκά ως προς τον μέσο όρο της ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου σημειώθηκε δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 3,6% και 3,4%, αντίστοιχα. Η σημαντική βελτίωση που παρατηρείται, οφείλεται κυρίως στην αυξημένη οικονομική

¹ Με βάση προηγούμενη πρόβλεψη που περιλήφθηκε στο Πρόγραμμα Σταθερότητας 2023-2026 (Απρίλιος 2023) ο ρυθμός ανάπτυξης ανερχόταν στο 2,8% του ΑΕΠ.

² Στοιχεία παρουσίασης Υπουργού Οικονομικών, 23 Οκτωβρίου 2023.

δραστηριότητα, στη συνετή δημοσιονομική πολιτική και στον τερματισμό των μέτρων για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού. Για το 2023, εκτιμάται επίσης ότι θα είναι πλεονασματικό και θα κυμανθεί στο 2,5% του ΑΕΠ και για την τριετία 2024-2026 προβλέπεται να ανέλθει στο 2,8% του ΑΕΠ για τα έτη 2024 και 2025 και στο 2,6% του ΑΕΠ για το έτος 2026.

- Το **δημόσιο χρέος**, μετά την χρηματοοικονομική κρίση και την πανδημία του κορωνοϊού, ακολουθεί καθοδική πορεία. Το 2022 μειώθηκε στο 88,2% του ΑΕΠ, ποσοστό το οποίο παραμένει πιο ψηλά από τον μέσο όρο στην ευρωζώνη και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και για το έτος 2023 αναμένεται να σημειώσει περαιτέρω μείωση, φτάνοντας στο 81,8% του ΑΕΠ. Για την τριετία 2024-2026 προβλέπεται να συνεχίσει την πτωτική του πορεία, κατερχόμενο στο 74,7%, 69,5% και 63% του ΑΕΠ, αντίστοιχα.

Ο ίδιος αξιωματούχος αναφερόμενος σε επιμέρους ζητήματα δήλωσε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Η **πιστοληπτική αξιολόγηση** της κυπριακής οικονομίας από διεθνείς οίκους έχει βελτιωθεί σημαντικά και πλέον όλοι οι οίκοι αξιολόγησης κατατάσσουν την Κυπριακή Δημοκρατία στην επενδυτική βαθμίδα, λόγω της μακροοικονομικής της σταθερότητας, των ισχυρών δημόσιων οικονομικών και του σταθερού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το γεγονός αυτό, αναμένεται να συνδράμει στην αύξηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και στη συγκράτηση του κόστους δανεισμού από τις διεθνείς αγορές.
- Με βάση τα αποτελέσματα των πιστοληπτικών αξιολογήσεων της κυπριακής οικονομίας, κατά το έτος 2023 δύο από τους τέσσερις διεθνείς οίκους αξιολόγησης αναβάθμισαν την πιστοληπτική ικανότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά δύο βαθμίδες, εντός της επενδυτικής βαθμίδας, ένας κατά μία βαθμίδα και ένας επιβεβαίωσε την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας, διαμορφώνοντας την προοπτική

από σταθερή σε θετική.

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, επιβεβαιώνεται η σταθερή πορεία και η πρόοδος της κυπριακής οικονομίας.

- Οι **αποδόσεις των ομολόγων** της Κυπριακής Δημοκρατίας ακολουθούν αυξητική τάση, όπως συμβαίνει και με τις αποδόσεις ομολόγων των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως λόγω της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για αύξηση των επιτοκίων.
- Οι **μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις** στον τραπεζικό σύστημα συνεχίζουν να μειώνονται και κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2023 ανήλθαν στο 8,7% επί του συνόλου των δανείων (€24,4 δις), ποσοστό το οποίο παραμένει από τα ψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σημαντικά πιο πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο που ανέρχεται στο 1,8%. Η σημαντική αυτή μείωση στο ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων οφείλεται κυρίως στην πώληση/μεταφορά δανειακών χαρτοφυλακίων από τα πιστωτικά ιδρύματα στις εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων, στις αποπληρωμές δανείων, σε επιτυχημένες αναδιρθρώσεις, σε διαγραφές χορηγήσεων και σε διακανονισμούς χρεών μέσω ανταλλαγής ακινήτων. Η διατήρηση ενός λειτουργικού νομοθετικού πλαισίου που αφορά στις εκποιήσεις ακίνητης περιουσίας αναμένεται να συμβάλει στην περαιτέρω μείωση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων.
- Ο **δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας CET1** στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2022 ανήλθε στο 21,3%, πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ανέρχεται στο 19,5%, ενώ κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2023 αυξήθηκε περαιτέρω και κυμάνθηκε στο 23,3%.
- Η **ανεργία** παρουσιάζει καθοδική πορεία, η οποία αναμένεται να συνεχιστεί και για τα επόμενα έτη. Για το έτος 2023, το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται να μειωθεί στο 6,4% του εργατικού δυναμικού σε σχέση με 6,8% για το 2022 και κάτω από τον μέσο όρο

της ευρωζώνης, που ανέρχεται στο 6,8%³. Για την τριετία 2024-2026, η ανεργία προβλέπεται να μειωθεί περαιτέρω και να κατέλθει στο 5,8%, 5,3% και 5%, αντίστοιχα.

β. Οικονομικοί και Κοινωνικοί Δείκτες

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών, οι κυριότεροι οικονομικοί και κοινωνικοί δείκτες για την περίοδο 2022-2026 παρουσιάζουν την ακόλουθη εικόνα:

	2022	2023	2024	2025	2026
ΑΕΠ (τρέχουσες τιμές) (εκατομ.)	€27.006,4	€28.876,4	€30.417,9	€32.035,5	€33.763,5
Ρυθμός Ανάπτυξης (% ΑΕΠ)	5,6%	2,4%	2,9%	3,1%	3,2%
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (%ΑΕΠ)	2,6%	2,5%	2,8%	2,8%	2,6%
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	88,2%	81,8%	74,7%	69,5%	63%
Ανεργία (% Εργατικού Δυναμικού)	6,8%	6,4%	5,8%	5,3%	5%
Πληθωρισμός (% μεταβολή ΔΤΚ)	8,4%	3,8%	2,5%	2%	2%

	2020	2021	2022
Ποσοστό κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (δείκτης AROPE) ⁴	17,6%	17,3%	16,7%
Ποσοστό κινδύνου φτώχειας	14,3%	13,8%	13,9%
Δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini) ⁵	29,3	29,4	29,4
Δείκτης κατανομής εισοδήματος S80/S20 ⁶	4,3	4,2	4,3

³ Στοιχεία παρουσίασης Υπουργού Οικονομικών, 23 Οκτωβρίου 2023.

⁴ Δείκτης AROPE – δείκτης ποσοστού πληθυσμού που είναι κάτω από το όριο της φτώχειας ή ζει σε νοικοκυριά που έχουν σοβαρή υλική και κοινωνική στέρση ή ζει σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλό δείκτη έντασης εργασίας.

⁵ Συντελεστής Gini - δείκτης ανισότητας ή συγκέντρωσης του εισοδήματος. Στην περίπτωση πλήρους ισότητας κατανομής των εισοδημάτων, ο συντελεστής Gini είναι 0, ενώ σε περίπτωση συγκέντρωσης των εισοδημάτων σε ένα άτομο, ο συντελεστής Gini ανέρχεται στο 100.

⁶ Δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20) - σύγκριση του μεριδίου του εισοδήματος του 'πλουσιότερου' 20% του

2. Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) καταθέτοντας τις θέσεις της εποπτικής αρχής σε σχέση με την πορεία της κυπριακής οικονομίας δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Η συζήτηση για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2024 διεξάγεται υπό τη σκιά σοβαρών γεωπολιτικών εξελίξεων, όπως είναι ο συνεχιζόμενος πόλεμος στην Ουκρανία και η κρίση που ξέσπασε πρόσφατα στη Μέση Ανατολή, οι οποίες επηρεάζουν τις παγκόσμιες αγορές, τις τιμές ενέργειας και κατ' επέκταση την εμπιστοσύνη και τη συμπεριφορά των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.
- Οι συνθήκες αυτές δημιουργούν συνεχείς προκλήσεις για την ευρωπαϊκή και την κυπριακή οικονομία, αλλά ταυτόχρονα παρέχουν την ευκαιρία για αναθεώρηση και αναπροσαρμογή της οικονομικής πολιτικής στις περιπτώσεις που αυτό κρίνεται αναγκαίο.
- Οι μακροοικονομικές προβλέψεις της κυβέρνησης, στις οποίες βασίζεται ο υπό εξέταση προϋπολογισμός, κρίνονται ρεαλιστικές και συνάδουν σε γενικές γραμμές με τις ενδιάμεσες προβλέψεις της ΚΤΚ. Ωστόσο, υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα στις εν λόγω προβλέψεις, εξαιτίας της κρίσης στη Μέση Ανατολή.
- Σε σχέση με τις εγχώριες μακροοικονομικές εξελίξεις:
 - το πρώτο εξάμηνο του 2023, παρά τη συνεχιζόμενη κρίση στην Ουκρανία και τις διεθνείς κυρώσεις που επιβλήθηκαν στη Ρωσία, παρατηρήθηκε αύξηση του ΑΕΠ ύψους 2,6%, η οποία οφείλεται κυρίως στην ιδιωτική κατανάλωση και στις επενδύσεις, γεγονός που καταδεικνύει την ανθεκτικότητα και την ευελιξία της κυπριακής οικονομίας.
 - σύμφωνα με τις προβλέψεις της ΚΤΚ⁷ για το έτος 2023, αναμένεται αύξηση του

πληθυσμού με το 20% του 'φτωχότερου' πληθυσμού.
⁷ Προβλέψεις Σεπτεμβρίου 2023.

ΑΕΠ ύψους 2,4%, ενώ για τα έτη 2024 και 2025 προβλέπεται αύξηση κατά 2,7% και 3,1% αντίστοιχα, χωρίς όμως να λαμβάνονται υπόψη οι πρόσφατες εξελίξεις στη Μέση Ανατολή που αναμένεται να επηρεάσουν τις τιμές του πετρελαίου, της ενέργειας και των τροφίμων.

- Η αγορά εργασίας παρουσιάζει βελτίωση, ενώ η ανεργία για το έτος 2023 αναμένεται να καταγράψει μείωση και να κατέλθει στο 6,3% του εργατικού δυναμικού σε σχέση με 6,8% το 2022. Για τα έτη 2024 και 2025 προβλέπεται περαιτέρω μείωση στο 5,9% και 5,6%, αντίστοιχα, προσεγγίζοντας συνθήκες πλήρους απασχόλησης.
- Η νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) αναφορικά με τον πληθωρισμό κρίνεται αποτελεσματική, ωστόσο αποτελεί τον κύριο λόγο για την επιβράδυνση που παρατηρείται. Ο εγχώριος πληθωρισμός υπολογίζεται για το έτος 2023 να ανέλθει στο 3,9% σε σχέση με 8,1% το 2022, ενώ για τα έτη 2024 και 2025 υπολογίζεται στο 2,7% και 2%, αντίστοιχα.
- Σε ό,τι αφορά στις δημοσιονομικές εξελίξεις, για την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2023 καταγράφεται δημοσιονομικό πλεόνασμα ύψους 3% σε σύγκριση με πλεόνασμα ύψους 1,2% την αντίστοιχη περίοδο του 2022, καθώς και αύξηση των δημόσιων εσόδων κατά 16,8%, ως αποτέλεσμα της οικονομικής ανάκαμψης και των πληθωριστικών πιέσεων που οδήγησαν σε αύξηση των εσόδων από έμμεσους φόρους.
- Οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι σε ένα οικονομικό περιβάλλον αυξημένης αβεβαιότητας, οι οποίοι αφορούν κυρίως στην αύξηση των δημοσίων δαπανών, λόγω του κρατικού μισθολογίου και των κοινωνικών παροχών, στις δαπάνες που σχετίζονται με το ΓεΣΥ, καθώς και στις αναμενόμενες αυξημένες πληρωμές τόκων που επιβαρύνουν το δημόσιο ισοζύγιο δεν πρέπει να παραγνωρίζονται.
- Το δημόσιο χρέος καταγράφει πτωτική πορεία. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ανήλθε στο 85,7% του ΑΕΠ για το έτος 2022, μετά την αξιοσημείωτη μείωσή του τα προηγούμενα δύο έτη, κυρίως λόγω της ισχυρής ανάκαμψης της οικονομίας και εν μέρει λόγω της

επίδρασης του πληθωρισμού στο ονομαστικό ΑΕΠ. Ο εν λόγω δείκτης για το 2023 υπολογίζεται περίπου στο 80% και αναμένεται ότι θα συνεχίσει την καθοδική του πορεία, αντανακλώντας τη συνεχιζόμενη οικονομική ανάπτυξη και τις προβλέψεις για δημοσιονομικό πλεόνασμα κατά τα επόμενα έτη. Αναμφίβολα ο δείκτης δημόσιου χρέους παραμένει ψηλός και πολύ πιο πάνω από το όριο του 60% που προβλέπεται στη συνθήκη του Μάαστριχτ.

Σχετικά με τον τραπεζικό τομέα, ο ίδιος αξιωματούχος δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Ο τραπεζικός τομέας, παρά τις έντονες και αλληπάλληλες προκλήσεις που προέκυψαν από την υγειονομική κρίση, τις γεωπολιτικές εξελίξεις και τις πληθωριστικές πιέσεις, καταγράφει θετική πορεία τα τελευταία χρόνια.
- Ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας ανήλθε τον Ιούνιο του 2023 στο 327%, υπερβαίνοντας κατά πολύ τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ ο δείκτης κεφαλαίων κοινών μετοχών (CET1) ανήλθε στο 18,9%, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης που ανήλθε στο 15,9%.
- Ο αριθμός αναδιρθρώσεων και επαναδιαπραγματεύσεων δανείων παρουσίασε σημαντική αύξηση με το σύνολο των επαναδιαπραγματεύσεων και αναδιρθρώσεων δανείων, κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου του 2023, να ανέρχεται στα €2,984 εκατομ. σε σύγκριση με €1,397 εκατομ., την αντίστοιχη περίοδο του 2022.
- Παρ' όλο που ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων ανήλθε τον Ιούλιο του 2023 στο 8,7% επί του συνόλου των δανείων, παρουσιάζοντας μικρή μείωση σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, δεν υπάρχει περιθώριο εφησυχασμού, καθότι η αβεβαιότητα στο μακροοικονομικό περιβάλλον παραμένει μεγάλη και η μείωση του κινδύνου στον ισολογισμό των τραπεζών ήταν ανομοιογενής.
- Ο νέος εγχώριος δανεισμός κατά το πρώτο εξάμηνο του 2023, εξαιρουμένων των αναχρηματοδοτήσεων, ανήλθε στα €2,084 εκατομ. και παρουσίασε μικρή αύξηση σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο για το 2022 που ανήλθε στα €2,002 εκατομ.

Σημειώνεται ότι, παρουσιάζεται αύξηση στα δάνεια προς μη χρηματοδοτικές επιχειρήσεις και σημαντική μείωση στα στεγαστικά δάνεια, η οποία οφείλεται καθαρά στην αύξηση του κόστους δανεισμού.

- Η αύξηση στο κόστος δανεισμού συγκρίνεται θετικά σε σχέση με την αύξηση στην ευρωζώνη, ενώ η αύξηση στα καταθετικά επιτόκια συγκρίνεται αρνητικά, καθότι η Κύπρος παρουσιάζει το μικρότερο ποσοστό αύξησης στην ευρωζώνη, λόγω της μεγάλης ρευστότητας των κυπριακών τραπεζών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

1. Κρατικός Προϋπολογισμός 2024 και ΜΔΠ 2024-2026

Ο Υπουργός Οικονομικών παρουσιάζοντας στην επιτροπή τον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2024, όπως και το ΜΔΠ 2024-2026 κατέθεσε τα ακόλουθα:

- Πρώτιστος στόχος του υπό συζήτηση προϋπολογισμού είναι η διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών και της δημοσιονομικής σταθερότητας μέσω της ορθολογικής διαχείρισης των δημόσιων πόρων, αξιοποιώντας τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027».
- Βασικές προτεραιότητες του υπό συζήτηση προϋπολογισμού και του ΜΔΠ 2024-2026 αποτελούν η διατήρηση πλεονασματικού δημοσιονομικού ισοζυγίου, η συγκράτηση της απασχόλησης στον δημόσιο τομέα, η μείωση του δημόσιου χρέους μεσοπρόθεσμα, η υλοποίηση σημαντικών έργων υποδομής με σημαντική προστιθέμενη αξία, η προώθηση της πράσινης μετάβασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού, η δημιουργία συνθηκών βιώσιμης ανάπτυξης σε βασικούς τομείς της οικονομίας, καθώς και η διατήρηση εύρωστου χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Ειδικότερα, με τον προτεινόμενο προϋπολογισμό, παρά την αβεβαιότητα και τις δύσκολες δημοσιονομικές συνθήκες που επικρατούν, σκοπείται:

- η ανάκαμψη της οικονομίας από τις συνέπειες της Ρώσο-Ουκρανικής κρίσης,
- η αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιουργεί ο πληθωρισμός,
- η διατήρηση υγιών δημόσιων οικονομικών με σκοπό την αντιμετώπιση μελλοντικών προκλήσεων,
- η συνέχιση της πτωτικής πορείας του Δημόσιου Χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ,
- η ενίσχυση της πράσινης οικονομίας, του ψηφιακού μετασχηματισμού και της έρευνας και καινοτομίας, με έμφαση στην υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και χρηματοδοτούμενων έργων από άλλα ευρωπαϊκά ταμεία,
- η συνέχιση/έναρξη σημαντικών έργων και δράσεων, όπως μεγάλων οδικών/ κατασκευαστικών έργων, υδατικών έργων, έργων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης/ψηφιοποίησης που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους,
- η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως της τοπικής αυτοδιοίκησης, της δημόσιας υπηρεσίας και της δικαιοσύνης, ώστε να τεθούν υγιείς βάσεις για ανάκαμψη και δημιουργία θέσεων εργασίας, μέσα σε συνθήκες κοινωνικής συνοχής.

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, τα προϋπολογιζόμενα έσοδα και οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες της **γενικής κυβέρνησης** για το έτος 2024 συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Έσοδα ύψους €13.862 εκατομ., αυξημένα κατά 7,2% σε σχέση με το 2023.
- Δαπάνες ύψους €12.991 εκατομ., αυξημένες κατά 6,4% σε σχέση με το 2023.

Σύμφωνα με το **ΜΔΠ 2024-2026**, προβλέπονται για τη γενική κυβέρνηση έσοδα ύψους €14.477 εκατομ. και €14.904 εκατομ. και δαπάνες ύψους €13.759 εκατομ. και €14.037 εκατομ., για τα έτη 2025 και 2026, αντίστοιχα.

Σε σχέση με την **κεντρική κυβέρνηση**, ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2024 προβλέπει έσοδα (εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών) ύψους €9.892 εκατομ., αυξημένα

κατά 9,6% σε σύγκριση με τα αναθεωρημένα έσοδα για το 2023 ύψους €9.027 εκατομ. και δαπάνες (εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων και επενδύσεων) ύψους €10.584 εκατομ., οι οποίες είναι αυξημένες κατά 17,7% σε σχέση με το 2023 που υπολογίζονται στα €8.985 εκατομ.

Οι **κυριότερες δαπάνες για την τριετία 2024-2026** αφορούν κοινωνικές παροχές (€5,94 δις), συγχρηματοδοτούμενα έργα (€1,28 δις), λειτουργικές δαπάνες (€1,02 δις), δρόμους (€414,01 εκατομ.), συντηρήσεις και επιδιορθώσεις (€356,01 εκατομ.), κατασκευαστικά έργα (€220,72 εκατομ.) και έργα υποδομής (€139,7 εκατομ.). Μεταξύ των δαπανών της τριετίας περιλαμβάνονται σχέδια, έργα και δράσεις πράσινης ανάπτυξης, ύψους €900,1 εκατομ. και έργα ψηφιακού μετασχηματισμού, ύψους €288,3 εκατομ.

2. Ανάλυση κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2024

- α. Ο **κρατικός προϋπολογισμός του 2024**, όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, προβλέπει δαπάνες (**τακτικές και αναπτυξιακές**) για τις οποίες ζητείται έγκριση πληρωμής (μη περιλαμβανομένων των δαπανών που βαρύνουν το Πάγιο Ταμείο), ύψους € 8.699.935.388⁸ (αρχικός προϋπολογισμός χωρίς τις τροποποιήσεις που κατατέθηκαν στο μεταξύ από το Υπουργείο Οικονομικών) και παρουσιάζει **αύξηση** δαπανών κατά 8% σε σύγκριση με τις αρχικά προϋπολογισθείσες και εγκριθείσες δαπάνες του προϋπολογισμού του 2023 (μη περιλαμβανομένων των συμπληρωματικών προϋπολογισμών για το 2023)⁹.

⁸ Οι **συνολικές δαπάνες** που προβλέπονται στον προϋπολογισμό του 2024 ανέρχονται σε **€ 13.040.753.138** και περιλαμβάνουν τις δαπάνες του Πάγιου Ταμείου (**€4.340.817.750**), οι οποίες δεν χρήζουν νομοθετικής έγκρισης. Στον ίδιο προϋπολογισμό προϋπολογίζονται **έσοδα ύψους € 11.284.384.493 (περιλαμβανομένων και των χρηματοοικονομικών ροών) έναντι € 9.766.857.012 (αρχικά προϋπολογισθέντα για το 2023)**.

⁹ Περαιτέρω ανάλυση των κρατικών εσόδων και δαπανών παρουσιάζεται στο Μέρος Δ της παρούσας έκθεσης.

β. Οι κυριότερες κατηγορίες εσόδων για το 2024 συγκριτικά με το 2023, συνοψίζονται ως ακολούθως:

	Αναθεωρημένα 2023 €εκατομ.	Προϋπολογισθέντα 2024 €εκατομ.	% μεταβολή 2024/2023
Άμεσοι φόροι	3.458,2	3.656,4	+5,7%
Έμμεσοι φόροι	4.093,1	4.397,8	+7,4%
Μη φορολογικά έσοδα ¹⁰	1.475,5	1.837,7	+24,5%

γ. Οι κυριότερες κατηγορίες δαπανών για το 2024 συγκριτικά με το 2023 συνοψίζονται στα ακόλουθα:

	Προϋπολογισθείσες 2023 €εκατομ.	Προϋπολογισθείσες 2024 €εκατομ.	% μεταβολή 2023/2022
Δαπάνες προσωπικού ¹¹	3.232,3	3.688,9	+14,1%
Λειτουργικές Δαπάνες	1.093,3	1.168,4	+6,8%
Μεταβιβαστικές πληρωμές ¹²	3.198,5	3.709,7	+16%
Κεφαλαιουχικές δαπάνες ¹³	976,2	1.093,3	+12%
Εξυπηρέτηση δημόσιου χρέους (τόκοι και αποπληρωμές δανείων)	2.005,5	3.379,2	+68,6%

¹⁰ Αφορούν προσφορά αγαθών και υπηρεσιών, μεταβιβάσεις, χορηγίες, ενοίκια, δικαιώματα και άλλα έσοδα, εξαιρουμένων εισπράξεων από δάνεια.

¹¹ Αφορούν αποδοχές προσωπικού, συντάξεις και φιλοδωρήματα.

¹² Αφορούν κυρίως κοινωνικές παροχές, χορηγίες προς οργανισμούς δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και αρχές τοπικής διοίκησης, συνεισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το ΓεΣΥ και στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹³ Αφορούν κυρίως συγχρηματοδοτούμενα έργα, αγορά γης και κτιρίων, αγορά σταθερών και κινητών μηχανημάτων, αγορά εξοπλισμού, ανεγέρσεις, επεκτάσεις και βελτιώσεις κτιρίων.

- δ. Η κατάσταση μόνιμων θέσεων στη δημόσια υπηρεσία που προβλέπονται στον προϋπολογισμό για το 2024 σε σύγκριση με το 2023, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή μέχρι τον Οκτώβριο του 2023, έχουν ως ακολούθως:

Συνοπτική Κατάσταση	2023	2024
Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας	153	155
Δημόσια Υπηρεσία	14.465	14.322
Δικαστική Υπηρεσία	413	414
Άμυνα	3.681	3.698
Εσωτερική Ασφάλεια	6.071	6.131
Παιδεία	12.291	12.280
Σύνολο	36.921	36.845

3. Τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού για το 2024

Ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε στη Βουλή συνολικά 43 τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού του 2024 για σκοπούς ενσωμάτωσής τους στον κυρίως προϋπολογισμό και υποβολής τους προς έγκριση από την ολομέλεια του σώματος, το περιεχόμενο των οποίων περιλαμβάνεται στο Μέρος Ζ της παρούσας έκθεσης.

Όπως σχετικά σημειώνεται, μετά την έγκριση του προϋπολογισμού για το 2024 από το Υπουργικό Συμβούλιο και την κατάθεσή του στη Βουλή των Αντιπροσώπων, διαπιστώθηκε η ανάγκη τροποποίησης του νομοσχεδίου, προκειμένου να προστεθούν ή/και αφαιρεθούν ή/και μεταφερθούν πιστώσεις στον προϋπολογισμό του 2024 και να ρυθμιστούν ζητήματα προσωπικού.

Σημειώνεται ότι, οι συνολικές αυξήσεις στις προβλεπόμενες δαπάνες από την έγκριση των προτεινόμενων τροποποιήσεων ανέρχονται στα €66.041.289 για το 2024, €30.873.719 για το 2025, ενώ για το 2026 προβλέπεται μείωση κατά €1.642.381.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι, στο στάδιο της εξέτασής των υπό αναφορά τροποποιήσεων, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού αποφάσισε να μην εγκρίνει την υπό αναφορά 1 κυβερνητική τροποποίηση, προβαίνοντας παράλληλα στην υποβολή, εκ μέρους της, σχετικής τροπολογίας η οποία τροποποιεί την υφιστάμενη Σημείωση 13 του κρατικού προϋπολογισμού και επιπρόσθετα ζήτησε από το αρμόδιο υπουργείο όπως τροποποιήσει δεόντως την υπό αναφορά 6 κυβερνητική τροποποίηση, η οποία αφορά στην κατάργηση θέσεων στην Υπηρεσία Συνεργαστικών Εταιρειών.

Ως εκ τούτου, το Υπουργείο Οικονομικών με επιστολή του ημερομηνίας 13 Δεκεμβρίου 2023 κατέθεσε αναθεωρημένη την υπό αναφορά 6 κυβερνητική τροποποίηση, την οποία η επιτροπή έκανε αποδεκτή.

4. Παρατηρήσεις και Σχόλια

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, στη βάση των θέσεων του Υπουργού Οικονομικών και των κατατεθέντων στοιχείων, καθώς και σύμφωνα με τις προβλέψεις της κυβέρνησης για την πορεία της κυπριακής οικονομίας και λαμβάνοντας υπόψη τις κρατούσες συνθήκες, διαπιστώνει τα ακόλουθα:

(α) Σε σχέση με τη δημοσιονομική κατάσταση, την ευρύτερη οικονομική κατάσταση της Κύπρου, όπως και το πλαίσιο επί του οποίου έχει βασιστεί η κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού του 2024-

- Μετά την περαιτέρω βελτίωση κατά το έτος 2022, ο ρυθμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, παρόλο που παραμένει θετικός, παρουσιάζει μείωση το 2023, λόγω των σημαντικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η παγκόσμια οικονομία και της Ρωσο-Ουκρανικής κρίσης, υπερβαίνοντας ωστόσο τον μέσο όρο της ευρωζώνης, ενώ για την τριετία 2024-2026 προβλέπεται οριακή αύξηση,
- το ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους παρουσιάζει οριακά ανοδική τάση, η οποία προβλέπεται για τα επόμενα έτη να συνεχίσει με πιο γοργούς ρυθμούς,

- το δημοσιονομικό ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης κατά το τρέχον έτος είναι θετικό, παραμένοντας στα ίδια επίπεδα με την προηγούμενη χρονιά, ενώ γίνεται πρόβλεψη για οριακή βελτίωση κατά την επόμενη τριετία,
- το δημόσιο χρέος παρουσιάζει μείωση κατά το τρέχον έτος, κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης ανάκαμψης της οικονομίας και εν μέρει λόγω της επίδρασης του πληθωρισμού στο ονομαστικό ΑΕΠ, παραμένοντας σε ψηλότερα επίπεδα από τον μέσο όρο της ευρωζώνης, ενώ για την επόμενη τριετία 2024-2026 προβλέπεται περαιτέρω μείωση του,
- ο πληθωρισμός, ο οποίος κατά το έτος 2022 έφτασε στο 8,4%, αναμένεται να αποκλιμακωθεί, λόγω της σταθεροποίησης στις τιμές των καυσίμων και του ηλεκτρισμού και να κυμανθεί για το έτος 2023 στο 3,8%, ενώ κατά τα επόμενα έτη προβλέπεται περαιτέρω μείωσή του.
- το ποσοστό ανεργίας, εκτιμάται για το 2023 στο 6,4%, καταγράφοντας μείωση σε σχέση με το ποσοστό ανεργίας για το 2022, ενώ για την τριετία 2024-2026 αναμένεται περαιτέρω μείωση,
- ο Δείκτης Κινδύνου Φτώχειας και Κοινωνικού Αποκλεισμού (AROPE) παρουσιάζει, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, βελτίωση για το έτος 2022 σε σχέση με το έτος 2021, ενώ οι δείκτες άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini) και κατανομής εισοδήματος S80/S20 διατηρήθηκαν στα ίδια περίπου επίπεδα κατά τα υπό αναφορά έτη.

Σε σχέση με επιμέρους πρόνοιες του κρατικού προϋπολογισμού του 2024¹⁴, συγκριτικά με το 2023 παρατηρείται-

- αύξηση των συνολικών προϋπολογιζόμενων εσόδων (εξαιρουμένων χρηματοοικονομικών ροών) κατά 9,6%,

¹⁴ Πίνακες με συγκριτική ανάλυση των προβλεπόμενων δαπανών και εσόδων περιλαμβάνεται στο Μέρος Δ της παρούσας έκθεσης.

- αύξηση των συνολικών προϋπολογιζόμενων δαπανών (εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων και επενδύσεων) κατά 17,7%,
- αύξηση των δαπανών προσωπικού κατά 14,1% (περιλαμβανομένων των συντάξεων και φιλοδωρημάτων) (€3.688,9 εκατομ. προϋπολογισθείσες δαπάνες για το 2024), η οποία οφείλεται κυρίως, με βάση τα κατατεθέντα στοιχεία, στο αυξημένο τιμαριθμικό επίδομα και στις αυξημένες συνεισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία κρατικών υπαλλήλων (Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ΓεΣΥ),
- αύξηση των λειτουργικών δαπανών κατά 6,8% (€1.168,4 εκατομ. προϋπολογισθείσες δαπάνες για το 2024), η οποία οφείλεται κυρίως στην αυξημένη πρόνοια για συντηρήσεις και επιδιορθώσεις, καθώς και για άμυνα και αστυνόμευση,
- αύξηση των κεφαλαιουχικών δαπανών κατά 12% (€1.093,3 εκατομ. προϋπολογισθείσες δαπάνες για το 2024), η οποία, σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, οφείλεται στην προώθηση συγχρηματοδοτούμενων έργων και σχεδίων, περιλαμβανομένων όσων έχουν περιληφθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και στην προώθηση έργων υπό κατασκευή,
- αύξηση των δαπανών εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους κατά 68,6% (€3.379,2 εκατομ. προϋπολογισθείσες δαπάνες για το 2024),
- αύξηση κατά 16% των μεταβιβαστικών πληρωμών (€3.709,7 εκατομ. προϋπολογισθείσες δαπάνες για το 2024), περιλαμβανομένων των κοινωνικών παροχών, των χορηγιών προς κρατικούς οργανισμούς δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, των χορηγιών στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και των συνεισφορών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στο ΓεΣΥ και στον προϋπολογισμό της Ε.Ε.

β. Σε σχέση με τη γενικότερη πορεία της οικονομίας εκ μέρους των μελών της Επιτροπής εκφράστηκαν γενικότερες απόψεις, οι οποίες συνοψίζονται ως ακολούθως:

- **Όλα τα μέλη της επιτροπής**, αναγνωρίζουν τις δύσκολες συνθήκες τις οποίες αντιμετώπισε και συνεχίζει να αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία, συνεπεία των επιπτώσεων της Ρωσο-Ουκρανικής κρίσης και των πληθωριστικών πιέσεων που αυτή προκαλεί, καθώς και τους κινδύνους που προκύπτουν από την πρόσφατη κρίση στη Μέση Ανατολή. Αναγνωρίζουν επίσης την αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει τις προβλέψεις πάνω στις οποίες βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2024, ως αποτέλεσμα των αυξήσεων των βασικών επιτοκίων από την ΕΚΤ, του υψηλού πληθωρισμού, των αυξήσεων στις τιμές της ενέργειας και άλλων αγαθών. Παράλληλα, αναγνωρίζουν τις ενδεχόμενες επιπτώσεις των εν λόγω κινδύνων στο κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους και στα δημόσια οικονομικά.
- **Η πλειοψηφία των μελών της επιτροπής** εκφράζει την ικανοποίησή της για τη θετική πορεία της κυπριακής οικονομίας, δεδομένων των εξωγενών συνθηκών που επικρατούν, καθώς και για τη βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας και την κατάταξή του αξιόχρεου της, από διεθνείς οίκους, στην επενδυτική κατηγορία. Ωστόσο, εγείρει ανησυχίες ως προς τις επιπτώσεις των υψηλών επιπέδων πληθωρισμού στην αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, στα δημόσια οικονομικά και στην οικονομία γενικότερα, παρά την αναμενόμενη αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων κατά το τρέχον έτος. Επιπροσθέτως, σημειώνει ως θετική εξέλιξη τη μείωση του δημόσιου χρέους στο 81,8% του ΑΕΠ κατά το τρέχον έτος και επισημαίνει τη σημασία περαιτέρω μείωσής του κατά τα επόμενα έτη.
- **Ορισμένα μέλη της επιτροπής**, λαμβάνοντας υπόψη τους δημοσιονομικούς κινδύνους, επισημαίνουν την ανάγκη εγρήγορσης της κυβέρνησης για την

έγκαιρη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στην οικονομία, δεδομένων των κρατουσών συνθηκών στο διεθνές περιβάλλον. Επιπροσθέτως, αναμένουν την αποτελεσματική υλοποίηση εκ μέρους της κυβέρνησης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, της δημόσιας υπηρεσίας και της δικαιοσύνης, ώστε να τεθούν υγιείς βάσεις για ανάκαμψη της οικονομίας και δημιουργία θέσεων εργασίας σε συνθήκες κοινωνικής συνοχής.

- **Μέλη της επιτροπής** τονίζουν την ανάγκη διαφύλαξης των δημοσιονομικών πλαισίων και της οικονομικής σταθερότητας, καθώς και διατήρησης σταθερού ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας και εύρωστου χρηματοπιστωτικού συστήματος.
 - **Άλλα μέλη της επιτροπής** εκφράζουν την ανάγκη αύξησης των κοινωνικών παροχών και λήψης περαιτέρω μέτρων στήριξης της κοινωνίας για αντιμετώπιση των επιπτώσεων του πληθωρισμού, των αυξήσεων στις τιμές των ενεργειακών προϊόντων και των βασικών αγαθών. Σημειώνουν παράλληλα την ανάγκη υλοποίησης πολιτικών και σχεδιασμών για την προσιτή στέγη, τη στήριξη των νοικοκυριών, των συνταξιούχων, των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και των δανειοληπτών, καθώς και της προώθησης της εφαρμογής ενός δικαιότερου πλαισίου αναφορικά με τις εκποιήσεις ακίνητης ιδιοκτησίας, καθώς και της εφαρμογής του σχεδίου «Ενοίκιο έναντι Δόσης» το ταχύτερο δυνατό.
- γ. **Σε σχέση με τον προϋπολογισμό για το 2024** εκφράζονται δισταύουσες απόψεις από τα μέλη της επιτροπής. Ειδικότερα, ορισμένα εξ αυτών εκφράζουν την άποψη ότι ο υπό αναφορά προϋπολογισμός είναι ισορροπημένος, διατηρεί δηλαδή την δημοσιονομική σταθερότητα, δημιουργώντας συνθήκες βιώσιμης ανάπτυξης σε βασικούς τομείς της οικονομίας, ενισχύοντας παράλληλα την κοινωνική συνοχή. Αντίθετα, άλλα μέλη της επιτροπής εκφράζουν την άποψη ότι ο προτεινόμενος

προϋπολογισμός αδυνατεί να προωθήσει ένα δικαιότερο μοντέλο ανάπτυξης της οικονομίας, καθώς και πολιτικές ουσιαστικής ενίσχυσης του κοινωνικού κράτους. Σημειώνουν παράλληλα ότι, αποτελεί ένα προϋπολογισμό ο οποίος δεν λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των πολιτών, ειδικότερα των χαμηλομεσαίων στρωμάτων της κοινωνίας, των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και δεν αντιμετωπίζει τις προκλήσεις που αφορούν στην ακρίβεια, στην ενεργειακή κρίση και στα ψηλά επιτόκια.

Η επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα έχουν κατατεθεί ενώπιόν της καταλήγει στα ακόλουθα:

- Η κυπριακή οικονομία, όπως και η ευρωπαϊκή και παγκόσμια οικονομία, περιβάλλονται από συνθήκες αβεβαιότητας. Επιθυμία όλων των πλευρών είναι η διατήρηση υγιών δημόσιων οικονομικών με σκοπό την ανταπόκριση στις μελλοντικές προκλήσεις και την περαιτέρω εξομάλυνση των επιπτώσεων που επέφερε στην κυπριακή οικονομία η Ρωσο-Ουκρανική κρίση, καθώς και την αντιμετώπιση ενδεχόμενων συνεπειών από την πρόσφατη κρίση στη Μέση Ανατολή.
- Οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές της κυπριακής οικονομίας, σύμφωνα με τις προβλέψεις της κυβέρνησης παρουσιάζονται θετικές, περιβάλλονται ωστόσο από μεγάλη αβεβαιότητα λόγω των κρατουςών συνθηκών.
- Η βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας, ο περαιτέρω περιορισμός του δημόσιου χρέους, η διατήρηση δημοσιονομικού πλεονάσματος, η προστασία του βιοτικού επιπέδου των πολιτών από τις πληθωριστικές πιέσεις και η διασφάλιση της ευημερίας των πολιτών πρέπει να αποτελούν τις κυριότερες προτεραιότητες πολιτικής της κυβέρνησης.

- Η προώθηση της πράσινης οικονομίας, του ψηφιακού μετασχηματισμού, της έρευνας και της καινοτομίας, καθώς και η υλοποίηση σημαντικών αναπτυξιακών έργων εκτιμάται ότι θα βοηθήσουν στην αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας.
- Η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, καθώς και η βέλτιστη αξιοποίηση των εργαλείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα συμβάλουν στη βελτίωση της οικονομίας και της απασχόλησης.

5. Εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού

Υπό το φως των πιο πάνω θέσεων, η επιτροπή με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό και τις προτεινόμενες από την κυβέρνηση τροποποιήσεις αυτού στην ολομέλεια του σώματος, για σκοπούς λήψης τελικής απόφασης σε σχέση με την έγκριση ή απόρριψη αυτού.

Ταυτόχρονα, επιφυλάσσει το δικαίωμα των μελών της, καθώς και των υπόλοιπων βουλευτών για την υποβολή τροπολογιών στο στάδιο της κατά Κεφάλαιο και ομάδα/υποομάδα δαπανών ψήφισης σε νόμο.

Σημειώνεται ότι, οι τελικές θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών αναμένεται να διατυπωθούν κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού στην ολομέλεια του σώματος.

Τέλος, η επιτροπή σημειώνει ότι υποβάλλοντας με την παρούσα έκθεσή της τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό στην ολομέλεια του σώματος για συζήτηση, επιφυλάσσεται ως προς τα τελικά του μεγέθη, τα οποία ενδέχεται να διαφοροποιηθούν στη βάση περικοπών ειδικών κονδυλίων, όπως και της τελικής διαμόρφωσης των συνολικών δαπανών, υπό το φως της έγκρισης ή απόρριψης τροποποιήσεων σε αυτόν, οι οποίες κατατέθηκαν ή ενδέχεται να κατατεθούν εκ μέρους της κυβέρνησης ή/και βουλευτών.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Δεκέμβριος 2023

Αρ. Φακ.: 23.01.064.147-2023

Α. Κωνσταντίνου

Γραμματεία Κοινοβουλευτικής Επιτροπής

Οικονομικών και Προϋπολογισμού

ΜΕΡΟΣ Β

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ 2024

(Οι θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών που περιλαμβάνονται στο παρόν Παράρτημα δεν έχουν υποστεί γλωσσική ή άλλη επεξεργασία.)

- A. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού**
- B. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις**
- Γ. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος**
- Δ. Παρατηρήσεις του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου**
- Ε. Παρατηρήσεις της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κίνημα**
- ΣΤ. Παρατηρήσεις Δημοκρατικής Παράταξης - Συνεργασία**

A. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού

Το 2023 σηματοδότησε την ολοκλήρωση της δεκαετούς διακυβέρνησης του προέδρου Νίκου Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου η χώρα μας πέτυχε μια ισχυρή ανάκαμψη μετά τη βαθιά και παρατεταμένη κρίση του 2009-13, με δραστική μείωση της ανεργίας, σταθεροποίηση και εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος, πλεονασματικούς προϋπολογισμούς και διαδοχικές αναβαθμίσεις που επανάφεραν την Κύπρο στην επενδυτική βαθμίδα.

Οι πολιτικές των κυβερνήσεων του Δημοκρατικού Συναγερμού και οι δύσκολες αποφάσεις που συχνά έπρεπε να ληφθούν έχουν δημιουργήσει μια υγιή βάση και έχουν επιτρέψει στην κυπριακή οικονομία να αντιμετωπίσει με αξιοσημείωτη επάρκεια τόσο την πανδημία του 2020-21, όσο και τις εξωγενείς πιέσεις της περιόδου που διανύουμε. Σημειώνεται ενδεικτικά ότι μεταξύ των ετών 2015-2022 η οικονομία της Κύπρου κατέγραφε κατά μέσο όρο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 5.57%, με εξαίρεση ασφαλώς το έτος 2020, όταν λόγω πανδημίας καταγράφηκε ύφεση 4.4%. Πρόκειται για μια εξαιρετική επίδοση, ενώ σημαντικό είναι το γεγονός ότι αυτή η αναπτυξιακή δυναμική δεν είναι αποτέλεσμα ούτε υπέρμετρα ψηλών και ελλειμματικών δημοσίων δαπανών, ούτε και αλόγιστης πιστωτικής επέκτασης και τραπεζικού δανεισμού, που αποτελούσαν τις δύο σοβαρές στρεβλώσεις της περιόδου μέχρι το 2013. Η ανάπτυξη είναι πλέον πολύ πιο βιώσιμη και έχει οδηγήσει στη βελτίωση όλων των κοινωνικών δεικτών. Ο Δείκτης Κινδύνου Φτώχιας και Κοινωνικού Αποκλεισμού είναι στο χαμηλότερο σημείο που ήταν ποτέ και βρίσκεται πλέον κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Χαρακτηριστικά τα όσα δήλωσε ο νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Χριστοδουλίδης από το βήμα της Βουλής των Αντιπροσώπων αναλαμβάνοντας καθήκοντα την 1η Μαρτίου 2023: «Παραλαμβάνουμε μια ισχυρή οικονομία, η οποία χαρακτηρίζεται από δημοσιονομική πειθαρχία, σταθερό χρηματοπιστωτικό σύστημα και σειρά διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων». Εξίσου σημαντική και η δέσμευση του προέδρου Χριστοδουλίδη: «Θα

συνεχίσουμε στην ίδια πορεία και θα χτίσουμε σε αυτά που ήδη επιτεύχθηκαν, αποφεύγοντας την παροχολογία και διαφυλάσσοντας τη δημοσιονομική πειθαρχία».

Κατά το 2023 η κυπριακή οικονομία εξακολουθεί να καταγράφει αξιοσημείωτη αναπτυξιακή δυναμική, ιδιαίτερα εάν ληφθούν υπόψη οι δύσκολες περιστάσεις που επικρατούν στην ευρωπαϊκή και διεθνή οικονομία. Ο ρυθμός ανάπτυξης για τη φετινή χρονιά – έστω και εάν είναι χαμηλότερος από προηγούμενα έτη - παραμένει από τους πιο ψηλούς στην ΕΕ. Το δημοσιονομικό ισοζύγιο παραμένει πλεονασματικό, η αγορά εργασίας παραμένει κοντά στο όριο της πλήρους απασχόλησης και ο πληθωρισμός αποκλιμακώνεται.

Από την άλλη, η πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα που επικρατεί διεθνώς προφανώς δεν αφήνει την Κύπρο ανεπηρέαστη. Αντιθέτως, επιβάλλει πολύ προσεκτικές κινήσεις γιατί ο κίνδυνος εκτροχιασμού είναι μεγάλος.

Σε αυτό το πλαίσιο θεωρούμε ιδιαίτερα ικανοποιητικό το γεγονός ότι η κυβέρνηση έχει καταθέσει ένα πλεονασματικό προϋπολογισμό για το 2024 και ότι το δημόσιο χρέος συνεχίζει να ακολουθεί πτωτική πορεία. Την ίδια ώρα όμως επαναλαμβάνουμε με ακόμη μεγαλύτερη ένταση τις προειδοποιήσεις που είχαμε εκφράσει το τελευταίο διάστημα για την τάση διόγκωσης των ανελαστικών δαπανών και κυρίως του κόστους της κρατικής μηχανής. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν συμφώνησε και θεωρεί λανθασμένες τις μαζικές προσλήψεις στον δημόσιο τομέα. Στους εννέα πρώτους μήνες της διακυβέρνησης Χριστοδουλίδη έχουν προωθηθεί οι διαδικασίες για 2,400 νέες προσλήψεις στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, αριθμός που υπερβαίνει κατά πολύ τις ετήσιες αφυπηρετήσεις και αποχωρήσεις. Την ίδια ώρα επισείουμε την προσοχή σε σχέση με διάφορες αυξήσεις επιδομάτων. Το κόστος αυτών των αποφάσεων θα προκύψει σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και καθιστούμε την κυβέρνηση υπεύθυνη για τις επιλογές της. Ήδη, η συνδυασμένη επίπτωση των μαζικών προσλήψεων, της αυξημένης ΑΤΑ και της εφαρμογής του νέου συνταξιοδοτικού σχεδίου οδηγεί στην αύξηση του μισθολογίου κατά 14% μέσα σε ένα μόνο χρόνο.

Η συγκράτηση του μισθολογίου και γενικότερα των δημοσίων δαπανών θα διασφαλίσει τη σταθερότητα της οικονομίας μας και θα επιτρέψει την προσεκτική προώθηση φορολογικών κινήτρων και ελαφρύνσεων προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων. Εξάλλου η πρακτική επί διακυβέρνησης Δημοκρατικού Συναγερμού έχει επιβεβαιώσει ότι οι φορολογικές ελαφρύνσεις και τα κίνητρα, όταν παραχωρούνται με τρόπο συνετό και μελετημένο, όχι μόνο δεν οδηγούν στην απώλεια δημοσίων εσόδων αλλά συχνά οδηγούν στην αύξηση τους μέσω της ενθάρρυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Προς αυτή την κατεύθυνση ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει προωθήσει τη μείωση της φορολογίας επί των τόκων από το 30% στο 17% που ψηφίστηκε πολύ πρόσφατα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και υποστηρίζει τη σταδιακή κατάργηση του τέλους των €350 που επιβαρύνει τις εταιρείες αλλά και την παραχώρηση δυνατότητας φορολόγησης οικογενειών με βάση το μεικτό οικογενειακό τους εισόδημα, προκειμένου το αφορολόγητο όριο να φτάνει στις €39,000. Η αναμενόμενη πρόταση της κυβέρνησης για ευρύτερη φορολογική μεταρρύθμιση δεν πρέπει να καθυστερήσει, γιατί σε διαφορετική περίπτωση θα προκύπτει μια συνεχής και επιζήμια αβεβαιότητα.

Τα υγιή δημόσια οικονομικά δεν είναι ποτέ αυτοσκοπός. Πέραν από ασπίδα προστασίας έναντι οικονομικών κινδύνων αποτελούν προϋπόθεση για την υλοποίηση σημαντικών πολιτικών. Πρώτα απ' όλα μέσα από τη συνετή οικονομική διαχείριση θα δημιουργηθούν τα περιθώρια για τη σημαντική αύξηση των δαπανών για την αμυντική μας θωράκιση, που κρίνεται απολύτως επιβεβλημένη λαμβάνοντας υπόψη την τουρκική απειλή. Η δημοσιονομική πειθαρχία θα επιτρέψει επίσης τη συνέχιση του κυβερνητικού αναπτυξιακού προγράμματος αλλά και την προώθηση συγκεκριμένων μέτρων στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής όπως:

1. Παραχώρηση των αναγκαίων κονδυλίων έτσι ώστε να προχωρήσει ο σχεδιασμός για το Εθνικό Ινστιτούτο Καρκίνου.
2. Εισαγωγή ειδικού σχεδίου για τη στήριξη των συνοδών ασθενών στο εξωτερικό.

3. Διεύρυνση, βελτίωση και απλοποίηση των διαδικασιών για το σχέδιο «Φωτοβολταϊκά για όλους», έτσι ώστε να είναι πρακτικά εφαρμόσιμο, με έμφαση στις ευάλωτες κατηγορίες του πληθυσμού.
4. Ενεργοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης για τους κουρεμένους καταθέτες και κατόχους αξιογράφων και αξιοποίηση του μέχρι σήμερα αποθεματικού του που υπερβαίνει τα €200εκ.
5. Αναθεώρηση της πολιτικής για τα άτομα με μέτρια αναπηρία έτσι ώστε να συνεχίζεται η στήριξή τους για πρόοδο και κοινωνική ενσωμάτωση.
6. Βελτιώσεις στην αποτελεσματικότητα της στεγαστικής πολιτικής για νεαρά ζευγάρια, με ιδιαίτερη έμφαση στην άρση των περιορισμών για τη διάθεση στην αγορά της αυξημένης προσφοράς κατοικιών

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στη συνέχιση της πολιτικής των μεταρρυθμίσεων, στο πλαίσιο του «Σχεδίου Ανάκαμψης». Η προώθηση της Πράσινης Μετάβασης και του Ψηφιακού Μετασχηματισμού πρέπει να αποτελέσουν εθνική προτεραιότητα. Το ίδιο ισχύει και για υλοποίηση του ενεργειακού σχεδιασμού της χώρας μας, χωρίς τις παλινωδίες και αμφιταλαντεύσεις που έχουν χαρακτηρίσει τους πρώτους μήνες της διακυβέρνησης Χριστοδουλίδη.

Πάνω απ' όλα, ο Δημοκρατικός Συναγερμός θεωρεί ότι οι ανευθυνότητες και ο λαϊκισμός δεν έχουν θέση στη διαχείριση της οικονομίας μας. Ως υπεύθυνη πολιτική δύναμη ούτε μηδενίζουμε, αλλά ούτε και κλείνουμε τα μάτια μπροστά στις δυσκολίες και τις προκλήσεις. Η χώρα μας χρειάζεται συνετή οικονομική διαχείριση, έμφαση στις μεταρρυθμίσεις και πολιτικές που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και τις επενδύσεις. Σε αυτό το πλαίσιο ο Δημοκρατικός Συναγερμός είναι έτοιμος να προσφέρει στήριξη, να αναλάβει πρωτοβουλίες αλλά και να ενασκήσει αυστηρή κριτική, για να κρατήσουμε την οικονομία μας σε μια υγιή πορεία.

B. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Η λήξη της πανδημίας δεν ήταν ικανή να κρατήσει τους ίδιους ρυθμούς ανάπτυξης λόγω του πληθωρισμού ο οποίος υποχωρεί μεν, αλλά με αργούς ρυθμούς.

Οι αυξανόμενες γεωπολιτικές εντάσεις, με τον εξελισσόμενο πόλεμο στην Ουκρανία και στην Μέση Ανατολή-Γάζα αποτελούν τους καθοριστικούς παράγοντες που συμβάλλουν στη διατήρηση έντονων πληθωριστικών πιέσεων που επιφέρουν σημαντική αύξηση στο κόστος ζωής και επιδεινώνουν το βιοτικό επίπεδο για την πλειοψηφία των ανθρώπων σε παγκόσμια κλίμακα πλέον.

Σε γενικές γραμμές διαφαίνεται πως η παγκόσμια οικονομία παραμένει σε πορεία υποχώρησης. Τα αυξημένα επιτόκια θα συνεχίσουν να πλήττουν τα χαμηλότερα και μεσαία στρώματα, ενώ η αγοραστική τους δύναμη θα συνεχίσει να μειώνεται.

Οι πολλοί αστάθμητοι παράγοντες δημιουργούν την αναγκαιότητα για επαρκή προετοιμασία έναντι της επικράτησης δυσμενών σεναρίων και για την οικονομία της Κύπρου.

Το 2023 χαρακτηρίζεται από την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης.

Οι αυξημένες τιμές ενέργειας – λόγω και της ενεργειακής εξάρτησης της κυπριακής οικονομίας – οδήγησαν σε περαιτέρω αυξήσεις σε καύσιμα, ηλεκτρισμό και βασικά αγαθά.

Για την υποχώρηση της ανάπτυξης δεν συνέβαλαν μόνο οι εξωτερικές πιέσεις, αλλά και οι εσωτερικές στρεβλώσεις, αποτέλεσμα των αδυναμιών του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας. Οι διαθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας με κορυφαία την ανεπάρκεια σε σχέση με τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, δεν εμπόδισαν καθόλου την επέλαση του πληθωρισμού.

Ο πληθωρισμός θα συνεχίσει να λειτουργεί ως τροχοπέδη στην περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας. Η ακρίβεια θα συνεχίζει να περιορίζει το πραγματικό και το διαθέσιμο εισόδημα για κατανάλωση. Το αυξημένο κατασκευαστικό κόστος και το κόστος ενέργειας δυνητικά θα περιορίζει τις επενδύσεις και τις αναπτυξιακές δαπάνες, δημιουργώντας έτσι αντιαναπτυξιακές πιέσεις.

Η υποχώρηση του πληθωρισμού είναι αξιοσημείωτη αλλά όχι ικανή να ανατρέψει τα τετελεσμένα που δημιούργησε η ακρίβεια. Οι πληθωριστικές πιέσεις και η ακρίβεια θα συνεχίσουν να ασκούν εισοδηματική πίεση στην κοινωνία και ιδιαίτερα στα χαμηλά και μεσαία εισοδηματικά στρώματα. Οι πραγματικοί μισθοί να μειώνονται, αδυνατώντας να αναπληρώσουν την απολεσθείσα αγοραστική δύναμη.

Για να τερματιστεί η συνεχής μείωση της αγοραστικής δύναμης των μισθών χρειάζονται ουσιαστικά μέτρα τόσο ανακουφιστικού χαρακτήρα όσο και διαθρωτικού, με ένα μακροχρόνιο ορίζοντα που να είναι ικανά να θωρακίζουν την κυπριακή οικονομία έναντι των εξωγενώς καθορισμένων πιέσεων.

Η κυβέρνηση ελέγχεται για την μεγάλη καθυστέρηση στη λήψη μέτρων, για την έλλειψη κοινωνικών αντανάκλαστικών. Η Κύπρος παραμένει ουραγός στην στήριξη της κοινωνίας, ενώ συνεχίζει να λαμβάνει υπέρμετρα αυξημένα έσοδα από τις τσέπες των πολιτών λόγω ακρίβειας (€1,5δισ το 2023, €1,5δισ το 2022).

Τα βασικά προβλήματα που εξακολουθούν να αναχαιτίζουν την ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας και την βιωσιμότητας της σήμερα εξακολουθούν να υφίστανται.

Η κακή εικόνα που έχει δημιουργήσει η χώρα μας στο εξωτερικό εξαιτίας των πολλών σκανδάλων, η απουσία επενδύσεων για τη δημιουργία υποδομών σε σχέση με την ενεργειακή μετάβαση και η αδυναμία διοχέτευσης πόρων για την ανάπτυξη, κυρίως λόγω των χαμηλών ρυθμών υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών, αποτελούν βασικούς ανασταλτικούς παράγοντες. Σε αυτούς προστίθεται η τάση διόγκωσης των εισοδηματικών και κοινωνικών ανισοτήτων, καθώς και τα χαμηλά επίπεδα ψηφιακού γραμματισμού τα οποία ορθώνουν εμπόδια στην παραγωγικότητα και κατ' επέκταση την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας.

Νοικοκυριά και επιχειρήσεις εξακολουθούν να είναι υπερχρεωμένα.

Τα ΜΕΔ εξακολουθούν να επιβαρύνουν την πραγματική οικονομία. Η εκχώρηση/πώληση ΜΕΔ δεν μετάβαλε το ιδιωτικό χρέος.

Παράλληλα, η ολοένα και μεγαλύτερη συγκέντρωση του τραπεζικού τομέα σε λιγότερες και μεγαλύτερες τράπεζες στοιχίζει στον υγιή ανταγωνισμό και στην ευρωστία του τραπεζικού συστήματος.

Η πορεία της κερδοφορίας των τραπεζών είναι αντιστρόφως ανάλογη της επιδείνωσης του βιοτικού επιπέδου της κοινωνίας. Η αύξηση του βασικού επιτοκίου από την ΕΚΤ απογείωσε τα κέρδη των τραπεζών που δεν είναι καθόλου απίθανο να προσεγγίσουν το €1,5 δις μέχρι το τέλος του 2023, με την τάση αυτή να συνεχίζεται και τα επόμενα χρόνια καθώς η αποκλιμάκωση των υψηλών επιτοκίων δεν προβλέπεται να αρχίσει σύντομα.

Η βασική πολιτική κατεύθυνση της Κυβέρνησης για το 2024 συνεχίζει να στρέφεται στην επίτευξη υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων εις βάρος της στήριξης της πραγματικής οικονομίας.

Τα πρωτογενή πλεονάσματα που καταγράφονται το 2023, και θα συνεχιστούν με μεγαλύτερη ένταση το 2024, είναι αποτέλεσμα σε μεγαλύτερο βαθμό της απροσδόκητα αυξημένης ροής δημοσιών εσόδων ένεκα των εμμέσων φόρων (αποτέλεσμα του πληθωρισμού) και σε μικρότερο βαθμό της αύξησης της συνολικής παραγωγής. Παρά τα αυξημένα έσοδα και δαπάνες, η υλοποίηση παραμένει χαμηλή.

Αντιστρόφως ανάλογη πορεία με αυτή των οικονομικών μεγεθών ακολουθεί το βιοτικό επίπεδο για την πλειοψηφία της κοινωνίας που εξακολουθεί να επιδεινώνεται.

Η υποαπασχόληση βρίσκεται σε ανοδική πορεία, ενώ η μακροχρόνια ανεργία έχει αποκτήσει διαρθρωτικό χαρακτήρα. Οι μέσες πραγματικές απολαβές των εργαζομένων μειώθηκαν. Το ποσοστό του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό

παραμένει σε πολύ ψηλά επίπεδα και ιδιαίτερα ανάμεσα στα άτομα με αναπηρία. Η πρόσβαση σε προσιτή στέγη περιορίζεται.

Συμπερασματικά, ο πρώτος προϋπολογισμός της κυβέρνησης Νίκου Χριστοδουλίδη είναι ένας ακόμη διαχειριστικός προϋπολογισμός που δεν παρέχει ουσιαστική ανακούφιση και στήριξη στην κοινωνία, ενώ αδυνατεί να αντιμετωπίσει τις βασικές προκλήσεις για την οικονομία.

Ενώ υπάρχουν διαθέσιμοι αναπτυξιακοί πόροι, δεν διοχετεύονται αποτελεσματικά στην οικονομία εξαιτίας του χαμηλού ποσοστού υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών. Ο προϋπολογισμός στοχεύει στην δημοσιονομική συμμόρφωση αγνοώντας τις πραγματικές προκλήσεις. Το πιο σημαντικό είναι ότι δεν προσεγγίζει τις απαιτούμενες διαρθρωτικές αλλαγές που χρειάζονται για την εφαρμογή ενός νέου βιώσιμου αναπτυξιακού μοντέλου.

Γ. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος

Ο Προϋπολογισμός του 2024 εκπονήθηκε υπό το καθεστώς της αβεβαιότητας που προκαλεί η παγκόσμια οικονομική κρίση, συνεπεία του πολέμου στην Ουκρανία αλλά και σε συνάρτηση με τον πόλεμο στη Μέση Ανατολή. Οι αλυσιδωτές επιπτώσεις έχουν επιφέρει διεθνείς αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας και των αγαθών, γεγονός που ανάγκασε την εκτελεστική εξουσία να λάβει μέτρα για αναχαίτιση των πληθωριστικών τάσεων. Παράλληλα από πλευράς Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και εμπορικών τραπεζών έχουν ληφθεί αυστηρά μέτρα νομισματικής πολιτικής με τις διαδοχικές αυξήσεις των δανειστικών επιτοκίων που στοχεύουν την επαναφορά του πληθωρισμού στα επίπεδα του 2019.

Ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται να ανέλθει γύρω στο 2,9% το 2024, ενώ για τα έτη 2025 και 2026 αναμένεται να κυμανθεί στο 3,1% και 3,2%, αντίστοιχα.

Ο ρυθμός πληθωρισμού (ΔΤΚ) για το 2024 προβλέπεται να περιορισθεί στο 2,5%, ενώ για τα έτη 2025 και 2026 προβλέπεται να μειωθεί στο 2,0%.

Το 2024 ο πληθωρισμός προβλέπεται να σημειώσει αποκλιμάκωση και να περιορισθεί στο 2,5% σε σύγκριση με 4,1% τον προηγούμενο χρόνο.

Το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να μειωθεί γύρω στο 5,8% του εργατικού δυναμικού το 2024, και ακολούθως το 2025 να περιορισθεί στο 5,3% και το 2026 να μειωθεί περαιτέρω στο 5,0%.

Παρά τις θετικές προβλέψεις, η κατάσταση στην οικονομία παραμένει ευάλωτη, τόσο σε δημοσιονομικό επίπεδο, όσο και στην πραγματική οικονομία.

Οι τρέχουσες διεθνείς και γεωπολιτικές εξελίξεις, οι οποίες προκαλούν διεθνή αβεβαιότητα σε συνδυασμό με την ενεργειακή αποσταθεροποίηση, καθιστά την κυβέρνηση πιο ευάλωτη λόγω του ότι υπάρχει ο κίνδυνος για λήψη περαιτέρω μέτρων στήριξης των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού.

Το 2024 προβλέπεται ότι το δημοσιονομικό ισοζύγιο θα παραμείνει πλεονασματικό και να φθάσει το 2,8% του ΑΕΠ. Η εκτίμηση αυτή καθιστά την καλύτερη απόδοση από το 2013 μέχρι και το τέλος του 2024.

Σημαντική μείωση του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2023 κατά 6,4 ποσοστιαίες μονάδες που θα καταλήξει στο 81,8% και η πρόβλεψη για σταθερή πτωτική πορεία και το 2024 που θα φτάσει 74,7% επίσης κατατάσσεται στο χαμηλότερο ποσοστό εδώ και πολλά χρονιά.

Τον Σεπτέμβριο του 2023 οι οίκοι αξιολόγησης αναβάθμισαν το αξιόχρεο του μακροπρόθεσμου ομολόγου της ΚΔ κατά δύο βαθμίδες, από Ba1 σε Baa2, και κατά μια βαθμίδα από “BBB-” σε “BBB”, αντίστοιχα. Το γεγονός ότι στις επιμέρους τεχνικές αναλύσεις τους, οι οίκοι αξιολόγησης τοποθετούν την Κυπριακή Δημοκρατία σε αξιόχρη βαθμίδα με χαμηλό τον κίνδυνο χρεοκοπίας, καθιστά την Κύπρο ελκυστικό επενδυτικό προορισμό. Ως νομοθετική εξουσία σε συνάρτηση και συνεργασία της Κυβέρνησης αλλά και του επιχειρηματικού κόσμου, μπορούμε να δώσουμε ώθηση βελτιώνοντας το νομοθετικό πλαίσιο ώστε να προσελκύσουμε υγιής επενδύσεις. Στα θετικά της εξέλιξης αυτής με τη βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας της ΚΔ αναμένεται να συνδράμει στην συγκράτηση του κόστους δανεισμού από τις διεθνείς αγορές.

Τα αποτελέσματα της τουριστικής βιομηχανίας για την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου του 2023 παρουσιάζουν ανάκαμψη, οι αφίξεις τουριστών έφτασαν τα 3.562.417, σε σύγκριση με 2.941.182 την αντίστοιχη περίοδο του 2022, καταγράφοντας αύξηση 21,1%.

Η τουριστική βιομηχανία, ως ο ακρογωνιαίος λίθος των εσόδων μας, έχει υποστεί κλυδωνισμούς λόγω των περιορισμών που επιβλήθηκαν στους Ρώσους τουρίστες που αποτελούσαν σημαντική πηγή εσόδων. Παρά το γεγονός ότι ως τουριστικός προορισμός η Κύπρος έδειξε ότι έχει ισχυρά αντανakλαστικά, εντούτοις ο συνεχής ανταγωνισμός με χώρες που γειτνιάζουν με την Κύπρο θα πρέπει να θέσουν σε εγρήγορση τους εμπλεκόμενους φορείς ώστε να βελτιώσουν τις υπηρεσίες τους και να μειώσουν τις τιμές

τους. Ειδικότερα, θα πρέπει να έχουμε υπόψη ότι η νομισματική κρίση στην Τουρκία ενδεχομένως να αυξήσει τις τουριστικές ροές, λόγω του χαμηλού κόστους στα προσφερόμενα πακέτα.

Η προσέλκυση νέων αγορών, η ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών μας και ο πολυθεματικός τουρισμός σε συνδυασμό με την έξυπνη προώθηση της Κύπρου πέραν των παραδοσιακών μεθόδων προβολής, θα πρέπει να είναι στους βασικούς πυλώνες της κυβερνητικής πολιτικής. Η προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού και η οικονομική στήριξη περιοχών οι οποίες βρίσκονται εκτός εποχικότητας θα επιμηκύνουν την τουριστική περίοδο και θα επιφέρουν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας στην ύπαιθρο αλλά και στα υπόλοιπα αστικά κέντρα.

Τραπεζικός τομέας:

Παρά το γεγονός ότι ο τραπεζικός τομέας αντιμετωπίζει συνεχείς προκλήσεις τα τελευταία χρόνια. Εντούτοις καταγράφεται θετική πορεία παρά τις έντονες και αλληπάλληλες προκλήσεις της υγειονομικής κρίσης, των γεωπολιτικών εξελίξεων και των πληθωριστικών πιέσεων αλλά και της ύπαρξης μεγάλου ποσοστού Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων στην κυπριακή οικονομία.

Είναι γεγονός ότι τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν απομολύσει σημαντικό αριθμό δανείων, εντούτοις συνεχίζουν να διατηρούν σημαντικό αριθμό Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων στα χαρτοφυλάκιά τους. Η πώληση Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων σε εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων από τα τραπεζικά ιδρύματα οδηγεί μεν σε εξυγίανση των τραπεζών, αλλά το πρόβλημα παραμένει στην πραγματική οικονομία, αφού σημαντικός αριθμός αναδιρθρώσεων δεν κατέστη εφικτός. Ενδεικτική της καθυστέρησης είναι η πίεση που ασκεί η Κεντρική Τράπεζα στα τραπεζικά ιδρύματα για τις χρονοβόρες διαδικασίες των αναδιρθρώσεων, οι οποίες θα πρέπει να αλλάξουν ώστε να αποφευχθεί η αύξηση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων αλλά και για να επιτραπεί στις βιώσιμες επιχειρήσεις να συνεχίσουν εύρυθμα τις εργασίες τους.

Τα εγγύρια νοικοκυριά και οι μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις (ΜΧΕ) εξακολουθούν να είναι υπερχρεωμένες, μολονότι τα πιο πρόσφατα στοιχεία υποδηλώνουν σταδιακή μείωση του χρέους τους.

Η ύπαρξη ψηλού ιδιωτικού χρέους και των ΜΧΕ επηρεάζει αρνητικά την παροχή νέων δανείων με αντίκτυπο στα δημόσια φορολογικά έσοδα αλλά και στην ευρύτερη ανάπτυξη της πραγματικής οικονομίας, αφού ένας σημαντικός αριθμός συμπολιτών μας δεν έχει πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό.

Οι διαδοχικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για αύξηση των δανειστικών επιτοκίων, με στόχο να αναχαιτιστούν οι μεγάλες πληθωριστικές τάσεις, είναι δυνατό να δημιουργήσουν στρεβλώσεις στα χαρτοφυλάκια των τραπεζικών ιδρυμάτων. Θα πρέπει τα τραπεζικά ιδρύματα να παρακολουθούν στενά τις μεταβολές των χαρτοφυλακίων τους και παράλληλα να εισαγάγουν εκείνα τα εργαλεία με τα οποία θα βοηθήσουν τους δανειολήπτες να ανταπεξέλθουν των υποχρεώσεών τους ώστε να μην παρατηρήσουμε νέο κύμα Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων.

Ενοίκιο Έναντι δόσης :

Η κυβέρνηση στο πλαίσιο της κοινωνικής της πολιτικής, προσθέτει ακόμα ένα μέτρο προστασίας των ευάλωτων ομάδων, για τις ομάδες που δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις για ένταξη στο Σχέδιο Εστία. Η έναρξη λειτουργίας του το αμέσως επόμενο διάστημα, σε συνδυασμό με την εφαρμογή και των υπολοίπων σχεδίων αλλά και την ψήφιση των νομοσχεδίων για τις διευρυμένες αρμοδιότητες του Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσης, θωρακίζει την συντριπτική πλειοψηφία των δανειοληπτών και αποβάλλει από το σύστημα τους Στρατηγικούς Κακοπληρωτές.

Με το Σχέδιο τα ευάλωτα νοικοκυριά θα μπορούν να διαμένουν στην κύρια κατοικία ως ενοικιαστές, και ταυτόχρονα να απαλλάσσονται από το στεγαστικό δάνειο. Το κράτος θα καλύπτει πλήρως το απαιτούμενο ενοίκιο εκ μέρους των φυσικών προσώπων. Οι τωρινοί ιδιοκτήτες της κύριας κατοικίας, ή συγγενείς τους πρώτου βαθμού, θα μπορούν να

επαναγοράσουν την κατοικία μετά την πάροδο 5 ετών σε ευνοϊκή τιμή, κάτω του επιπέδου των τιμών αγοράς.

προηγούμενων χρόνων σε σχέση με τις Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγήσεις.

Σημαντικοί δείκτες:

Ο δείκτης ορίου φτώχειας για τα κυπριακά νοικοκυριά ανέρχεται στο πολύ υψηλό ποσοστό της τάξης του 13,8% και είναι εμφανές ότι τα κυπριακά νοικοκυριά έχουν σοβαρές υλικές στερήσεις. Το χρηματικό κατώτατο όριο έχει οριστεί στα €10.022. Με βάση το χρηματικό κατώτατο όριο ο δείκτης φτώχειας είναι πολύ πιο υψηλός για τις ηλικίες άνω των 65 ετών.

Υπηρεσίες:

Ο τομέας των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών εξακολουθεί να βρίσκεται στο στόχαστρο ξένων αξιολογητών, οι οποίοι προσπαθούν με κάθε τρόπο να εμποδίσουν κεφάλαια τρίτων χωρών όπως η Ρωσική Ομοσπονδία, που διαχρονικά πραγματοποιούν επενδύσεις στην κυπριακή οικονομία. Θα πρέπει το κράτος να θωρακίσει τον χρηματοοικονομικό τομέα, αφού η πιθανή καθήλωσή του είναι δυνατό να επιφέρει πλήγμα στην πραγματική οικονομία. Έχουμε την άποψη ότι η εκτελεστική εξουσία θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες για νέες συνεργασίες στο επίπεδο των εμπορικών συμφωνιών με άλλες χώρες, ώστε να προκύψουν νέες αγορές για τον τομέα των χρηματοοικονομικών και διοικητικών υπηρεσιών.

Ρυθμός ανάπτυξης:

Οι προβλέψεις για το ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας είναι αρκετά ενθαρρυντικές αφού αναμένεται να ανέλθει στο 2,9% για το έτος 2024 και με προοπτική για περαιτέρω αύξηση τα επόμενα έτη. Οι οικονομικές επιδόσεις της Κύπρου καταγράφουν θετικό πρόσημο δεδομένου ότι ο ρυθμός ανάπτυξης ξεπερνά κατά πολύ τον μέσο όρο της Ε.Ε..

Δημόσιο Χρέος:

Αναφορικά με το Δημόσιο Χρέος, εκτιμάται ότι θα περιορισθεί στο 74,7% επί του ΑΕΠ στο τέλος του 2024, με προοπτική για περαιτέρω μείωση τα επόμενα χρόνια. Μια εξέλιξη που

κρίνεται ως ιδιαίτερα θετική, αφού το δημόσιο χρέος περιορίζεται στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων δεκαετιών.

Δημοσιονομικοί κίνδυνοι:

Οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι για το έτος 2024 είναι σημαντικά επιφορτισμένοι, αφού πέραν των προβλέψεων που αφορούν τις διαχρονικές παθογένειες της οικονομίας, θα πρέπει να συνυπολογιστούν οι επιπτώσεις των δυσμενών γεωπολιτικών εξελίξεων :

- Η παρατεταμένη ρωσοουκρανική κρίση δημιουργεί προβλήματα και αυξήσεις σε βασικά εισαγωγικά προϊόντα, καθώς επίσης και συνολική αστάθεια, γεγονός το οποίο οδηγεί σε αβεβαιότητα με αποτέλεσμα την επιβράδυνση των επενδύσεων. Είναι αδήριτη ανάγκη όπως η εκτελεστική εξουσία λάβει σοβαρά μέτρα στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ώστε να μη βρεθούν σε συμπληγάδες λόγω του αυξημένου κόστους παραγωγής. Κατά τον ίδιο τρόπο θα πρέπει να ληφθούν μέτρα στήριξης για τις όποιες βιομηχανικές μονάδες έχουν απομείνει στην Κύπρο, για την ανάπτυξη των οποίων τα τελευταία χρόνια δεν υπήρχαν καθόλου κίνητρα. Θεωρούμε ότι είναι χρυσή ευκαιρία να δοθούν κίνητρα για επαναδραστηριοποίηση του Πρωτογενούς τομέα και της μεταποιητικής βιομηχανίας επίσης.
- Τα μέτρα που έχουν λάβει τα τραπεζικά ιδρύματα, την αύξηση των δανειστικών επιτοκίων για αναχαίτιση του πληθωρισμού είναι δυνατόν να επιφέρουν επιβραδυντικές τάσεις στις επενδύσεις αλλά και να εμφανιστούν σημάδια στασιμότητας πληθωρισμού.
- Δικαστικές αποφάσεις που είναι σε εκκρεμότητα εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας κυρίως σε σχέση με τις αποφάσεις της πολιτείας για αποκοπές στις απολαβές των εργαζομένων και συνταξιούχων του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα.
- Καταβολή, εκ μέρους του κράτους, ποσών που αφορούν κυβερνητικές εγγυήσεις που δόθηκαν προς τρίτους.

- Αρνητικές οικονομικές επιδόσεις των κρατικών οργανισμών, των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.
- Προκλήσεις και υπέρμετρες δαπάνες που προκύπτουν από τη μη εύρυθμη λειτουργία του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ).
- Προκλήσεις και υπέρμετρες δαπάνες που ενδέχεται να προκύψουν από την αυξημένη ροή μεταναστών. Η παρατεταμένη διάρκεια του πολέμου στην Γάζα, είναι δυνατό να δημιουργήσει ανάφλεξη και στα γειτονικά κράτη όπως το Λίβανο και Συρία με ενδεχόμενο να υπάρξουν μαζικά κύματα προσφύγων και με αριθμούς ανθρώπων που δεν θα είναι εφικτό να τους αντέξει η Κυπριακή Οικονομία.

Δ. Παρατηρήσεις του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου

Η δική μας οικονομική θεώρηση έχει ως βάση την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω κρατικών πρωτοβουλιών και ενθάρρυνση επενδύσεων από επιχειρηματίες. Αυτόματα θα μείωνε τις παροχές του Κράτους σε επιδόματα πρόνοιας και θα αύξανε τις συνεισφορές των πολιτών προς το Κράτος.

Όσον αφορά τον τραπεζικό τομέα οι προκλήσεις τις αύξησης των επιτοκίων και η διαχείριση των κόκκινων δανείων μας προβληματίζουν. Το τραπεζικό σύστημα έχει στα χέρια του υπερεξουσίες που του εκχωρήθηκαν από το Κοινοβούλιο με αποτέλεσμα την εξαθλίωση ολόένα και περισσότερων συμπατριωτών μας. Αρκετοί δανειολήπτες βρίσκονται στο χείλος του γκρεμού, με την Κυβέρνηση να εφαρμόζει πολιτικές που ευνοούν τις Τράπεζες και όχι τους πολίτες. Ως ΕΛΑΜ έχουμε καταθέσει αρκετές προτάσεις για την προστασία των δανειοληπτών και την μείωση των κόκκινων δανείων, αναμένοντας ότι η εφαρμογή τους μπορεί να δώσει πραγματικό τέλος στα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί.

Όσον αφορά τους υπόλοιπους τομείς η δική μας φιλοσοφία είναι η ύπαρξη ενός Κοινωνικού Κράτους που:

- Θα επενδύει στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, κάτι που παραμέλησε τις τελευταίες δεκαετίες δίνοντας έμφαση στην παροχή υπηρεσιών. Θα προστατεύει τους εργαζόμενους και θα δίνει κίνητρα στους νέους ανθρώπους να εργαστούν στη χώρα και στον κλάδο τους.
- Θα στηρίζει τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, τους ανέργους, τους μονογονιούς, τα άτομα με αναπηρίες, τους πολύτεκνους, τις κυπριακές επιχειρήσεις που αφέθηκαν στο έλεος των πολυεθνικών.
- Θα στέκεται στο πλευρό των συνταξιούχων, των χαμηλοσυνταξιούχων που ταλαιπωρούνται μπροστά στην γραφειοκρατία της δημόσιας υπηρεσίας και των αναπήρων/αιχμαλώτων πολέμου που είδαν τα τελευταία χρόνια αρκετά από τα

ωφελήματα που δικαίως είχαν να χάνονται, όπως είναι η δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

- Θα ενισχύει το αξιόμαχο και την αποτρεπτική δυνατότητα της Εθνικής Φρουράς. Είναι θετικό ότι τα τελευταία χρόνια αυξάνονται οι δαπάνες προς ενίσχυση της Αμυντικής θωράκισης.
- Θα σταματήσει να σπαταλά εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ σε διαμονή, σίτιση, φιλοξενία παράνομων μεταναστών από τα χρήματα των φορολογουμένων. Όλα αυτά τα κονδύλια δεν προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά από ίδιους πόρους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ε. Παρατηρήσεις της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα

Η παρατεταμένη παγκόσμια οικονομική κρίση λόγω της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία, αλλά και ο πόλεμος Ισραήλ – Χαμάς στη Λωρίδα της Γάζας, πέραν από την επιβάρυνση των οικονομιών των χωρών και των κοινωνικών επιπτώσεων, έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις, στο παγκοσμιοποιημένο αλλά και το οικονομικό μοντέλο της κάθε χώρας ξεχωριστά.

Όσον αφορά την πατρίδα μας οι επιπτώσεις είναι εμφανείς κυρίως στον τουριστικό και τον κατασκευαστικό τομέα. Επιπτώσεις οι οποίες δεν θα είναι μόνο άμεσες, αλλά υπάρχει ο κίνδυνος να είναι και μακροπρόθεσμες.

Είναι για αυτούς ακριβώς τους απρόβλεπτους παράγοντες που η ΕΔΕΚ διαχρονικά τόνιζε την αναγκαιότητα οι προϋπολογισμοί να αλλάξουν φιλοσοφία. Να μην αποσκοπούν στην επίτευξη μόνο ποσοτικών αλλά και ποιοτικών στόχων, για να προσδώσουν σταδιακά στην οικονομία μας μακροοικονομική σταθερότητα. Τόνιζε ακόμα ότι η συνέχιση της επικέντρωσης στην αποκλειστική διαχείριση του κατασκευαστικού, του τουριστικού τομέα και των υπηρεσιών, θα θέσουν σε κίνδυνο την οικονομική σταθερότητα και την κοινωνική συνοχή, δεδομένου ότι είναι τομείς ιδιαίτερα εύθραυστοι, που επηρεάζονται από εξωγενείς και άρα μη ελεγχόμενους παράγοντες.

Η κατάθεση του προϋπολογισμού του 2024, του πρώτου της Κυβέρνησης Νίκου Χριστοδουλίδη, φιλοδοξεί να σηματοδοτήσει την αρχή μιας νέας πορείας οικονομικής διαχείρισης, η οποία να στηρίζεται σε δύο πυλώνες.

Ο πρώτος να επικεντρώνεται στον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα, με στόχο τη στήριξη των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, οι οποίες έχουν υποστεί τις μεγαλύτερες επιπτώσεις από την οικονομική κρίση του 2012-13 και των όσων επακολούθησαν, και

Ο δεύτερος στην ορθολογική και ορθολογιστική διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, με βασικό στόχο την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και αποπληρωμής του δανείου

της τρόικα, που προέκυψε ως αδήριτη ανάγκη λόγω των λανθασμένων πολιτικών αποφάσεων του παρελθόντος.

Θα πρέπει επίσης να επισημάνουμε με ικανοποίηση ότι, παρά τις δυσμενείς διεθνείς συγκυρίες, το 2023 οι δείκτες της οικονομίας κατέγραψαν σημαντικές επιδόσεις, και συγκεκριμένα:

- Ρυθμός ανάπτυξης 2.5% από τους υψηλότερους στην ευρωζώνη.
- Πλεονασματικό Δημοσιονομικό Ισοζύγιο, κυμαίνεται στο 2.6% του ΑΕΠ.
- Μείωση της ανεργίας στο 6.4% του ενεργού εργατικού δυναμικού με τάση περαιτέρω μείωσης το 2024.
- Μείωση του Δημόσιου χρέους από το 88% στο 81.8%.
- Μείωση του πληθωρισμού στο 3.8%, από τους χαμηλότερους στην ευρωζώνη, με θετικές προβλέψεις για περαιτέρω μείωση το 2024 και το 2025.

Οι παραπάνω σημαντικές επιδόσεις, από τις καλύτερες στην ευρωζώνη, συνέβαλαν ώστε οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης να αναβαθμίσουν την κυπριακή οικονομία, σε επενδυτική βαθμίδα της πιστοληπτικής ικανότητας.

Παρ' όλα αυτά σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να οδηγηθούμε σε εφησυχασμό. Δεν πρέπει να επαναληφθούν τα λάθη του παρελθόντος. Η επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και τα ισχυρά δημόσια οικονομικά είναι το κλειδί για την περαιτέρω αναβάθμιση της οικονομίας.

Στον **τουριστικό τομέα** πρέπει να καταρτιστεί μακροχρόνιο πρόγραμμα ανάπτυξης ποιοτικών μορφών όπως ο ιατρικός, ο συνεδριακός, ο αθλητικός με στόχο την προσέλκυση τουριστών υψηλών εισοδημάτων.

Στον **κατασκευαστικό τομέα** πρέπει να τερματιστεί το φαινόμενο της υπερθέρμανσης και της ανεξέλεγκτης αύξησης της τιμής απόκτησης κατοικίας. Στο παρελθόν οι κυβερνήσεις

προχώρησαν σε παραχώρηση παρεκκλίσεων σε επιχειρηματίες για ανεξέλεγκτη ανάπτυξη ψηλών κτιρίων. Φυσικά, δεν διαφωνούμε με την ανέγερση ψηλών κτιρίων. Διαφωνούμε όμως με την χωροθέτησή τους. Αυτή θα έπρεπε να ήταν οριοθετημένη σε συγκεκριμένες περιοχές, να μην επηρεάζει αρνητικά το περιβάλλον και τους παρακείμενους πολίτες και να διασφαλίζει τη δυνατότητα αποτελεσματικής αντιμετώπισης σε περιπτώσεις έκτακτης κατάστασης (φωτιά, σεισμός, εγκληματική ενέργεια).

Οι εμπειρίες του παρελθόντος πρέπει να μας προβληματίσουν και σταδιακά να ληφθούν μέτρα, ώστε η κυπριακή οικονομία να επεκταθεί και σε νέους καινοτόμους και υψηλής τεχνολογίας τομείς. Να αξιοποιηθεί το επιστημονικό προσωπικό και να δοθούν κίνητρα για επαναπατρισμό επιστημόνων οι οποίοι εργοδοτούνται στο εξωτερικό.

Να ετοιμαστούν προγράμματα και να γίνουν επενδύσεις για την ποιοτική αναβάθμιση του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, ώστε η πατρίδα-μας να αποκτήσει μερική ή σχετική επάρκεια καταναλωτικών αγαθών και να μειωθεί η εξάρτηση από τα εισαγόμενα. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου πέραν από την απορρόφηση κεφαλαίων από τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά προγράμματα, να χρηματοδοτηθούν δράσεις με παράλληλη αξιοποίηση και του πλούσιου επιστημονικού δυναμικού της πατρίδας-μας. Σε αυτό το πλαίσιο θα μπορούσαν να υιοθετηθούν πρόσθετες δράσεις όπως:

- Η ετοιμασία προγράμματος ανάπτυξης ειδικών καλλιεργειών για την παραγωγή προϊόντων στη βάση των εδαφικών και κλιματολογικών συνθηκών τα οποία να κατοχυρωθούν ως ΠΟΠ, και
- Η ενίσχυση του τομέα της μεταποίησης.

Οι προσπάθειες που καταβάλλονται στο πλαίσιο της πράσινης ανάπτυξης και της προστασίας της κλιματικής αλλαγής, πρέπει να εντατικοποιηθούν για να επιφέρουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Βασικός στόχος η βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης των πολιτών,

αλλά και η εξοικονόμηση πόρων από την αγορά θερμοκηπιακών ρύπων που το 2023 πλησίασε τα 300 εκ. ευρώ.

Άμεσα συνδεδεμένος με τα παραπάνω είναι και ο τομέας **των κρατικών υπηρεσιών**, ο οποίος παρουσιάζει σημαντική μείωση του κύκλου εργασιών. Επιβάλλεται

- Η μείωση της γραφειοκρατίας σε ζωτικούς τομείς της οικονομίας, όπως Πολεοδομία, Κτηματολόγιο, κ.λ.π. και η αύξηση της παραγωγικότητας της Δημόσιας Υπηρεσίας με την περαιτέρω αξιοποίηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- Η εκπόνηση σχεδίου για την αξιοποίηση κρατικής γης για την ανέγερση νέων σύγχρονων, λειτουργικών και μειωμένης περιβαλλοντικής επιβάρυνσης κτιρίων, για να στεγασθούν υπουργεία και κρατικές υπηρεσίες. Δεν δικαιολογείται το κράτος να ξοδεύει δεκάδες εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο για να τις στεγάσει σε ακατάλληλα υποστατικά.

Τέλος, σημαντικός παράγοντας στην ποιοτική ανάπτυξη είναι και η ανθρωποκεντρική μορφή που πρέπει να χαρακτηρίζει την οικονομική πολιτική του κράτους. Οι πόροι πρέπει να έχουν κατά το δυνατόν ομοιόμορφη κατανομή στους πολίτες είτε άμεσα είτε έμμεσα. Αυτό θα μειώσει την φτωχοποίηση ομάδων του πληθυσμού και θα συμβάλει ουσιαστικά στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, η οποία βρίσκεται σε επικίνδυνο επίπεδο.

Η οικονομία έχει αξία όταν αυτή συνδέεται με τους ανθρώπους, το βιοτικό-τους επίπεδο, την προστασία-τους από κινδύνους οικονομικής φύσης που ελλοχεύουν και οικοδομεί συνθήκες κοινωνικής προστασίας. Την προστασία αυτή την έχουν ανάγκη σε μεγαλύτερο βαθμό όσοι προέρχονται από τα ευάλωτα οικονομικά στρώματα της κοινωνίας και έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση που έπληξε την πατρίδα-μας τόσο του 2012-13 όσο και αυτές που ακολούθησαν (πανδημία κορονοϊού, Ουκρανική κρίση).

Μέσα σε αυτό το πνεύμα η ΕΔΕΚ με θετικές προτάσεις και παρεμβάσεις προς την Κυβέρνηση θα προσπαθήσει (όπως έπραξε και στο παρελθόν) να υιοθετηθούν πολιτικές προς όφελος των πολιτών της υπαίθρου, των ορεινών και ημιορεινών περιοχών, των χαμηλοσυνταξιούχων και των χαμηλών εισοδημάτων.

Η πραγματική οικονομία εκτός από ποσοτική, να προσδιορίζεται και ποιοτικά σε σταθερό και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Γι' αυτό και απαιτείται ο προϋπολογισμός σταδιακά εκτός από διαχειριστικός να γίνει και αναπτυξιακός. Κανένας δεν αμφισβητεί τα έργα υποδομής, όμως δεν πρέπει να παραμείνουμε μόνο σε αυτά. Τα αναπτυξιακά έργα ανταποδοτικού χαρακτήρα έχουν τη δική-τους αξία, εξασφαλίζουν στο κράτος εισοδήματα με τα οποία στο μέλλον μπορούν να χρηματοδοτηθούν νέα έργα. Είναι επάναγκες στους προϋπολογισμούς να συμπεριλαμβάνονται και τέτοια έργα.

Φορολογική πολιτική

Το κράτος σε περιόδους οικονομικής κρίσης ή/και δυσπραγίας είναι σημαντικό με αποφάσεις και πρωτοβουλίες να δίνει κίνητρα για εισοδο στην πραγματική οικονομία χρημάτων. Να αυξάνεται η ρευστότητα, η διακίνηση χρημάτων και κατ' επέκταση να αυξάνουν και τα έσοδα του κράτους. Κλασική περίπτωση η φορολογική αμνηστία του 2005, όπου συνέβαλε στην αποφυγή της ένταξης της Κύπρου σε πρόγραμμα δημοσιονομικής επιτήρησης και οδήγησε σε αναθέρμανση της οικονομίας.

Από την πλευρά της ΕΔΕΚ εκτιμούμε ότι η Κυβέρνηση πρέπει να επικεντρωθεί στην υιοθέτηση μέτρων που θα μπορούσαν να αυξήσουν την οικονομική ρευστότητα του

κράτους, να μειώσουν τη φοροδιαφυγή και να περιορίσουν την παραοικονομία. Τέτοια μέτρα θα μπορούσαν να είναι:

- Μείωση των συντελεστών φορολογίας,
- Παραχώρηση κινήτρων για έγκαιρη αποπληρωμή οφειλών προς το κράτος,
- Κίνητρα για επενδύσεις σε μονάδες υψηλής τεχνολογίας καθώς και στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας,
- Πολεοδομική αμνηστία για μονοκατοικίες και διπλοκατοικίες με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της υπέρβασης και με παράκαμψη των γραφειοκρατικών διαδικασιών που εφαρμόζονται σήμερα,

Η βελτίωση της λειτουργίας του Τμήματος Φορολογίας και η έγκαιρη επιβεβαίωση των φορολογικών δηλώσεων είναι εμφανής και συμβάλει στη μείωση των ανείσπρακτων φόρων οι οποίοι ανέρχονται σε εκατοντάδες εκατομμύρια. Η επέκταση του χρόνου για δικαίωμα αναθεώρησης των φορολογικών δηλώσεων θα επιφέρει πρόσθετο πρόβλημα στην έγκαιρη είσπραξη.

Επιπρόσθετα, η λήψη μέτρων για δικαιότερη κατανομή του εθνικού εισοδήματος και των φορολογικών βαρών, ώστε σταδιακά να μειωθεί το οικονομικό χάσμα μεταξύ των ψηλών και των χαμηλών εισοδημάτων, θα συμβάλει στη δημιουργία συνθηκών ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής. Σε αντίθετη περίπτωση το οικονομικό χάσμα μεταξύ των εισοδημάτων θα διευρυνθεί ακόμα περισσότερο και η μεσαία τάξη θα παρουσιάσει ακόμα μεγαλύτερη συρρίκνωση.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ε.Ε. η Κύπρος βρίσκεται στην τελευταία θέση όσον αφορά την κατανομή του εθνικού εισοδήματος. Από την οικονομική ανάπτυξη που παρουσιάζει, ευνοείται μόνο ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού, ενώ το 24% περίπου του πληθυσμού βρίσκεται κάτω ή κοντά στο όριο της φτώχειας. Οι μισθοί του ιδιωτικού τομέα βρίσκονται καθηλωμένοι σε χαμηλά επίπεδα, ενώ η οικονομική κρίση που προηγήθηκε έχει αποδομήσει σε μεγάλο βαθμό και τις εργασιακές συμφωνίες. Η αύξηση της τιμής των

καταναλωτικών προϊόντων και ειδικά αγαθών πρώτης ανάγκης, των καυσίμων και του ηλεκτρικού ρεύματος, έφερε σε ακόμα πιο δυσμενή θέση μεγάλο ποσοστό των πολιτών.

Κοινωνική πολιτική.

Η Κυβέρνηση από τον πρώτο χρόνο της διακυβέρνησης προχώρησε στην υιοθέτηση σειράς κοινωνικά στοχευμένων μέτρων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται:

- Παραχώρηση ΑΤΑ σε ποσοστό 66,7%.
- Επιδότηση ηλεκτρικού ρεύματος, καυσίμων και πετρελαίου θέρμανσης.
- Η επιδότηση της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων.
- Καθορισμός μηδενικού συντελεστή σε είδη πρώτης ανάγκης.
- Επέκταση του επιδόματος τέκνου στις πολύτεκνες οικογένειες, ώστε να καλύπτονται και τα χρόνια πανεπιστημιακής φοίτησης.
- Ενίσχυση και περαιτέρω επέκταση του σχεδίου στεγαστικής πολιτικής στο πλαίσιο του οποίου περιλαμβάνεται η ανέγερση νέων πολυκατοικιών σε προσφυγικούς συνοικισμούς και η τιτλοποίηση προσφυγικών οικιών στους κατόχους τους.
- επανάφερε στον διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους την πρόταση για συνταξιοδότηση υπό προϋποθέσεις στο 63ο έτος χωρίς την αποκοπή του 12%.
- πρόθεση για αύξηση του κατώτατου μισθού.
- ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Χρηματο – Οικονομικού Επιτρόπου για την αποτελεσματική εξωδικαστική επίλυση διαφορών μεταξύ ΑΠΙ και δανειολήπτη,
- σύσταση Τμήματος Ειδικής Δικαιοδοσίας στα Επαρχιακά Δικαστήρια για την επίλυση χρηματοοικονομικών διαφορών, παρά το γεγονός ότι ως ΕΔΕΚ εκτιμούμε ότι το τελικό νομοσχέδιο όπως εγκρίθηκε δεν ικανοποιεί τις προσδοκίες-μας και δεν θα προστατεύσει αποτελεσματικά τους δανειολήπτες στον επιθυμητό βαθμό.
- άρχισε την εφαρμογή σε πιλοτική βάση του θεσμού της **Κοινωνικής Λειτουργού της γειτονιάς**.

Τέλος, επιβάλλεται άμεσα να ετοιμαστεί πρόγραμμα για την ουσιαστική αντιμετώπιση της **υπογεννητικότητας**, ενός από τα μεγαλύτερα κοινωνικά προβλήματα που βρίσκεται σε εξέλιξη στην πατρίδα-μας και μετά την τουρκική κατοχή ίσως αποδειχθεί το μεγαλύτερο εθνικό πρόβλημα.

Τραπεζικός τομέας.

Ο τραπεζικός τομέας έχει καταστεί η πηγή πρόκλησης και μεγιστοποίησης κοινωνικών προβλημάτων. Πέραν από την ασυδοσία την οποία επέδειξε στο παρελθόν, δυστυχώς με την ανοχή και των εποπτικών αρχών, στη σημερινή κρίσιμη περίοδο επιδεικνύει κοινωνική αναληψία. Ξεχνά ότι για τα δικά-του λάθη κουρεύτηκαν οι καταθέτες και απορροφήθηκαν τα Αξιόγραφα.

Με διάφορα προσχήματα αξιοποιεί τις αναδιρθρώσεις δανείων και λειτουργεί αυταρχικά σε βάρος των πολιτών. Εκμεταλλεύεται τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για να αυξάνει τα δανειστικά επιτόκια και να πραγματοποιεί υπερκέρδη.

Την ίδια στιγμή είναι εμφανείς οι παρεμβάσεις-του για να κεφαλαιοποιήσει πρόσθετα κέρδη σε βάρος των πολιτών, όπως

- Αποστέρησης του δικαιώματος να προσφεύγουν στη δικαιοσύνη για να προστατεύσουν κατά νόμιμο τρόπο τα δικαιώματά-τους.
- Τα κωλύματα που προβάλλει για την αναδιάρθρωση ΜΕΔ.
- Οι αυξημένες χρεώσεις στις οποίες υποβάλλει τους πελάτες.
- Οι άδικες εκποιήσεις ακινήτων.
- Η πώληση δανείων σε εταιρίες διαχείρισης σε χαμηλή τιμή, αλλά την ίδια στιγμή αρνείται την πώληση των δανείων στους δανειολήπτες ή την παραχώρηση δικαιώματος εξόφλησης σε υψηλότερη τιμή.

- Τα μηδενικά επιτόκια στις καταθέσεις, όταν οι τράπεζες καταθέτουν τα αποθεματικά τους στην ΚΤΚ ή την ΕΚΤ με επιτόκιο 3-4%.

Η εξαγγελία της Κυβέρνησης για μελέτη σχεδίου αποκατάστασης των κουρεμένων καταθετών, των εξαπατημένων κατόχων αξιογράφων και των κουρεμένων ταμείων προνοίας κινείται προς την ορθή κατεύθυνση.

Υπουργείο Άμυνας

Σε περίοδο ασύμμετρων απειλών της Τουρκίας σε βάρος της εδαφικής/θαλάσσιας ακεραιότητας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κύπρου, η ανάγκη διατήρησης αναβαθμισμένης επιχειρησιακής ικανότητας της Ε.Φ. είναι επιβεβλημένη. Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έγιναν βήματα προς την ορθή κατεύθυνση, αυτό όμως δεν θα πρέπει να μας οδηγήσει σε επανάπαυση. Αντίθετα πρέπει να

- Αξιοποιηθεί ακόμα περισσότερο ο στρατηγικός ρόλος της Κύπρου στην αν. Μεσόγειο.
- Ενεργοποιηθεί αναβαθμισμένα το Δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού χώρου Ελλάδας – Κύπρου.
- Αξιοποιηθούν οι κοινές στρατιωτικές ασκήσεις με τις χώρες της περιοχής και της Ε.Ε. στο πλαίσιο των τριμερών ή τετραμερών συνεργασιών.
- Δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στις μεγάλες πολιτικές της Ένωσης.

Η ορθολογική απόκτηση νέων σύγχρονων, υψηλής τεχνολογίας και αποτελεσματικότητας οπλικών συστημάτων, όπως πολλές φορές μέχρι σήμερα έχουμε τονίσει, θα αναβαθμίσει περαιτέρω το αξιόμαχο και το ηθικό των ενόπλων δυνάμεων της πατρίδας-μας και θα ενισχύσει ακόμα περισσότερο την αποτρεπτική ισχύ.

Ως ΕΔΕΚ θεωρούμε ότι προς την αυτή την κατεύθυνση θετικό ρόλο θα διαδραματίσει και

- Η σύσταση Ταμείου Αμυντικής Θωράκισης στο οποίο να κατατίθεται η έκτακτη εισφορά για την άμυνα, και
- Η επαγγελματική κατοχύρωση των ΣΥΟΠ στο πλαίσιο των προτάσεων που έχει καταθέσει στην Κυβέρνηση.

Υπουργείο Εσωτερικών

Είναι γενική διαπίστωση ότι το Υπουργείο Εσωτερικών έχει προχωρήσει σε μια σειρά άμεσων αποφάσεων για την επίλυση σοβαρών προβλημάτων της αρμοδιότητάς-του.

Ανάμεσα σε αυτές η σοβαρή αντιμετώπιση των παράνομων μεταναστών, η οποία οδήγησε για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια σε σημαντική μείωση της ροής από την Αφρική, αλλά και αύξησε τον αριθμό των επαναπατρισθέντων. Η ενίσχυση αυτής της πολιτικής με την δημιουργία του Υφυπουργείου Μετανάστευσης, αναπόφευκτα θα οδηγήσει στην επίλυση αυτού του σοβαρού προβλήματος σε μεγάλο βαθμό.

Το υπουργείο επιπρόσθετα, πρέπει να προχωρήσει σε σειρά μέτρων ώστε να αποφεύγονται οι χρονοβόρες διαδικασίες για την προώθηση πολεοδομικών έργων.

Το κόστος απόκτησης στέγης κύρια από τα μικρομεσαία εισοδήματα είναι απαγορευτικό. Γι' αυτό θα πρέπει να ενισχύσει ακόμα περισσότερο τη δέσμη μέτρων στεγαστικής πολιτικής.

Η ΕΔΕΚ έχει καταθέσει τις προτάσεις-της για αυτό το θέμα, οι οποίες μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν

- πλήρης κατάργηση των μεταβιβαστικών τελών σε περίπτωση καταβολής ΦΠΑ για την απόκτηση κύριας κατοικίας,
- αύξηση των πολεοδομικών ζωνών, κύρια στην ύπαιθρο,
- αύξηση του συντελεστή δόμησης,
- παραχώρηση γης στον Οργανισμό Ανάπτυξης Γης, ο οποίος αφού αναπτύξει τις οικιστικές μονάδες να τις παραχωρεί σε χαμηλές τιμές, με μακροχρόνια

αποπληρωμή και με διαφανείς διαδικασίες σε νεαρά ζευγάρια, σε άπορες δικαιούχες οικογένειες καθώς και ανάπτυξη οικιστικών μονάδων για παραχώρηση με χαμηλό ενοίκιο σε οικογένειες χαμηλού εισοδήματος.

Υπουργείο Υγείας

Ο τομέας της Υγείας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες της κοινωνικής πολιτικής του κράτους. Τα τελευταία 4 χρόνια οι δαπάνες στον τομέα της υγείας αυξήθηκαν κατά 1 δις ευρώ ετησίως, χωρίς να υπάρξει και η ανάλογη ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών. Αντίθετα σε πολλές περιπτώσεις οι παρεχόμενες υπηρεσίες υποβαθμίστηκαν επικίνδυνα.

Ο λανθασμένος τρόπος υλοποίησης της σχετικής νομοθεσίας για το ΓεΣΥ, αποκάλυψε σε μεγάλο βαθμό τις αδυναμίες του συστήματος και τους κινδύνους που ελλοχεύουν για τη βιωσιμότητά-του. Η ευθύνη ανήκει τόσο στο Υπουργείο Υγείας όσο και στον ΟΑΥ αλλά και σε αυτούς που προσέφεραν άμεσα ή έμμεσα πολιτική στήριξη. Φυσικά συνυπεύθυνοι είναι και όλοι όσοι για τους δικούς-τους λόγους αντί να συμβάλουν στη διόρθωση των στρεβλώσεων, με τη στάση-τους συμβάλουν άμεσα ή έμμεσα στη συνέχιση και την ενίσχυσή τους.

Οι καταχρήσεις σε θεραπείες, εργαστηριακές και παρακλινικές εξετάσεις, σε αναλώσιμα και φάρμακα, λόγω κυρίως της πολιτικής που ακολουθεί ο ΟΑΥ, επέφεραν μια επικίνδυνη αύξηση του σφαιρικού προϋπολογισμού, με κίνδυνο αφενός να μειωθεί ακόμα περισσότερο η ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών και αφετέρου να αυξηθεί η εισφορά τόσο των πολιτών όσο και των εργοδοτών.

Όπως πολλές φορές τονίσαμε η υλοποίηση του ΓεΣΥ πρέπει να διασφαλίζει τις τρεις βασικές αρχές της φιλοσοφίας του:

- Την ελεύθερη επιλογή γιατρού και νοσηλευτηρίου,

- Την ποιοτική αναβάθμιση των προσφερομένων υπηρεσιών σε όλους τους πολίτες και κυρίως σε αυτούς που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να την αποκτήσουν με άλλα μέσα (ασφαλιστική κάλυψη, οικονομική άνεση), και
- Ο Δημόσιος τομέας να αποτελεί τη ραχοκοκαλιά του συστήματος σε πλαίσιο αगाστής συνεργασίας και συνέργειας με τον Ιδιωτικό τομέα.

Τριάντισι χρόνια μετά την πλήρη εφαρμογή του ΓεΣΥ διαπιστώνουμε ότι:

- Δεν υπάρχει η δυνατότητα ελεύθερης επιλογής γιατρού και νοσηλευτηρίου.
- Για πρώτη φορά από καταβολής της Κυπριακής Δημοκρατίας εμφανίστηκαν λίστες αναμονής και στον ιδιωτικό τομέα. Σε ορισμένες μάλιστα ειδικότητες η αναμονή φθάνει ή/και ξεπερνά τους 6 μήνες. Η καθυστέρηση όμως εξέτασης σε κάποιες περιπτώσεις επιβαρύνει την κατάσταση της υγείας του ασθενή με αποτέλεσμα να τίθεται σε κίνδυνο η ζωή-του και να αυξάνεται το κόστος αποθεραπείας.
- Τα τελευταία 3 χρόνια η θνησιμότητα αυξήθηκε κατά 24%.
- Η ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών σε ορισμένους τομείς υποβαθμίστηκε σημαντικά.
- Ο σφαιρικός προϋπολογισμός από 920 εκ. ευρώ που προέβλεψαν οι μελέτες, τον τρίτο χρόνο εφαρμογής του ΓεΣΥ, ξεπέρασε το 1.5 δις ευρώ, δηλ αύξηση 65%.
- Η διαφορετική τιμολόγηση των ίδιων ιατρικών πράξεω, ανάλογα με το νοσηλευτήρι, αύξησε επικίνδυνα τις δαπάνες.
- Η διασπάθιση οικονομικών πόρων και οι καταχρήσεις, όπως επιβεβαιώνουν και οι εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, είναι συνεχείς και πολλαπλές.
- Δεν είναι εξάλλου τυχαίο το γεγονός ότι τα τελευταία 3 χρόνια ενεγράφησαν στο Μητρώο Ιατρών Κύπρου πέραν των 2 χιλιάδων κοινοτικών ιατρών, παρά το γεγονός ότι η Κύπρος είναι η πρώτη χώρα στην Ε.Ε. σε αναλογία ειδικών γιατρών σε σχέση με τον πληθυσμό.

Επιπρόσθετα, ο Δημόσιος Τομέας που πρέπει να αποτελεί τη ραχοκοκαλιά του συστήματος, παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα, στην επιστημονική-του στελέχωση και την οικονομική-του βιωσιμότητα. Για την αποφυγή αυτών των κινδύνων, το κράτος την περίοδο 2015-2020 έπρεπε να είχε προχωρήσει στην αναδιοργάνωση των Δημόσιων Νοσηλευτηρίων σε Διοικητικό και Επιστημονικό επίπεδο, ώστε να καταστούν ανταγωνιστικά και να αποκτήσουν οικονομική ανεξαρτησία. Αντί αυτού οι υπεύθυνοι όχι μόνο εγκατέλειψαν τον Δημόσιο τομέα, αλλά επέβαλαν και χρονικό περιορισμό στην κάλυψη των οικονομικών-του ελλειμμάτων. Ο στόχος προφανής. Όταν στον χρονικό ορίζοντα της 5ετίας θα συνεχίσει να παρουσιάζει ελλείμματα και το κράτος δεν θα μπορεί να τα καλύψει, να πωληθεί σε ξένα κεφάλαια για να έχουν κάποιοι τεράστια οικονομικά οφέλη.

Στη βάση των παραπάνω διαπιστώσεων είναι επιβεβλημένη η άμεση λήψη μέτρων. Να διορθωθούν οι στρεβλώσεις, να εφαρμοστεί σωστά το ΓεΣΥ , ώστε να ανταποκρίνεται στις βασικές αρχές της φιλοσοφίας-του.

Από την πλευρά της ΕΔΕΚ καταθέσαμε κατ' επανάληψη προτάσεις διόρθωσης των στρεβλώσεων. Δυστυχώς απορρίφθηκαν γιατί επηρέαζαν οικονομικά και όχι μόνο συμφέροντα.

Η υλοποίηση των παρακάτω προτάσεων εκτιμούμε ότι θα επιφέρει άμεση διόρθωση σημαντικών στρεβλώσεων και θα προστατεύσει σε μεγάλο βαθμό τη βιωσιμότητα του συστήματος.

1)Αναφορικά με τους Προσωπικούς Ιατρούς

- Καθορισμός κριτηρίων για να συμβληθούν ως πάροχοι υπηρεσιών στο Σύστημα.
- Καθορισμός σταθερής μηνιαίας αμοιβής και επιπρόσθετης ανά επίσκεψη.

Η υλοποίηση των παραπάνω προτάσεων θα έχει ως αποτέλεσμα

- Οι Π.Ι. να ασκούν πραγματική ιατρική.
- Δεν θα χρειάζονται οι εφημερίες που αυξάνουν τις δαπάνες.

- Ο ασθενής θα μπορεί να επισκεφθεί οποιονδήποτε Π.Ι. ανεξάρτητα με την τόπο διαμονής του.
- Θα μειωθούν οι παραπομπές σε ειδικούς γιατρούς.
- Θα αποσυμφορηθούν τα ΤΑΕΠ.

II) Να κατοχυρωθεί το δικαίωμα στον ασθενή για απευθείας πρόσβαση στον ειδικό ιατρό, ώστε να τυγχάνει γρήγορης θεραπείας.

III) Να κατοχυρωθεί το δικαίωμα του ασθενή να επισκέπτεται ιατρό εκτός του ΓεΣΥ. Την επίσκεψη θα την καλύπτει ο ασθενής. Τα φάρμακα, οι εργαστηριακές εξετάσεις και τα αναλώσιμα να καλύπτονται από το σύστημα, εφόσον περιλαμβάνονται σε αυτό

Η υλοποίηση των δύο παραπάνω προτάσεων

- Θα μειώσει ή/και να καταργήσει τις λίστες αναμονής,
- Θα μειώσει τις δαπάνες του Συστήματος, και
- Κατοχυρώνει το δικαίωμα του ασθενή (κυρίως όσων πάσχουν από χρόνιες παθήσεις) να μην αντικαταστήσει τον γιατρό-του από την στιγμή που τον εμπιστεύεται

IV) Να καθοριστεί ενιαία τιμή για κάθε ιατρική πράξη

Η υλοποίηση της πρότασης

- Θα συμβάλει στην ένταξη όλων των νοσηλευτηρίων στο Σύστημα,
- Θα δώσει τη δυνατότητα στον ασθενή να έχει ελεύθερη επιλογή γιατρού και νοσηλευτηρίου,
- Θα διασφαλίσει τη σφαιρικότητα του προϋπολογισμού, και
- Θα μειώσει τις καταχρήσεις.

V) Κατάργηση του πέναλτι που επιβάλλεται (σταδιακή μείωση της αμοιβής μέχρι το 1/3 της καθορισμένης), λόγω υπέρβασης του αριθμού ιατρικών πράξεων. Τα Δημόσια Νοσηλευτήρια και οι άριστοι πρέπει να επιβραβεύονται και όχι να τιμωρούνται.

VI) Τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια να εντάξουν άμεσα στο ΓεΣΥ τα ΤΑΕΠ, όπως προνοεί η νομοθεσία. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την άμεση εξυπηρέτηση των πολιτών και εξοικονόμηση πόρων.

VII) Αλλαγή της πολιτικής για τα φάρμακα με στόχο την καταστολή ή τη μείωση της κατάχρησης και της σπατάλης οικονομικών πόρων. Αυτό θα επιτευχθεί είτε με δημόσιες προσφορές προμήθειας όπως συνέβαινε προηγουμένως με τις φαρμακευτικές υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, είτε όπου είναι δυνατόν με καθορισμό τιμής ανά ομάδα φαρμάκου. Εάν το συνταγογραφούμενο φάρμακο υπερβαίνει την καθορισμένη τιμή, η διαφορά να καλύπτεται από τον ασθενή.

VII) Αποτελεσματικός εποπτικός έλεγχος, επιστημονικός και οικονομικός, για την αποφυγή διασπάθισης οικονομικών πόρων και καταχρήσεων.

VIII) Επιβολή αυστηρών κυρώσεων όταν διαπιστώνονται παραβιάσεις του συστήματος

Το Υπουργείο Υγείας πρέπει να προχωρήσει άμεσα στην τροποποίηση των κανονισμών που αφορούν το ΓεΣΥ και διεξαγωγή έρευνας για την παραβίαση τόσο της φιλοσοφίας όσο και της νομοθεσίας. Θα πρέπει ακόμα να λάβει μέτρα σε βάρος όσων ευθύνονται.

Δυστυχώς, οι προβλέψεις μας για ακόμα μια φορά, όχι μόνο επιβεβαιώθηκαν αλλά η κατάσταση στον τομέα της Υγείας επιδεινώθηκε ακόμα περισσότερο. Η συνέχιση της ίδιας τακτικής επιβεβαιώνει τις ανησυχίες μας για ενδεχόμενη πώληση των Δημόσιων Νοσηλευτηρίων και η πλήρη ιδιωτικοποίηση του τομέα της υγείας, ο οποίος θα ελέγχεται από ξένα κεφάλαια.

Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

Είναι με ικανοποίηση που παρακολουθούμε τις ενέργειες που αναλαμβάνει το Υπουργείο με στόχο στο πλαίσιο συγκεκριμένου προγράμματος δράσης για

- Ενίσχυση της Δημόσιας Ασφάλειας και πρόληψη της Τρομοκρατίας.
- Αντιμετώπιση του υπερπληθυσμού στις φυλακές και αναβάθμιση του επιπέδου ασφάλειας των κρατουμένων.
- Κοινωνική επανένταξη αποφυλακισμένων.
- Δημιουργία Μονομελούς Κακουργοδικείου.
- Ενίσχυση του θεσμού της Διαμεσολάβησης σε αστικές και οικογενειακές υποθέσεις.
- Αντιμετώπιση της εφηβικής παραβατικότητας και της έμφυλης βίας.
- Εγκατάσταση Συστήματος για πρόληψη και έγκαιρη αντιμετώπιση πυρκαγιών.

Άμεση και βασική επιδίωξη του Υπουργείου πρέπει να είναι η ουσιαστική και σε βάθος αναβάθμιση του σωφρονιστικού συστήματος. Η λήψη μέτρων στις Κεντρικές Φυλακές για αποσυμφόρηση, βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των φυλακισμένων, αλλά και των συνθηκών εργασίας του προσωπικού. Ανάμεσα στις προτάσεις που θα πρέπει άμεσα να υλοποιηθούν είναι

- Η εξαγορά ποινής για ήσσονος σημασίας αδικήματα,
- Η υιοθέτηση εναλλακτικών ποινών αντί της φυλάκισης, και
- Η επέκταση του θεσμού της κοινωνικής εργασίας.

Επιπρόσθετα θα πρέπει το συντομότερο

- να προχωρήσει η αυτονόμηση της Πυροσβεστικής,
- η δημιουργία Ακτοφυλακής,
- Η ενίσχυση των προληπτικών μέτρων οδικής ασφάλειας καθώς και του θεσμού των σεμιναρίων οδικής συμπεριφοράς, τα οποία θα καλούνται να παρακολουθήσουν οδηγοί που παρανομούν προς αποφυγή της καταβολής προστίμου.

Υπουργείο Παιδείας

Χαιρετίζουμε το γεγονός ότι η Παιδεία αποτελεί βασική προτεραιότητα της Κυβέρνησης και εμπράκτως η Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας ανέλαβε άμεσα δράση ξεκινώντας να διορθώνει και να δίνει ουσιαστικές λύσεις σε προβλήματα που χρόνιζαν.

Είμαστε ικανοποιημένοι γιατί οι προτάσεις της ΕΔΕΚ υιοθετήθηκαν και υλοποιήθηκαν :

Το νέο σύστημα αξιολόγησης των μαθητών στη Μέση Εκπαίδευση.

Ο τερματισμός του καθεστώτος αγοράς υπηρεσιών στην Παιδεία.

Η έναρξη ουσιαστικού διαλόγου για εφαρμογή της Ενιαίας Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης και η στήριξη των παιδιών με αναπηρίες.

Η επέκταση του Ολοήμερου Σχολείου αλλά και η κατάθεση ολοκληρωμένου σχεδιασμού για αναβάθμιση του θεσμού.

Η απόφαση για εγκατάσταση κλιματιστικών στα σχολεία.

Η υιοθέτηση των προτάσεων μας για τα μέτρα πάταξης του φαινομένου καταστροφών της περιουσίας των σχολείων μας κυρίως τις απογευματινές ώρες.

Την υιοθέτηση των προτάσεων μας για επέκταση της δωρεάν Προδημοτικής που θα ανακοινωθεί σύντομα.

Την ψήφιση της Πρότασης Νόμου της ΕΔΕΚ για τη διασφάλιση της Ισότητας των Φύλων στον Αθλητισμό.

Παραμένει προς επίλυση το φαινόμενο του Σχολικού Εκφοβισμού για το οποίο θα πρέπει να κάνουμε περισσότερα το 2024 τόσο σε θέματα πρόληψης όσο και καταστολής του φαινομένου.

Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού

Χαιρετίζουμε τις τελευταίες ενέργειες της κυβέρνησης που αφορούν στην εκπόνηση προγράμματος για την αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος από φυσικό αέριο και από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) .

Μέρος της παραγωγής προτείνουμε να παραχωρείται δωρεάν στους μόνιμους κατοίκους των ημιορεινών και ορεινών περιοχών ως αντισταθμιστικό μέτρο για την κατάργηση του επιδόματος θέρμανσης που παραχωρείτο στο παρελθόν, αλλά και ως κίνητρο για την παραμονή ή την επιστροφή από τις πόλεις σε αυτές τις περιοχές

Ο αργός ρυθμός ανάπτυξης των ΑΠΕ επιφέρει σοβαρό κόστος στο κράτος και κατ' επέκταση στους πολίτες, λόγω της υποχρέωσης για αγορά θερμοκηπιακών ρύπων. Ενώ το 2021 το κόστος αγοράς ρύπων ήταν 126 εκ. ευρώ, το 2024 το ποσό αυτό αναμένεται να ανέλθει περίπου στα 500 εκ. ευρώ με αποτέλεσμα ο καταναλωτής να επιβαρύνεται μόνο από αυτό το γεγονός 4 φορές αύξηση στο τιμολόγιο του, πέραν της αύξηση που παρατηρείται από τις αυξήσεις των διεθνών τιμών των καυσίμων .

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Μπορεί η βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ) να αποτελεί βασική προτεραιότητα του υπουργείου. Όμως την ίδια στιγμή πρέπει άμεσα

- να μεριμνήσει στη μείωση του χρόνου που μεσολαβεί από την υποβολή αίτησης μέχρι την εξέταση από το ιατροσυμβούλιο για την παραχώρηση σύνταξης ανικανότητας, και
- η παραχώρηση στους δικαιούχους των επιδομάτων ανεργίας και ασθένειας να γίνεται άμεσα ώστε να μπορούν να καλύψουν τις ατομικές και οικογενειακές-τους ανάγκες.

Θα πρέπει ακόμα να εντατικοποιηθεί ο έλεγχος της αδήλωτης εργασίας.

Υπουργείο Εξωτερικών

Λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρή αποστολή που έχει να εκπληρώσει το Υπουργείο Εξωτερικών για τη διαφώτιση και τις ευθύνες που δημιουργεί η συμμετοχή μας στην Ε.Ε, σε διάφορους διεθνείς Οργανισμούς αλλά και η μη επίλυση του κυπριακού, είναι αδιανόητο να έχει τον μικρότερο προϋπολογισμό από όλα τα Υπουργεία, ακόμα και από Ημικρατικούς Οργανισμούς.

Η ΕΔΕΚ επαναλαμβάνει για μια ακόμα φορά την αναγκαιότητα ο προϋπολογισμός του να αυξηθεί δραστικά.

ΣΤ. Παρατηρήσεις της Δημοκρατικής Παράταξης – Συνεργασία

Τα στοιχεία όπως καταγράφονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2024 προσδίδουν μια δυναμική στην κυπριακή οικονομία και συνάμα προοπτική για τα επόμενα χρόνια, στέλλοντας θετικό μήνυμα τόσο στο εξωτερικό, δηλαδή στις διεθνείς αγορές, όσο και στο εσωτερικό, παρά τις διεθνείς προκλήσεις και τους σοβαρούς κινδύνους αβεβαιότητας που υπάρχουν.

Ως Παράταξη σημειώνουμε πως ο πρώτος Προϋπολογισμός ο οποίος ετοιμάστηκε, κατατέθηκε και θα υλοποιηθεί από την Κυβέρνηση Νίκου Χριστοδουλίδη, καταγράφει στοιχεία, αριθμούς και δεδομένα στη βάση των οποίων διαφυλάσσεται η δημοσιονομική πειθαρχία και η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, ενώ ταυτόχρονα επιτυγχάνεται ικανοποιητικό ποσοστό ανάπτυξης της οικονομίας και αύξηση στις κοινωνικές παροχές.

Οι προκαταρκτικές δημοσιονομικές προβλέψεις για το 2023 και 2024 καταγράφουν θετικό πρόσημο και οι επιδόσεις της Κυπριακής Οικονομίας παραμένουν θετικές. Το γεγονός αυτό ενισχύεται από την φθινοπωρινή αξιολόγηση από την Κομισιόν, την αναβάθμιση της κυπριακής οικονομίας από τον Οίκο Fitch μόλις την περασμένη εβδομάδα, αλλά και από την πρόσφατη διπλή αναβάθμιση του πιστοληπτικού κινδύνου της χώρας μας από τον οίκο αξιολόγησης Moody's και την κατά μία βαθμίδα αναβάθμιση από τον οίκο DBRS. Οι προβλέψεις και οι αξιολογήσεις αυτές επιβεβαιώνουν και αποδεικνύουν την πρόοδο που έχει σημειώσει η οικονομία μας τα τελευταία χρόνια, αλλά και την ανθεκτικότητα και την ευελιξία της απέναντι στις αβέβαιες συνθήκες και τις συνεχιζόμενες προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Με τις τελευταίες αναβαθμίσεις, όλοι οι οίκοι αξιολόγησης κατατάσσουν πλέον την Κυπριακή Οικονομία σε επενδυτική βαθμίδα, ενώ ο Οίκος Fitch κατατάσσει την οικονομία μας δύο βαθμίδες πάνω από την επενδυτική, μάλιστα με θετική προοπτική σε σύγκριση με σταθερή που ήταν προηγουμένως, γεγονός που μας επιτρέπει να αισιοδοξούμε ότι ο συγκεκριμένος Οίκος πιθανότατα να μας αξιολογήσει με άλλη μια θετική αξιολόγηση.

Την ίδια ώρα πρέπει να σημειώσουμε ότι σήμερα βρισκόμαστε σε ένα ευρωπαϊκό αλλά και παγκόσμιο ασταθές περιβάλλον. Οι φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναθεωρούν την αύξηση του ΑΕΠ της ΕΕ προς τα κάτω σε σύγκριση με τις θερινές της προβλέψεις. Το 2023 ήταν δύσκολο για την ευρωπαϊκή οικονομία διότι επικράτησε ένα περιβάλλον πολύ ψηλού κόστους ζωής, μειωμένης εξωτερικής ζήτησης και αυστηροποίησης της νομισματικής πολιτικής.

Η αστάθεια, οι κίνδυνοι αρνητικών εξελίξεων και η αβεβαιότητα ενδέχεται να αυξηθούν. Ο παρατεταμένος πόλεμος Ρωσίας Ουκρανίας, και η σύγκρουση στη Μέση Ανατολή θα μπορούσαν να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό τις τιμές της ενέργειας με όλους τους συνεπακόλουθους κινδύνους με μεγαλύτερο την αύξηση των τιμών, την παγκόσμια παραγωγή, αλλά και συνέχιση της αυστηροποίησης της νομισματικής πολιτικής. Ένας άλλος παράγοντας ο οποίος τα τελευταία χρόνια απειλεί σε πιο μεγάλο βαθμό από προηγουμένως, τόσο την ευρωπαϊκή, όσο και την παγκόσμια οικονομία, είναι η κλιματική αλλαγή και τα πιο συχνά και πιο έντονα ακραία καιρικά φαινόμενα που εκδηλώνονται. Οι πρόσφατες καταστροφές στην Ελλάδα αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα, γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία σε παγκόσμιο επίπεδο.

Πέραν των πιο πάνω, υπάρχουν και εσωγενείς παράγοντες που αντιμετωπίζει η Κύπρος.

Οι κυριότεροι είναι οι ακόλουθοι:

1. Το ενδεχόμενο συνέχισης ή και επιβολής νέων κυρώσεων ένεκα του συνεχιζόμενου πολέμου στην Ουκρανία. Όπως έχει διαφανεί και στο πρόσφατο παρελθόν, σε μια τέτοια περίπτωση, η Ευρώπη και ειδικά η Κύπρος έχουν άμεσες ή έμμεσες αρνητικές επιπτώσεις.
2. Η συνέχιση των αυξημένων επιτοκίων ή ακόμα η περαιτέρω αύξηση τους, θα οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση του κόστους δανεισμού, κάτι που αναπόφευκτά θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας και σε μειωμένα κρατικά έσοδα.

3. Η πορεία του τουρισμού στην Κύπρο, αλλά και η προσέλκυση σημαντικών επενδύσεων είναι άμεσα συνδεδεμένη με την εξέλιξη των πολέμων στην Ουκρανία και στο Ισραήλ, αλλά και γενικά με τις διεθνείς οικονομικές ή άλλες συνθήκες. Η διάρκεια, η ένταση αλλά και η έκταση των πιο πάνω ζητημάτων, θα κρίνουν και το βαθμό επηρεασμού της κυπριακής οικονομίας.
4. Τα προβλήματα λειτουργίας στο ΓΕΣΥ και ο κίνδυνος επιβάρυνσης των δημόσιων οικονομικών από προβλήματα διαχείρισης, μη αναμενόμενες δαπάνες, καταχρήσεις και υποχρεώσεις που μπορεί να προκύψουν, πιθανόν να εκτροχιάσουν τις δημοσιονομικές προβλέψεις.
5. Το μέγα ζήτημα της μετανάστευσης και οι επιπτώσεις τόσο στην οικονομία, όσο και στο δημογραφικό και την κοινωνία, είναι ακόμα ένας κίνδυνος εκτροχιασμού του κρατικού Προϋπολογισμού.
6. Τυχόν συνέχιση των πληθωριστικών πιέσεων, των ψηλών επιτοκίων και γενικά του κόστους διαβίωσης, ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, αναπόφευκτα θα απαιτηθούν επιπρόσθετα κονδύλια για μέτρα στήριξης του πληθυσμού.
7. Η απόφαση της ΑΗΚ η οποία προτίθεται να προσφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο εναντίον της απόφασης της ΡΑΕΚ, η οποία απέρριψε το αίτημα της ΑΗΚ για αύξηση των βασικών διατιμήσεων ηλεκτρικής ενέργειας κατά περίπου 25%.

Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι ο Κρατικός Προϋπολογισμός δεν έχει σταθμιστεί με τέσσερεις σημαντικούς παράγοντες.

1. Τον πόλεμο στο Ισραήλ,
2. το κυβερνητικό πακέτο 17 μέτρων που έχει εξαγγελθεί για αντιμετώπιση της ακρίβειας και στήριξης των ευάλωτων ομάδων,
3. τη φορολογική μεταρρύθμιση και
4. την ανάληψη της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Κύπρο.

Επίσης, πρέπει να συνυπολογίζουμε ότι το 2025 αρχίζει η αποπληρωμή του δανείου ύψους 6.3 δις ευρώ προς τους δανειστές μας. Όμως την ίδια ώρα οφείλουμε να αναφέρουμε ότι σύμφωνα με τα στοιχεία και δεδομένα που καταγράφονται, ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2024 έχει σχεδιαστεί και καταρτιστεί με βάση ρεαλιστικές μακροοικονομικές προβλέψεις, ρεαλιστικά σενάρια και υποθέσεις και έχει σταθμίσει όλους τους κινδύνους και αβεβαιότητες επιτρέποντας μας να αισιοδοξούμε ότι δεν θα υπάρξουν αποκλίσεις.

Για τους πιο πάνω λόγους δεν πρέπει να υπάρχει εφησυχασμός. Επιβάλλεται η συνέχιση της δημοσιονομικής υπευθυνότητας, μιας συνετής δημοσιονομικής πολιτικής για να μην διαταραχθεί η δημοσιονομική σταθερότητα και πειθαρχία και μια σωστή διαχείριση των δημόσιων οικονομικών χωρίς πειραματισμούς και τα λάθη του παρελθόντος. Ορθά η Κυβέρνηση και το Υπουργείο Οικονομικών εντόπισαν και επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση του προβλήματος των ανελαστικών δαπανών και ειδικά του κρατικού μισθολογίου. Το κρατικό μισθολόγιο πρέπει να εξορθολογιστεί, γι' αυτό θα πρέπει να ενεργήσουμε προληπτικά. Η απόφαση για διεξαγωγή ειδικής μελέτης για εξορθολογισμό του κρατικού μισθολογίου από ειδικούς εμπειρογνώμονες από το εξωτερικό, στη βάση διεθνών και ευρωπαϊκών προτύπων, είναι ένα πρώτο, αλλά την ίδια ώρα, πολύ σημαντικό και αναγκαίο βήμα. Η προσπάθεια για συγκράτηση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα μέσω της μικρής συνολικής αύξησης νέων θέσεων στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2024 επιβεβαιώνει τις προθέσεις της Κυβέρνησης.

Επίσης θα πρέπει να συνεχιστούν, μάλιστα με πιο γρήγορους ρυθμούς, τόσο οι μεταρρυθμίσεις όσο και οι διαρθρωτικές αλλαγές. Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Δικαιοσύνης, της Δημόσιας Υπηρεσίας, η προώθηση της πράσινης μετάβασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού, η Φορολογική μεταρρύθμιση και η Πράσινη Φορολογική μεταρρύθμιση είναι αναγκαίες στην προσπάθεια που γίνεται για προσέλκυση ξένων επενδύσεων, στο να διατηρηθεί η Κύπρος ως ένα διεθνές κέντρο παροχής ψηλού επιπέδου Υπηρεσιών, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, αλλά και

στην περαιτέρω μείωση της γραφειοκρατίας, στην ψηφιοποίηση του δημοσίου και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των συνανθρώπων μας. Οι μεταρρυθμίσεις και οι διαρθρωτικές αλλαγές προχωρούν, αλλά όχι με τους ρυθμούς που θα θέλαμε. Η κοινωνία και οι επιχειρήσεις απαιτούν ένα πιο σύγχρονο κράτος το οποίο να λειτουργεί σε πιο γρήγορους ρυθμούς. Για να υλοποιηθούν όλα τα πιο πάνω, χρειάζεται η σωστή διαχείριση των δημόσιων πόρων και η αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως π.χ. το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το οποίο θα κινητοποιήσει και ιδιωτικά κεφάλαια ως αποτέλεσμα της υλοποίησης των δράσεων του Σχεδίου.

Ταυτόχρονα θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην υλοποίηση των αναπτυξιακών δαπανών, οι οποίες είναι αυξημένες κατά 14%, στην υλοποίηση σημαντικών έργων υποδομής και προγραμμάτων με σημαντική προστιθέμενη αξία και στις κοινωνικές παροχές οι οποίες είναι επίσης αυξημένες κατά 15%.

Η προϋπόθεση για την ευημερία των ανθρώπων που αποτελεί και τον κύριο στόχο μας, είναι πρώτα η ευημερία των αριθμών και ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2024 αποτελεί το σωστό υπόβαθρο για την επίτευξη και των δύο στόχων. Οι δύσκολες αποφάσεις που είχαν ληφθεί στο πρόσφατο παρελθόν και οι θυσίες του λαού, μας επιτρέπουν σήμερα να αντιμετωπίζουμε με επιτυχία τις εξωγενείς και ενδογενείς προκλήσεις και πιέσεις και να ζητούμε αυξημένες κοινωνικές παροχές, ένα πιο ανθρωποκεντρικό Προϋπολογισμό ο οποίος να στηρίζει ακόμα περισσότερο τις ευάλωτες και ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, τους νέους και τις νέες, τα νεαρά ζευγάρια, την ύπαιθρο, και τις ορεινές, ημιορεινές, ακριτικές και μειονεκτικές περιοχές.

Θα πρέπει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στο στεγαστικό πρόβλημα. Τόσο το κόστος αγοράς κατοικίας ή διαμερίσματος, όσο και της ενοικίασης, ειδικά σε ορισμένες περιοχές, έχει φθάσει σε πάρα πολύ ψηλά επίπεδα με αποτέλεσμα τα νεαρά ζευγάρια να αδυνατούν να αποκτήσουν ή να ενοικιάσουν στέγη. Η νέα στεγαστική πολιτική της Κυβέρνησης η οποία περιλαμβάνει βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα είναι προς την ορθή κατεύθυνση,

αφού στόχος είναι η εξασφάλιση κατοικιών και διαμερισμάτων, τα οποία θα ενοικιάζονται ή θα πωλούνται σε προσιτές τιμές. Από την άλλη θέλουμε να επαναλάβουμε τη πρόταση μας για περαιτέρω διεύρυνση των κριτηρίων του Στεγαστικού Σχεδίου Αναζωογόνησης Ορεινών και Μειονεκτούντων Περιοχών. Θα πρέπει να καταστεί πιο γενναιόδωρο και κάποια από τα κριτήρια να διευρυνθούν. Υπενθυμίζουμε ακόμα την εισήγηση μας για δημιουργία Ενιαίου Φορέα Στεγαστικής Πολιτικής, η δημιουργία του οποίου θα επιλύσει πολλά από τα προβλήματα που υπάρχουν.

Εκφράζουμε ικανοποίηση και ευαρέσκεια για τα εξαγγελθέντα 17 μέτρα κατά της ακρίβειας και υπέρ της στήριξης των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού μας, της μεσαίας τάξης και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με συνολικό κόστος περίπου 200 εκ. ευρώ, τα οποία θα προσφέρουν πολύ αναγκαίες οικονομικές ανάσες στα κυπριακά νοικοκυριά. Άλλωστε πολλά από αυτά αποτελούσαν εισηγήσεις μας και με ικανοποίηση διαπιστώσαμε ότι έχουν υιοθετηθεί. Για την Παράταξη μας, ειδικά η επαναφορά των 2 μέτρων, δηλαδή της επιχορήγησης της αυξημένης τιμής της χρέωσης της ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και της μείωσης του φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα, αποτελούσε μόνιμο αίτημα και είχαμε εκφράσει τότε τη διαφωνία μας για την απόφαση τερματισμού τους. Επιπρόσθετα, δημιουργείται και μια αναπτυξιακή προοπτική, βασισμένη στην πολυαναμενόμενη «πράσινη μετάβαση», η οποία μπορεί να βοηθήσει ουσιαστικά την οικονομία μας, σε βάθος χρόνου, κάτι που αναμφίβολα θα μετακυληστεί και στα νοικοκυριά υπό μορφή οφέλους.

Όσον αφορά το θέμα με το υψηλό ποσοστό των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων και το θέμα των εκποιήσεων τα οποία, για τουλάχιστον την τελευταία 10ετία, αποτελούν πολύ σοβαρά προβλήματα για την κυπριακή οικονομία, τα τραπεζικά ιδρύματα, τις εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων και διαχείρισης πιστωτικών διευκολύνσεων, αλλά και τους δανειολήπτες, σημειώνουμε με ικανοποίηση την ψήφιση των σχετικών Νομοσχεδίων και των Προτάσεων Νόμου οι οποίες κατατέθηκαν εκ μέρους της Παράταξης μας. Με τη δική μας καθοριστική συμβολή, αφού από τον περασμένο Ιούνιο προτείναμε την ουσιαστική εμπλοκή του

Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου στη όλη διαδικασία, έχουμε την πεποίθηση ότι καταφέραμε να ψηφιστεί ένα αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης του ζητήματος των εκποιήσεων, παρέχοντας ενισχυμένο δίκτυ προστασίας στους ευάλωτους δανειολήπτες, τα νοικοκυριά και τις μικρές επιχειρήσεις, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την χρηματοοικονομική σταθερότητα.

Κρίνουμε πως με τον ορισμό αριθμού δικαστών να εκδικάζουν υποθέσεις, οι οποίες αφορούν διαφορές, οι οποίες με δική μας εισήγηση θα περιλαμβάνουν υπερχρεώσεις και καταχρηστικές ρήτρες, που προκύπτουν μεταξύ δανειοληπτών και πιστωτών, θα βοηθήσει στην επίσπευση της εκδίκασης των υποθέσεων. Επίσης, ο εκσυγχρονισμός και η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των αρμοδιοτήτων του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου για διορισμό διαμεσολαβητή για σκοπούς αναδιάρθρωσης πιστωτικής διευκόλυνσης αναμένεται να ενισχύσει την εξωδικαστική επίλυση χρηματοοικονομικών διαφορών και να αντιμετωπίσει το μεγάλο αριθμό υποθέσεων που εκκρεμούν για εκδίκαση στα δικαστήρια. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι στο πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας, μετά και από δικές μας προτάσεις, περιλαμβάνεται η επαγγελματική στέγη και οι τερματισμένες πιστωτικές διευκολύνσεις. Η ταυτόχρονη εφαρμογή και λειτουργία του κοινωνικού μέτρου Σχέδιο Ενοίκιο έναντι Δόσης, το οποίο προστατεύει τα ευάλωτα νοικοκυριά, συμπληρώνει το πακέτο των προτάσεων για την οριστική επίλυση του προβλήματος. Είμαστε πεπεισμένοι ότι μετά και την ψήφιση των πιο πάνω Νομοθετημάτων, επαναφέρεται μια ισορροπία μεταξύ δανειοληπτών από τη μια και πιστωτικών ιδρυμάτων και εταιρειών εξαγοράς και διαχείρισης πιστώσεων από την άλλη, θα ενθαρρυνθούν οι υγιείς και βιώσιμες αναδιρθώσεις σε βάρος των εκποιήσεων, αντιμετωπίζεται με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ο εντοπισμός των στρατηγικών κακοπληρωτών και εν τέλει θα μειωθούν οι μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις, με όλα τα θετικά συνεπακόλουθα για την οικονομία και την χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Τέλος, για άλλη μια φορά, υπογραμμίζουμε την ανάγκη για αυστηρή εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς για το Χειρισμό Δανειοληπτών, καθώς και των

Οδηγιών που εκδίδει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, τόσο από τις Εμπορικές Τράπεζες, όσο και από τις Εταιρείες Εξαγοράς Πιστώσεων και Εταιρείες Διαχείρισης, κυρίως για τις κακές πρακτικές που ακολουθούν, τις υπερχρεώσεις, τις καταχρηστικές ρήτρες και την απροθυμία τους να συνεργάζονται με τους δανειολήπτες με στόχο τις υγιείς και βιώσιμες αναδιαρθρώσεις και καλούμε την Κεντρική Τράπεζα όπως διενεργεί τους απαραίτητους ελέγχους για το σκοπό αυτό.

Σχετικά με τις ξένες επενδύσεις, είναι γεγονός ότι η κατάργηση του επενδυτικού προγράμματος και ειδικά η εικόνα της χώρας μας στο εξωτερικό σε σχέση με το θέμα αυτό και τους λόγους κατάργησης του, επηρέασε αρνητικά την αξιοπιστία της Κύπρου. Η πρόσφατη δημοσίευση του αποτελέσματος της έρευνας από τη Διεθνή Κοινοπραξία Διερευνητικής Δημοσιογραφίας (ICIJ) επιβεβαίωσε την προβληματική εικόνα της χώρας μας στη διαχείριση του επενδυτικού προγράμματος, αλλά και των οικονομικών δεσμών με Ρώσους υπηκόους οι οποίοι σχετίζονται με παράνομες δραστηριότητες. Θα πρέπει να γίνουν πολλά, όμως οφείλουμε να σημειώσουμε ότι τα τελευταία χρόνια, αλλά και επί παρούσας διακυβέρνησης, έγιναν σημαντικά βήματα προόδου στην καταπολέμηση της διαφθοράς, των φαινομένων διαπλοκής, καθώς και στη θωράκιση της αξιοπιστίας της χώρας μας.

Η σύσταση και η λειτουργία της ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς τον περασμένο χρόνο, η συμμόρφωση και η πιστή εφαρμογή των διεθνών κυρώσεων, της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την Παρεμπόδιση του Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος και Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας, καθώς και νομοθεσίες οι οποίες έχουν ψηφιστεί, όπως π.χ. η προστασία των πληροφοριοδοτών που αναφέρουν κακές πρακτικές και πράξεις διαφθοράς, είναι τέτοια παραδείγματα. Ταυτόχρονα καλούμε την Κυβέρνηση και τους θεσμούς να αξιολογήσουν τα πορίσματα της πρόσφατης δημοσίευσης, να τα αξιοποιήσουν προς όφελος της Κύπρου και της περαιτέρω βελτίωσης της κατάστασης, αλλά ακόμη πιο σημαντικό, είναι να επιδείξουν μηδενική ανοχή σε οποιαδήποτε ενδεχόμενη παρανομία και να τιμωρήσουν

παραδειγματικά όσους καταχράστηκαν το σύστημα και με αθέμητους τρόπους επωφελήθηκαν από αυτό. Χωρίς παραδειγματική τιμωρία των ενόχων, δεν επανέρχεται η αξιοπιστία της χώρας μας και ούτε ικανοποιείται το περί δικαίου αίσθημα της κοινωνίας.

Καταληκτικά, η κυπριακή οικονομία βρίσκεται σε μια πορεία υγιά και θα πρέπει να παραμείνει ανθεκτική και ισχυρή. Η ανοδική της πορεία, όπως καταγράφεται και από τους σχετικούς οικονομικούς δείκτες, πρέπει να διαφυλαχθεί. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2024 είναι πλεονασματικός, διατηρώντας τη δημοσιονομική σταθερότητα, δημιουργεί συνθήκες βιώσιμης ανάπτυξης, μειώνει περαιτέρω το δημόσιο χρέος, ο στόχος του συμπίπτει με το στρατηγικό στόχο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αλλά και του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου 2024-2026, κατορθώνοντας την ίδια ώρα να αυξήσει τις κοινωνικές παροχές και τα μέτρα στήριξης της κοινωνίας για αντιμετώπιση της ακρίβειας ως αποτέλεσμα του πληθωρισμού. Θα παρακολουθούμε την πορεία υλοποίησης του Προϋπολογισμού και των προβλέψεων μέσα στις δύσκολες συνθήκες και στις συνθήκες αβεβαιότητας που επικρατούν και με υπευθυνότητα θα παρεμβαίνουμε άμεσα όταν διαπιστώσουμε ότι υπάρχουν αποκλίσεις ή επηρεάζεται αρνητικά η δημοσιονομική σταθερότητα.

Η πρόθεση μας ως ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΞΗ-Συνεργασία είναι να συνεχίσουμε να συμβάλλουμε εποικοδομητικά, με συγκεκριμένες εισηγήσεις και προτάσεις, με συναινετικό τρόπο μέσα από διάλογο και ανταλλαγή απόψεων, με σκοπό την υλοποίηση των στόχων και προτάσεων της Κυβέρνησης, αλλά και την εξεύρεση ανθρωποκεντρικών, χειροπιαστών και εφικτών λύσεων, προς όφελος των συμπολιτών μας.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΞΗ-Συνεργασία θα υπερψηφίσει τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

ΜΕΡΟΣ Γ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2024

Ημερομηνία Συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία
Δευτέρα 23 Οκτωβρίου 2023	<ul style="list-style-type: none">• Υπουργός Οικονομικών<ul style="list-style-type: none">- Ανάλυση κρατικών εσόδων- Δημοσιονομικοί δείκτες- Οικονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάστασηΕπιμέρους προϋπολογισμοί: Υπουργείο Οικονομικών, Γενικό Λογιστήριο, Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών, Διαχείριση Δημόσιου Χρέους <i>Υπουργός Οικονομικών: Μάκης Κεραυνός</i>• Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου <i>Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου: Κωνσταντίνος Ηροδότου</i>
Δευτέρα 30 Οκτωβρίου 2023	<ul style="list-style-type: none">• Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων <i>Υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Αλέξης Βαφειάδης</i>• Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής <i>Υφυπουργός Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής: Φίλιππος Χατζηζαχαρία</i>• Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού <i>Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού: Δέσπω Μιχαηλίδου Λιβανίου</i>• Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών <i>Πρόεδρος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών: Έφη Παπαδοπούλου</i>
Παρασκευή 3 Νοεμβρίου 2023	<ul style="list-style-type: none">• Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας <i>Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας: Γιώργος Παπαναστασίου</i>• Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου <i>Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου: Άννα Ζαβού Χριστοφόρου</i>• Ελεγκτική Υπηρεσία <i>Γενικός Ελεγκτής: Οδυσσέας Μιχαηλίδης</i>
Δευτέρα 6 Νοεμβρίου 2023	<ul style="list-style-type: none">• Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος <i>Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος: Πέτρος Ξενοφώντος</i>

Ημερομηνία
Συζήτησης

Υπουργείο/ανεξάρτητη
Υπηρεσία

- **Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας**
Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας: Αθηνά Μιχαηλίδου
 - **Υφυπουργείο Πολιτισμού**
Υφυπουργός Πολιτισμού: Βασιλική Κασσιανίδου
- Παρασκευή
17 Νοεμβρίου 2023**
- **Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων**
Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων: Στέλλα Μιχαηλίδου
 - **Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**
Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Μαρία Στυλιανού Λοττίδη
 - **Υπουργείο Άμυνας**
Υπουργός Άμυνας: Χαράλαμπος Πετρίδης
- Δευτέρα
20 Νοεμβρίου 2023**
- **Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων**
Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων: Γιάννης Παναγιώτου
 - **Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας**
Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας: Μαριλένα Ευαγγέλου
 - **Υφυπουργείο Ναυτιλίας**
Υφυπουργός Ναυτιλίας: Μαρίνα Χατζημανώλη
 - **Υπουργείο Υγείας**
Υπουργός Υγείας: Πόπη Κανάρη
 - **Γραφείο Επιτρόπου Εποπτείας (ΓεΣΥ)**
Επίτροπος Εποπτείας (ΓεΣΥ): Χριστόδουλος Καϊσής
- Τρίτη
21 Νοεμβρίου 2023**
- **Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως**
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως: Άννα Προκοπίου
 - **Δικαστική Υπηρεσία**
Πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου: Κατερίνα Σταματίου
Πρόεδρος Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου: Αντώνης Λιάτσος
 - **Νομική Υπηρεσία**
Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας: Γιώργος Σαββίδης
 - **Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς**
Επίτροπος Διαφάνειας: Χάρης Πογιατζής
 - **Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας**
Επίτροπος Νομοθεσίας: Λουΐζα Χριστοδουλίδου Ζανέττου
 - **Υπουργείο Εξωτερικών:**
Υπουργός Εξωτερικών: Κωνσταντίνος Κόμπος

Ημερομηνία
Συζήτησης

Υπουργείο/ανεξάρτητη
Υπηρεσία

Παρασκευή
24 Νοεμβρίου 2023

- **Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα**
Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα: Ειρήνη Λοϊζίδου Νικολαΐδου

Δευτέρα
27 Νοεμβρίου 2023

- **Υπουργείο Εσωτερικών**
Υπουργός Εσωτερικών: Κωνσταντίνος Ιωάννου
- **Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού**
Πρόεδρος Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού: Εύα Πανατζαρή
- **Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών**
Έφορος Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών: Κύπρος Πρωτοπαπάς
- **Υφυπουργείο Τουρισμού**
Υφυπουργός Τουρισμού: Κώστας Κουμής
- **Βουλή των Αντιπροσώπων**
Γενική Διευθύντρια Βουλής των Αντιπροσώπων: Τασούλα Ιερωνυμίδου

ΜΕΡΟΣ Δ

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2021-2026 (σε χιλιάδες ευρώ)

	1 Πραγματικά Έσοδα 2021	2 Πραγματικά Έσοδα 2022	Μεταβολή 2:1 %	3 Αναθεωρημένα Έσοδα 2023	Μεταβολή 3:2 %	4 Προϋπολ. Έσοδα 2024	Μεταβολή 4:3 %	5 Προϋπολ. Έσοδα 2025	Μεταβολή 5:4 %	6 Προϋπολ. Έσοδα 2026	Μεταβολή 6:5 %
A. ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.659.468	3.015.646	13,39	3.458.215	14,68	3.656.425	5,73	3.834.040	4,86	3.985.000	3,94
I. Φόρος Εισοδήματος- Φυσικά Πρόσωπα	990.745	1.171.585	18,25	1.271.056	8,49	1.282.800	0,92	1.327.290	3,47	1.351.350	1,81
Υπάλληλοι	666.071	757.971	13,80	837.792	10,53	859.800	2,63	903.290	5,06	927.350	2,66
Αυτοεργοδοτούμενοι	53.921	58.786	9,02	64.000	8,87	62.000	-3,13	66.000	6,45	66.000	0,00
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα	270.753	354.828	31,05	369.264	4,07	361.000	-2,24	358.000	-0,83	358.000	0,00
II. Φόρος Εισοδήματος -Νομικά Πρόσωπα	1.265.668	1.443.390	14,04	1.808.580	25,30	1.979.775	9,47	2.097.100	5,93	2.210.900	5,43
Εταιρικός Φόρος	1.211.071	1.349.214	11,41	1.730.497	28,26	1.904.475	10,05	2.021.800	6,16	2.135.600	5,63
Άλλα (Φόρος Πιστωτικών Ιδρυμάτων)	54.597	94.176	72,49	78.083	-17,09	75.300	-3,56	75.300	0,00	75.300	0,00
III. Φόροι Περιουσίας	115.055	163.613	42,20	214.009	30,80	224.150	4,74	236.250	5,40	247.350	4,70
Φόρος Κεφαλαιουχικών Κερδών	109.064	156.517	43,51	207.037	32,28	217.000	4,81	229.100	5,58	240.200	4,85
Άλλοι Φόροι Περιουσίας	5.991	7.096	18,44	6.972	-1,75	7.150	2,55	7.150	0,00	7.150	0,00
IV. Φόροι Μηχανοκινήτων Οχημάτων	80.949	80.655	-0,36	81.177	0,65	81.000	-0,22	81.000	0,00	81.000	0,00
V. Άλλοι	207.051	156.403	-24,46	83.393	-46,68	88.700	6,36	92.400	4,17	94.400	2,16
Έκτακτη Εισφορά	2.512	3.261	29,82	1.054	-67,68	102	-90,32	2	-98,04	2	0,00
Συνεισφορά Σύνταξης Χήρων και Ορφανών	20.011	20.098	0,43	20.729	3,14	20.300	-2,07	20.200	-0,49	20.200	0,00
Συνταξιοδοτική Συνεισφορά	31.993	32.429	1,36	33.844	4,36	33.000	-2,49	33.000	0,00	33.000	0,00
Μειώσεις Απολαβών	140.050	76.879	-45,11	6.057	-92,12	100	-98,35	0	-100,00	0	0,00
Εισφορά για Ιατροφαρμακευτική Περιθαλψη	13	8	-38,46	9	0,00	0	-100,00	0	0,00	0	0,00
Συν. έναντι φιλοδωρ. Εργαζομ. Συμβασ.	7.505	9.925	32,25	1.915	-80,71	3.000	56,66	3.000	0,00	3.000	0,00
Τέλη Απόληψης Νερού	114	170	49,12	1.380	711,76	198	-85,65	198	0,00	198	0,00
Φόρος Καζίνο	4.853	13.633	180,92	18.405	35,00	32.000	73,87	36.000	12,50	38.000	5,56
B. ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	3.171.512	3.578.569	12,83	4.093.109	14,38	4.397.846	7,45	4.651.057	5,76	4.906.059	5,48
Εισαγωγικοί Δασμοί	42.256	52.747	24,83	65.082	23,39	67.328	3,45	68.971	2,44	70.534	2,27
Φόροι Κατανάλωσης	532.028	479.210	-9,93	529.345	10,46	546.222	3,19	559.799	2,49	573.033	2,36
Φόρος Προστιθεμένης Αξίας	2.151.150	2.538.045	17,99	2.960.851	16,66	3.234.830	9,25	3.466.825	7,17	3.699.819	6,72
Δικαιώματα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	73.614	90.736	23,26	94.593	4,25	95.000	0,43	95.000	0,00	95.000	0,00
Φόροι Μηχανοκινήτων Οχημάτων	27.559	28.353	2,88	28.970	2,18	28.000	-3,35	28.000	0,00	28.000	0,00
Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής	187.444	213.371	13,83	243.195	13,98	255.000	4,85	264.200	3,61	272.000	2,95
Τέλη Χαρτοσήμων	39.518	46.169	16,83	46.682	1,11	47.020	0,72	47.020	0,00	47.020	0,00
Άλλοι	117.943	129.938	10,17	124.391	-4,27	124.446	0,04	121.242	-2,57	120.653	-0,49

	1 Πραγματικά Έσοδα 2021	2 Πραγματικά Έσοδα 2022	Μεταβολή 2:1 %	3 Αναθεωρημένα Έσοδα 2023	Μεταβολή 3:2 %	4 Προϋπολ. Έσοδα 2024	Μεταβολή 4:3 %	5 Προϋπολ. Έσοδα 2025	Μεταβολή 5:4 %	6 Προϋπολ. Έσοδα 2026	Μεταβολή 6:5 %
Γ. ΠΩΛΗΣΗ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	332.325	371.773	11,87	437.588	17,70	672.657	53,72	667.565	-0,76	693.156	3,83
Δ. ΕΝΟΙΚΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΠΡΟΣΟΔΟΙ	140.259	148.394	5,80	179.558	21,00	188.778	5,13	196.323	4,00	205.141	4,49
Ενοίκια και Δικαιώματα	73.511	90.179	22,67	110.156	22,15	131.508	19,38	139.058	5,74	147.876	6,34
Άλλοι Πρόσοδοι	66.748	58.215	-12,78	69.402	19,22	57.270	-17,48	57.265	-0,01	57.265	0,00
Κρατικό Λαγείο	11.267	12.349	9,60	15.569	26,07	13.100	-15,86	13.100	0,00	13.100	0,00
Ε. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	321.015	359.436	11,97	391.107	8,81	371.413	-5,04	381.165	2,63	393.287	3,18
Επιβαρύνσεις Φόρων και Τελών	40.005	55.627	39,05	62.322	12,04	47.450	-23,86	47.463	0,03	47.456	-0,01
Πρόστιμα και Χρηματικές Ποινές	22.575	18.676	-17,27	11	-99,94	20.987	190.690,91	21.044	0,27	21.104	0,29
Εισφορές από τα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων	33.487	34.631	3,42	38.189	10,27	38.000	-0,49	38.500	1,32	39.000	1,30
Εισφορές Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	8.351	11.993	43,61	10.014	-16,50	11.817	18,00	12.749	7,89	13.349	4,71
Άλλες	216.585	238.497	10,12	280.559	17,64	253.147	-9,77	261.397	3,26	272.366	4,20
ΣΤ. ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ	212.079	148.472	-29,99	141.328	-4,81	95.683	-32,30	90.898	-5,00	88.474	-2,67
Έσοδα μη άλλως Κατατάξιμα	150.044	89.320	-40,47	51.227	-42,65	39.226	-23,43	39.290	0,16	39.377	0,22
Έσοδα Αμυντικής Θωράκισης	5	37	640,00	29.000	78.278,38	100	-99,66	100	0,00	100	0,00
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	15.191	14.765	-2,80	18.532	25,51	14.559	-21,44	14.609	0,34	14.609	0,00
Πρόσοδοι από Τόκους	44.278	41.820	-5,55	41.078	-1,77	40.295	-1,91	35.396	-12,16	32.885	-7,09
Πωλήσεις Παγίων/Μετοχών	2.561	2.530	-1,21	1.491	-41,07	1.503	0,80	1.503	0,00	1.503	0,00
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ	6.836.658	7.622.290	11,49	8.700.905	14,15	9.382.802	7,84	9.821.048	4,67	10.271.117	4,58
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.897.355	1.636.516	-13,75	1.537.786	-6,03	1.901.582	23,66	1.891.361	-0,54	1.901.760	0,55
Χορηγίες	306.482	420.361	37,16	326.007	-22,45	509.230	56,20	567.790	11,50	628.434	10,68
Δάνεια	1.590.873	1.216.155	-23,55	1.211.779	-0,36	1.392.352	14,90	1.323.571	-4,94	1.273.326	-3,80
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	8.734.013	9.258.806	6,01	10.238.691	10,58	11.284.384	10,21	11.712.409	3,79	12.172.877	3,93

2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ 2021-2026

	1	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%
	Πραγματικές Δαπάνες 2021	Πραγματικές Δαπάνες 2022	Μεταβολή 2:1	Προϋπολ. Δαπάνες 2023	Μεταβολή 3:2	Προϋπολ. Δαπάνες 2024	Μεταβολή 5:4	Προϋπολ. Δαπάνες 2025	Μεταβολή 5:4	Προϋπολ. Δαπάνες 2026	Μεταβολή 6:5
1.ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.797.607	2.905.674	3,9	3.232.340	11,2	3.688.983	14,1	3.880.792	5,2	3.993.840	2,9
Σύνολο αποδογών	2.116.742	2.210.288	4,4	2.471.852	11,8	2.896.398	17,2	3.049.627	5,3	3.136.485	2,8
Συντάξεις και Φιλοδορήματα	680.865	695.386	2,1	760.488	9,4	792.585	4,2	831.165	4,9	857.355	3,2
2.ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	857.496	1.048.090	22,2	1.093.389	4,3	1.168.459	6,9	1.186.500	1,5	1.222.510	3,0
Λειτουργικές Δαπάνες	312.814	441.885	41,3	333.576	-24,5	343.799	3,1	337.078	-2,0	342.697	1,7
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	76.112	77.114	1,3	110.504	43,3	125.887	13,9	117.607	-6,6	112.521	-4,3
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνέδρια/Σεμινάρια	9.543	17.698	85,5	25.491	44,0	27.654	8,5	27.247	-1,5	27.120	-0,5
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	109.315	116.344	6,4	125.942	8,2	111.289	-11,6	104.288	-6,3	94.790	-9,1
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	26.296	33.031	25,6	38.172	15,6	40.161	5,2	39.861	-0,7	39.495	-0,9
Δαπάνες Αμυνας και Αστυνόμευσης	318.139	358.355	12,6	361.650	0,9	370.740	2,5	360.934	-2,6	356.102	-1,3
Δαπάνες Αμυντικής Θωράκισης	300.616	342.356	13,9	346.774	1,3	355.264	2,4	347.608	-2,2	342.697	-1,4
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	0	0	0,0	92.000	0,0	142.000	54,3	192.000	35,2	242.000	26,0
Δαπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	3.906	3.143	-19,5	4.454	41,7	4.829	8,4	5.385	11,5	5.685	5,6
Άλλες Λειτουργικές Δαπάνες	1.371	520	-62,1	1.600	207,7	2.100	31,3	2.100	0,0	2.100	0,0
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	3.506.880	3.243.396	-7,5	3.198.517	-1,4	3.709.745	16,0	3.732.802	0,6	3.743.833	0,3
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	861.133	916.344	6,4	925.739	1,0	1.170.678	26,5	1.197.776	2,3	1.222.490	2,1
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	306.295	308.914	0,9	321.304	4,0	337.936	5,2	347.327	2,8	358.262	3,1
Επιχορηγήσεις	351.856	246.007	-30,1	209.371	-14,9	201.046	-4,0	206.626	2,8	174.476	-15,6
Κοινωνικές Παροχές	1.962.281	1.725.696	-12,1	1.730.133	0,3	1.989.254	15,0	1.970.452	-0,9	1.977.984	0,4
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγωγών	25.315	46.435	83,4	11.970	-74,2	10.831	-9,5	10.621	-1,9	10.621	0,0
4. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ	95.064	132.982	39,9	376.866	183,4	462.185	22,6	450.927	-2,4	383.035	-15,1
5. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	483.411	497.656	2,9	484.203	-2,7	923.225	90,7	954.591	3,4	1.012.196	6,0
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	88.634	99.500	12,3	163.126	63,9	177.353	8,7	158.923	-10,4	119.748	-24,7
7. ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	218.087	271.547	24,5	446.727	64,5	454.837	1,8	392.634	-13,7	351.990	-10,4
8. ΔΑΝΕΙΑ	2.234.951	1.958.136	-12,4	1.521.318	-22,3	2.455.966	61,4	1.874.992	-23,7	2.254.815	20,3
Έκδοση Δανείων	26.926	16.045	-40,4	91.030	467,3	55.030	-39,5	55.030	0,0	55.030	0,0
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	90.799	1.097.504	1108,7	1.110.000	1,1	1.964.000	76,9	1.624.000	-17,3	2.130.000	31,2
Αποπληρωμές Δανείων Εσωτερικού	2.117.226	844.587	-60,1	320.288	-62,1	436.936	36,4	195.962	-55,2	69.785	-64,4
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	10.282.130	10.156.981	-1,2	10.516.486	3,5	13.040.753	24,0	12.632.161	-3,1	13.081.967	3,6

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2021-2026 (σε χιλιάδες ευρώ)

	1	2	Διαφορά	%	3	Διαφορά	%	4	Διαφορά	%	5	Διαφορά	%	6	Διαφορά	%
	Πραγματικές	Πραγματικές	2-1	Μεταβολή	Προϋπολ.	3-2	Μεταβολή	Προϋπολ.	4-3	Μεταβολή	Προϋπολ.	5-4	Μεταβολή	Προϋπολ.	6-5	Μεταβολή
	2021	2022		2:1	2023		3:2	2024		4:3	2025		5:4	2026		6:5
1. ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.797.607	2.905.674	108.067	3,9	3.232.340	326.666	11,2	3.688.983	456.643	14,1	3.880.792	191.809	5,2	3.993.840	113.048	2,9
Σύνολο αποδογόν	2.116.742	2.210.288	93.546	4,4	2.471.852	261.564	11,8	2.896.398	424.546	17,2	3.049.627	153.229	5,3	3.136.485	86.858	2,8
Απολαβές προσωπικού	1.802.687	1.886.303	83.616	4,6	2.091.775	205.472	10,9	2.298.494	206.719	9,9	2.422.870	124.376	5,4	2.494.039	71.169	2,9
Αξιοματούχοι της Δημοκρατίας	12.021	12.423	402	3,3	13.451	1.028	8,3	14.341	890	6,6	14.790	449	3,1	15.163	373	2,5
Κρατικοί υπαλλήλοι	1.650.920	1.732.343	81.423	4,9	1.920.482	188.139	10,9	2.118.336	197.854	10,3	2.238.500	120.164	5,7	2.306.315	67.815	3,0
Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό	139.746	141.537	1.791	1,3	157.842	16.305	11,5	165.817	7.975	5,1	169.580	3.763	2,3	172.561	2.981	1,8
Προσωπικό Εξωτερικών Υπηρεσιών	15.164	15.848	684	4,5	20.285	4.437	28,0	21.955	1.670	8,2	22.332	377	1,7	22.852	520	2,3
Συνεισφορές της Κυβέρνησης στο Τ.Κ.Α.	204.420	210.406	5.986	2,9	234.129	23.723	11,3	288.929	54.800	23,4	309.549	20.620	7,1	320.065	10.516	3,4
Συνεισφορά στο Επαγγελματικό Σχέδιο	0	0	0	0,0	20.000	20.000	0,0	21.973	1.973	9,9	23.403	1.430	6,5	24.557	1.154	4,9
Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων	0	0	0	0,0	0	0	0,0	150.000	150.000	0,0	150.000	0	0,0	150.000	0	0,0
Αναδρομική Συνεισφορά στο Επαγγελματικό Σχέδιο	0	0	0	0,0	0	0	0,0	150.000	150.000	0,0	150.000	0	0,0	150.000	0	0,0
Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων	0	0	0	0,0	0	0	0,0	150.000	150.000	0,0	150.000	0	0,0	150.000	0	0,0
Συνεισφορές της Κυβέρνησης σε άλλα Ταμεία	6.466	6.371	-95	-1,5	7.651	1.280	20,1	7.995	344	4,5	8.146	151	1,9	8.313	167	2,1
Συνεισφορά της Κυβέρνησης στο Τ.Κ.Σ.	36.129	37.514	1.385	3,8	39.588	2.074	5,5	43.578	3.990	10,1	46.142	2.564	5,9	47.509	1.367	3,0
Συνεισφορά της Κυβέρνησης στο Γενικό Σχέδιο Υγείας	51.876	53.846	1.970	3,8	58.424	4.578	8,5	63.474	5.050	8,6	67.185	3.711	5,8	69.150	1.965	2,9
Συντάξεις και Φιλοδορήματα	680.865	695.386	14.521	2,1	760.488	65.102	9,4	792.585	32.097	4,2	831.165	38.580	4,9	857.355	26.190	3,2
2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	857.496	1.048.090	190.594	22,2	1.093.389	45.299	4,3	1.168.459	75.070	6,9	1.186.500	18.041	1,5	1.222.510	36.010	3,0
Λειτουργικές Δαπάνες	312.814	441.885	129.071	41,3	333.576	-108.309	-24,5	343.799	10.223	3,1	337.078	-6.721	-2,0	342.697	5.619	1,7
Οδοιπορικά	2.639	3.243	604	22,9	4.340	1.097	33,8	4.908	568	13,1	4.997	89	1,8	5.067	70	1,4
Λειτουργικά Έξοδα Γραφείου	43.303	53.374	10.071	23,3	63.107	9.733	18,2	67.722	4.615	7,3	67.530	-192	-0,3	67.210	-320	-0,5
Λειτουργικά Έξοδα Μη Γραφειακών Χώρων	39.343	57.122	17.779	45,2	67.279	10.157	17,8	79.678	12.399	18,4	73.882	-5.796	-7,3	79.727	5.845	7,9
Άλλα Λειτουργικά Έξοδα	28.953	38.906	9.953	34,4	29.768	-9.138	-23,5	32.275	2.507	8,4	32.628	353	1,1	32.982	354	1,1
Αγορά Αναλώσιμων Γραφείου	7.254	9.172	1.918	26,4	11.783	2.611	28,5	12.778	995	8,4	12.640	-138	-1,1	12.291	-349	-2,8
Αγορά Αναλώσιμων Μη Γραφειακών Χώρων	191.322	280.068	88.746	46,4	157.299	-122.769	-43,8	146.438	-10.861	-6,9	145.401	-1.037	-0,7	145.420	19	0,0
Αγορά Υδάτος	53.582	89.353	35.771	66,8	30.000	-59.353	-66,4	55.000	25.000	83,3	55.000	0	0,0	55.000	0	0,0
Αγορά Φαρμάκων	93.590	132.118	38.528	41,2	90.040	-42.078	-31,8	50.042	-39.998	-44,4	50.045	3	0,0	50.045	0	0,0
Άλλες Ιατρικές Προμήθειες	1.949	1.937	-12	-0,6	1.688	-249	-12,9	2.469	781	46,3	2.470	1	0,0	2.470	0	0,0
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	76.112	77.114	1.002	1,3	110.504	33.390	43,3	125.887	15.383	13,9	117.607	-8.280	-6,6	112.521	-5.086	-4,3
Συντηρήσεις Κτιρίων και Γραφείων	10.705	12.915	2.210	20,6	21.716	8.801	68,1	20.376	-1.340	-6,2	15.051	-5.325	-26,1	13.017	-2.034	-13,5
Συντηρήσεις Έργων Υποδομής	38.644	39.151	507	1,3	41.785	2.634	6,7	42.377	592	1,4	38.732	-3.645	-8,6	37.169	-1.563	-4,0
Συντηρήσεις Άλλων Χώρων	1.643	1.290	-353	-21,5	6.825	5.535	429,1	6.556	-269	-3,9	7.912	1.356	20,7	5.821	-2.091	-26,4
Μηχανήματα, Μηχανολογικές και Άλλος Εξοπλισμός	12.067	11.139	-928	-7,7	14.721	3.582	32,2	28.865	14.144	96,1	27.234	-1.631	-5,7	28.046	812	3,0
Τηλεπικοινωνιακός και Μηχανογραφικός Εξοπλισμός	12.973	12.533	-440	-3,4	25.238	12.705	101,4	27.507	2.269	9,0	28.471	964	3,5	28.265	-206	-0,7
Άλλες Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	80	86	6	7,5	219	133	154,7	206	-13	-5,9	207	1	0,5	203	-4	-1,9

	1	2	Λιαιφορά	%	3	Λιαιφορά	%	4	Λιαιφορά	%	5	Λιαιφορά	%	6	Λιαιφορά	%
	Πραγματικές	Πραγματικές	2-1	Μεταβολή	Προβιπολ.	Λιαιφορά	Μεταβολή	Προβιπολ.	Λιαιφορά	Μεταβολή	Προβιπολ.	Λιαιφορά	Μεταβολή	Προβιπολ.	Λιαιφορά	Μεταβολή
	Λααπάνες	Λααπάνες		2:1	Λααπάνες	3-2	3:2	Λααπάνες	4-3	4:3	Λααπάνες	5-4	5:4	Λααπάνες	6-5	6:5
	2021	2022			2023			2024			2025			2026		
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνεδρία/Σεμινάρια	9.543	17.698	8.155	85,5	25.491	7.793	44,0	27.654	2.163	8,5	27.247	-407	-1,5	27.120	-127	-0,5
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	109.315	116.344	7.029	6,4	125.942	9.598	8,2	111.289	-14.653	-11,6	104.288	-7.001	-6,3	94.790	-9.498	-9,1
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	26.296	33.031	6.735	25,6	38.172	5.141	15,6	40.161	1.989	5,2	39.861	-300	-0,7	39.495	-366	-0,9
Λααπάνες Άμυνας και Αστυνόμευσης	318.139	358.355	40.216	12,6	361.650	3.295	0,9	370.740	9.090	2,5	360.934	-9.806	-2,6	356.102	-4.832	-1,3
Λααπάνες Αμυντικής Θωράκισης	300.616	342.356	41.740	13,9	346.774	4.418	1,3	355.264	8.490	2,4	347.608	-7.656	-2,2	342.697	-4.911	-1,4
Μη Προβλεπόμενες Λααπάνες και Αποθεματικό	0	0	0	0,0	92.000	92.000	0,0	142.000	50.000	54,3	192.000	50.000	35,2	242.000	50.000	26,0
Λααπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	3.906	3.143	-763	-19,5	4.454	1.311	41,7	4.829	375	8,4	5.385	556	11,5	5.685	300	5,6
Επιστροφές Έμμεσων Φόρων	797	1.395	598	75,0	2.693	1.298	93,0	2.658	-35	-1,3	3.358	700	26,3	3.658	300	8,9
Επιστροφές Τελών και Άλλων Προσόδων	3.109	1.748	-1.361	-43,8	1.761	13	0,7	2.171	410	23,3	2.027	-144	-6,6	2.027	0	0,0
Άλλες Λειτουργικές Λααπάνες	1.371	520	-851	-62,1	1.600	1080	207,7	2.100	500	31,3	2.100	0	0	2.100	0	0
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	3.506.880	3.243.396	-263.484	-7,5	3.198.517	-44.879	-1,4	3.709.745	511.228	16,0	3.732.802	23.057	0,6	3.743.833	11.031	0,3
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	861.133	916.344	55.211	6,4	925.739	9.395	1,0	1.170.678	244.939	26,5	1.197.776	27.098	2,3	1.222.490	24.714	2,1
Ημικρατικοί Οργανισμοί	214.814	235.482	20.668	9,6	254.464	18.982	8,1	316.506	62.042	24,4	293.055	-23.451	-7,4	284.991	-8.064	-2,8
Άρχες Τοπικής Αυτοδιοίκησης	108.891	109.827	936	0,9	100.604	-9.223	-8,4	124.976	24.372	24,2	144.137	19.161	15,3	143.048	-1.089	-0,8
Συμβούλια / Επιτροπές / Οργανώσεις	26.305	24.308	-1.997	-7,6	25.887	1.579	6,5	26.855	968	3,7	26.871	16	0,1	25.887	-984	-3,7
Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού:	511.123	546.727	35.604	7,0	544.784	-1.943	-0,4	702.341	157.557	28,9	733.713	31.372	4,5	768.564	34.851	4,7
Γενική Κυβερνητική Συνεισφορά στο Τ.Κ.Α.	431.702	486.998	55.296	12,8	435.643	-51.355	-10,5	600.000	164.357	37,7	640.000	40.000	6,7	680.000	40.000	6,3
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	306.295	308.914	2.619	0,9	321.304	12.390	4,0	337.936	16.632	5,2	347.327	9.391	2,8	358.262	10.935	3,1
Επιχορηγήσεις	351.856	246.007	-105.849	-30,1	209.371	-36.636	-14,9	201.046	-8.325	-4,0	206.626	5.580	2,8	174.476	-32.150	-15,6
Κοινωνικές Παροχές	1.962.281	1.725.696	-236.585	-12,1	1.730.133	4.437	0,3	1.989.254	259.121	15,0	1.970.452	-18.802	-0,9	1.977.984	7.532	0,4
Παροχές Παιδείας	169.002	177.129	8.127	4,8	178.902	1.773	1,0	189.646	10.744	6,0	193.770	4.124	2,2	193.522	-248	-0,1
Πολιτιστικές Παροχές	6.514	6.141	-373	-5,7	9.490	3.349	54,5	10.950	1.460	15,4	10.170	-780	-7,1	10.170	0	0,0
Παροχές Υγείας	677.479	734.809	57.330	8,5	669.363	-65.446	-8,9	819.389	150.026	22,4	833.939	14.550	1,8	833.989	50	0,0
Παροχές Στέγασης	61.406	74.726	13.320	21,7	75.065	339	0,5	87.115	12.050	16,1	89.785	2.670	3,1	94.595	4.810	5,4
Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας	980.826	659.337	-321.489	-32,8	698.274	38.937	5,9	757.723	59.449	8,5	751.817	-5.906	-0,8	757.885	6.068	0,8
Άλλες Κοινωνικές Παροχές	23.323	24.475	1.152	4,9	36.241	11.766	48,1	32.630	-3.611	-10,0	28.741	-3.889	-11,9	28.853	112	0,4
Ειδικά Ταμεία	43.731	49.079	5.348	12,2	62.798	13.719	28,0	91.801	29.003	46,2	62.230	-29.571	-32,2	58.970	-3.260	-5,2
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγωγών	25.315	46.435	21.120	83,4	11.970	-34.465	-74,2	10.831	-1.139	-9,5	10.621	-210	-1,9	10.621	0	0,0

	1	2	Λιαιφορά	%	3	Λιαιφορά	%	4	Λιαιφορά	%	5	Λιαιφορά	%	6	Λιαιφορά	%
	Πραγματικές	Πραγματικές	2-1	Μεταβολή	Προϋπολ.	3-2	Μεταβολή	Προϋπολ.	4-3	Μεταβολή	Προϋπολ.	5-4	Μεταβολή	Προϋπολ.	6-5	Μεταβολή
	Λαπάνες	Λαπάνες		2:1	Λαπάνες		3:2	Λαπάνες		4:3	Λαπάνες		5:4	Λαπάνες		6:5
	2021	2022			2023			2024			2025			2026		
4. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ	95.064	132.982	37.918	39,9	376.866	243.884	183,4	462.185	85.319	22,6	450.927	-11.258	-2,4	383.035	-67.892	-15,1
5. ΆΛΛΑ ΕΞΟΔΑ	483.411	497.656	14.245	2,9	484.203	-13.453	-2,7	923.225	439.022	90,7	954.591	31.366	3,4	1.012.196	57.605	6,0
Εξοπρήρηση Δημοσίου Χρέους	483.411	497.656	14.245	2,9	484.203	-13.453	-2,7	923.225	439.022	90,7	954.591	31.366	3,4	1.012.196	57.605	6,0
Τόκοι Εσωτερικού	104.642	123.371	18.729	17,9	81.165	-42.206	-34,2	508.427	427.262	526,4	504.418	-4.009	-0,8	544.973	40.555	8,0
Τόκοι Εξωτερικού	341.036	337.585	-3.451	-1,0	356.375	18.790	5,6	370.125	13.750	3,9	407.500	37.375	10,1	424.500	17.000	4,2
Άλλοι Τόκοι Πληρωτέοι	24.686	22.252	-2.434	-9,9	32.090	9.838	44,2	27.090	-5.000	-15,6	27.090	0	0,0	27.090	0	0,0
Τραπεζικές Επιβαρύνσεις	13.047	14.448	1.401	10,7	14.573	125	0,9	17.583	3.010	20,7	15.583	-2.000	-11,4	15.633	50	0,3
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	88.634	99.500	10.866	12,3	163.126	63.626	63,9	177.353	14.227	8,7	158.923	-18.430	-10,4	119.748	-39.175	-24,7
Αγορά Γης και Κτιρίων	26.024	42.444	16.420	63,1	43.710	1.266	3,0	56.571	12.861	29,4	50.952	-5.619	-9,9	43.591	-7.361	-14,4
Αγορά Σταθερών και Κινητών Μηχανημάτων	16.802	14.746	-2.056	-12,2	35.690	20.944	142,0	38.338	2.648	7,4	33.526	-4.812	-12,6	21.828	-11.698	-34,9
Αγορά Εξοπλισμού	44.805	37.714	-7.091	-15,8	67.776	30.062	79,7	71.802	4.026	5,9	66.215	-5.587	-7,8	48.840	-17.375	-26,2
Κινητά Μηχανήματα	1.003	4.196	3.193	318,3	5.380	1.184	28,2	9.553	4.173	77,6	7.141	-2.412	-25,2	4.400	-2.741	-38,4
Επενδύσεις	0	400	400	0,0	10.570	10.170	0,0	1.089	-9.481	-89,7	1.089	0	0,0	1.089	0	0,0
7. ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	218.087	271.547	53.460	24,5	446.727	175.180	64,5	454.837	8.110	1,8	392.634	-62.203	-13,7	351.990	-40.644	-10,4
Ανέγερση, Επικτάσεις και Βελτιώσεις Κτιρίων	63.517	72.865	9.348	14,7	126.814	53.949	74,0	150.261	23.447	18,5	133.669	-16.592	-11,0	129.008	-4.661	-3,5
Δρόμοι	63.355	73.196	9.841	15,5	134.023	60.827	83,1	141.525	7.502	5,6	138.385	-3.140	-2,2	134.104	-4.281	-3,1
Έργα Υποδομής	40.404	49.996	9.592	23,7	44.901	-5.095	-10,2	59.661	14.760	32,9	48.082	-11.579	-19,4	31.961	-16.121	-33,5
Κατασκευαστικά Έργα	43.550	71.497	27.947	64,2	135.864	64.367	90,0	98.975	-36.889	-27,2	68.613	-30.362	-30,7	53.132	-15.481	-22,6
Άλλα Έργα	7.261	3.993	-3.268	-45,0	5.125	1.132	28,3	4.415	-710	-13,9	3.885	-530	-12,0	3.785	-100	-2,6
8. ΔΑΝΕΙΑ	2.234.951	1.958.136	-276.815	-12,4	1.521.318	-436.818	-22,3	2.455.966	934.648	61,4	1.874.992	-580.974	-23,7	2.254.815	379.823	20,3
Έκδοση Δανείων	26.926	16.045	-10.881	-40,4	91.030	74.985	467,3	55.030	-36.000	-39,5	55.030	0	0,0	55.030	0	0,0
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	90.799	1.097.504	1.006.705	1108,7	1.110.000	12.496	1,1	1.964.000	854.000	76,9	1.624.000	-340.000	-17,3	2.130.000	506.000	31,2
Αποπληρωμές Δανείων Εσωτερικού	2.117.226	844.587	-1.272.639	-60,1	320.288	-524.299	-62,1	436.936	116.648	36,4	195.962	-240.974	-55,2	69.785	-126.177	-64,4
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	10.282.130	10.156.981	-125.149	-1,2	10.516.486	359.505	3,5	13.040.753	2.524.267	24,0	12.632.161	-408.592	-3,1	13.081.967	449.806	3,6

4. ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ¹⁵

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	€ εκ.	€ εκ.	(Εκτίμηση) € εκ.	(Πρόβλεψη) € εκ.	(Πρόβλεψη) € εκ.	(Πρόβλεψη) € εκ.	(Πρόβλεψη) € εκ.
Ακαθάριστο Εγχώριον Προϊόν (τρέχουσες τιμές)	21.894,9	24.018,9	27.006,4	28.876,4	30.417,9	32.035,5	33.763,5
Ρυθμός Ανάπτυξης (%)	(4,4)	6,6	5,6	2,5	2,9	3,1	3,2
Ανεργία ΕΕΔ (%)	7,6	7,5	6,8	6,5	5,8	5,3	5,0
Πληθωρισμός (Εναρμονισμένος Δείκτης) (%)	(1,1)	2,3	8,4	3,5	2,5	2,0	2,0
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	-1.275,0 -5,8	-482,0 -2,0	570,2 2,1	557,4 1,9	659,4 2,2	666,4 2,1	685,4 2,0
Πρωτογενές Έλλειμμα/Πλεόνασμα % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	-816,9 -3,7	-43,0 -0,2	972,6 3,6	938,8 3,3	1.087,3 3,6	1.136,0 3,5	1.169,2 3,5
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	609,3 2,8	638,7 2,7	691,3 2,6	866,7 3,0	865,1 2,8	773,5 2,4	787,9 2,3
Δημόσιο Χρέος % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	24.923,9 113,8	24.310,8 101,2	23.371,1 86,5	23.375,2 80,9	22.184,1 72,9	21.558,0 67,3	20.296,9 60,1
Δημόσιο Εξωτερικό Χρέος % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	20.324,3 92,8	21.685,7 90,3	21.715,4 80,4	21.792,4 75,5	20.987,4 69,0	20.491,4 64,0	19.249,4 57,0

¹⁵ Πηγή: Κρατικός προϋπολογισμός 2024 - Μνημόνιο και Συνοπτική εικόνα προϋπολογισμού 2024.

ΜΕΡΟΣ Ε - ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2022 Πραγματική Δαπάνη €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2024 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2025 ΜΔΠ €	2026 ΜΔΠ €
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο						
Πάγιο Ταμείο	172.202	179.498	179.498	198.636	202.151	205.083
Τακτικές Δαπάνες	8.801.797	7.534.569	7.534.569	9.061.709	8.970.346	9.060.935
Αναπτυξιακές Δαπάνες	886.279	1.367.010	1.364.792	70.020	30.020	30.020
Σύνολο	9.860.279	9.081.077	9.078.859	9.330.365	9.202.517	9.296.038
Υπουργικό Συμβούλιο						
Τακτικές Δαπάνες	142.493	148.737	161.561	178.137	179.810	181.097
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	0	20	20	20
Σύνολο	142.493	148.747	161.561	178.157	179.830	181.117
Βουλή των Αντιπροσώπων						
Τακτικές Δαπάνες	27.007.615	30.708.360	28.618.581	32.420.000	33.450.000	33.460.000
Αναπτυξιακές Δαπάνες	481.728	784.640	509.880	520.000	520.000	520.000
Σύνολο	27.489.343	31.493.000	29.128.461	32.940.000	33.970.000	33.980.000
Δικαστική Εξουσία						
Πάγιο Ταμείο	4.585.944	5.673.844	5.232.103	5.489.740	5.537.740	5.577.948
Τακτικές Δαπάνες	35.514.189	49.152.130	39.822.131	51.456.440	50.679.398	45.051.692
Αναπτυξιακές Δαπάνες	972.808	662.845	1.883.284	670.301	770.406	5.270.513
Σύνολο	41.072.941	55.488.819	46.937.518	57.616.481	56.987.544	55.900.153

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2022 Πραγματική Δαπάνη €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2024 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2025 ΜΔΠ €	2026 ΜΔΠ €
Νομική Υπηρεσία						
Πάγιο Ταμείο	39.468.334	10.348.850	17.333.502	5.372.825	5.378.672	5.383.695
Τακτικές Δαπάνες	19.919.919	21.142.113	21.142.113	22.289.075	24.041.395	24.510.025
Αναπτυξιακές Δαπάνες	537.219	6.408.540	500.000	110.570	63.570	63.570
Σύνολο	59.925.472	37.899.503	38.975.615	27.772.470	29.485.637	29.957.290
Ελεγκτική Υπηρεσία						
Πάγιο Ταμείο	245.347	253.514	258.661	266.628	271.170	275.016
Τακτικές Δαπάνες	6.131.729	7.740.521	7.367.291	8.865.943	9.683.466	9.676.545
Αναπτυξιακές Δαπάνες	4.310	5.050	34.025	39.230	5.050	5.050
Σύνολο	6.381.386	7.999.085	7.659.977	9.171.801	9.959.686	9.956.611
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας						
Πάγιο Ταμείο	581.762	594.341	569.606	627.420	638.207	647.224
Τακτικές Δαπάνες	359.029	398.072	274.449	513.784	590.235	597.806
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	7.782	30	30	30
Σύνολο	940.791	992.423	851.837	1.141.234	1.228.472	1.245.060
Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας						
Τακτικές Δαπάνες	775.920	762.988	762.988	842.840	853.186	900.449
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	1.510	6.010	23.510	9.510	9.510
Σύνολο	775.920	764.498	768.998	866.350	862.696	910.009

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2022 Πραγματική Δαπάνη €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2024 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2025 ΜΔΠ €	2026 ΜΔΠ €
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων						
Τακτικές Δαπάνες	1.983.712	2.307.821	2.087.103	2.542.113	2.585.219	2.672.757
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	132.815	79.689	130.040	20.050	20.050
Σύνολο	1.983.712	2.440.636	2.166.792	2.672.153	2.605.269	2.692.807
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού						
Τακτικές Δαπάνες	1.885.018	5.190.298	4.890.298	2.601.356	2.730.281	2.828.814
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	6.390	18.834	25.080	25.080	25.080
Σύνολο	1.885.018	5.196.688	4.909.132	2.626.436	2.755.361	2.853.894
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα						
Τακτικές Δαπάνες	684.153	861.962	715.681	875.718	1.003.086	1.050.267
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	1.060	1.060	1.070	1.070	1.060
Σύνολο	684.153	863.022	716.741	876.788	1.004.156	1.051.337
Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων						
Τακτικές Δαπάνες	333.946	515.579	401.405	643.890	706.324	708.165
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	60	0	12.060	12.060	12.060
Σύνολο	333.946	515.639	401.405	655.950	718.384	720.225
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου						
Τακτικές Δαπάνες	2.309.153	2.490.312	2.392.158	2.793.528	3.022.161	3.096.595
Αναπτυξιακές Δαπάνες	8.443	43.050	55.800	64.050	63.050	63.050

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2022 Πραγματική Δαπάνη €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2024 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2025 ΜΔΠ €	2026 ΜΔΠ €
Σύνολο	2.317.596	2.533.362	2.447.958	2.857.578	3.085.211	3.159.645
Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών						
Τακτικές Δαπάνες	488.961	648.388	531.642	682.247	726.415	639.627
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	0	0	6.000	1.000	1.000
Σύνολο	488.961	648.388	531.642	688.247	727.425	640.627
Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών						
Τακτικές Δαπάνες	2.231.878	2.505.048	2.426.292	2.764.422	2.868.631	3.077.589
Αναπτυξιακές Δαπάνες	3.550	291.039	203.727	291.825	8.070	8.070
Σύνολο	2.235.428	2.796.087	2.630.019	3.056.247	2.876.701	3.085.659
Ειδικές Ανεξάρτητες Υπηρεσίες						
Τακτικές Δαπάνες	15.109.698	19.811.812	17.011.329	13.564.156	12.374.567	12.309.025
Σύνολο	15.109.698	19.811.812	17.011.329	13.564.156	12.374.567	12.309.025
Γραφείο Επιτρόπου Εποπτείας (ΓεΣΥ)						
Τακτικές Δαπάνες	200.086	310.237	214.739	273.396	277.788	281.727
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	0	3.000	3.000	3.000
Σύνολο	200.086	310.247	214.739	276.396	280.788	284.727
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού						
Τακτικές Δαπάνες	352.707	533.343	373.340	663.797	680.809	696.691
Αναπτυξιακές Δαπάνες	4.177	1.900	6.540	3.910	3.910	3.910
Σύνολο	356.884	535.243	379.880	667.707	684.719	700.601

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2022 Πραγματική Δαπάνη €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2024 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2025 ΜΔΠ €	2026 ΜΔΠ €
Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς						
Τακτικές Δαπάνες	271.980	1.019.173	773.341	2.102.680	2.068.062	2.071.009
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	0	0	20	20	20
Σύνολο	271.980	1.019.173	773.341	2.102.700	2.068.082	2.071.029
Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής						
Πάγιο Ταμείο	81.122	80.000	81.122	80.000	80.000	80.000
Τακτικές Δαπάνες	25.788.410	39.896.019	27.055.054	59.767.826	61.962.998	39.471.374
Αναπτυξιακές Δαπάνες	54.722.989	79.671.471	50.000.000	100.689.457	82.206.610	77.217.840
Σύνολο	80.592.522	119.647.490	77.136.176	160.537.283	144.249.608	116.769.214
Υφυπουργείο Τουρισμού						
Πάγιο Ταμείο	66.840	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000
Τακτικές Δαπάνες	55.935.164	74.118.200	74.935.164	64.765.619	53.376.977	53.449.179
Αναπτυξιακές Δαπάνες	473.590	910.050	856.941	353.040	353.040	353.040
Σύνολο	56.475.594	75.113.250	75.877.105	65.203.659	53.815.017	53.887.219
Υφυπουργείο Ναυτιλίας						
Πάγιο Ταμείο	601.311	650.000	551.583	650.000	650.000	650.000
Τακτικές Δαπάνες	12.338.721	15.667.860	15.667.860	16.103.543	15.091.983	15.187.400
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.282.594	2.396.560	1.506.607	2.251.560	1.808.560	1.646.560
Σύνολο	14.222.626	18.714.420	17.726.050	19.005.103	17.550.543	17.483.960

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2022 Πραγματική Δαπάνη €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2024 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2025 ΜΔΠ €	2026 ΜΔΠ €
Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας						
Τακτικές Δαπάνες	486.046.772	570.709.396	572.784.163	585.059.557	589.252.186	590.726.609
Αναπτυξιακές Δαπάνες	21.314.571	26.598.425	38.555.425	29.405.720	31.579.420	28.799.920
Σύνολο	507.361.343	597.307.821	611.339.588	614.465.277	620.831.606	619.526.529
Υφυπουργείο Πολιτισμού						
Τακτικές Δαπάνες	4.720.235	15.481.834	23.972.476	32.965.890	33.669.481	34.509.313
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	13.572.599	14.231.806	18.333.120	18.429.130	17.099.130
Σύνολο	4.720.235	29.054.433	38.204.282	51.299.010	52.098.611	51.608.443
Υπουργείο Άρμυνας						
Τακτικές Δαπάνες	504.664.881	523.010.203	525.984.617	550.598.016	551.507.924	553.831.199
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.621.770	1.661.510	1.661.510	2.510.010	1.610.010	2.610.010
Σύνολο	506.286.651	524.671.713	527.646.127	553.108.026	553.117.934	556.441.209
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος						
Τακτικές Δαπάνες	317.240.628	315.877.591	318.162.231	297.886.426	310.495.650	310.054.277
Αναπτυξιακές Δαπάνες	72.615.518	93.081.941	108.024.944	104.692.227	94.561.075	64.683.835
Σύνολο	389.856.146	408.959.532	426.187.175	402.578.653	405.056.725	374.738.112
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως						
Τακτικές Δαπάνες	318.568.094	364.860.642	362.654.142	425.680.075	441.154.759	454.274.105
Αναπτυξιακές Δαπάνες	7.562.874	24.539.613	17.514.784	27.171.779	18.474.274	11.427.854

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2022 Πραγματική Δαπάνη €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2024 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2025 ΜΔΠ €	2026 ΜΔΠ €
Σύνολο	326.130.968	389.400.255	380.168.926	452.851.854	459.629.033	465.701.959
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας						
Τακτικές Δαπάνες	26.326.402	47.532.071	29.466.066	50.253.317	46.255.562	41.878.294
Αναπτυξιακές Δαπάνες	34.762.674	116.314.170	85.141.394	139.347.545	116.814.150	75.097.412
Σύνολο	61.089.076	163.846.241	114.607.460	189.600.862	163.069.712	116.975.706
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων						
Πάγιο Ταμείο	134.581	200.000	203.664	200.000	200.000	200.000
Τακτικές Δαπάνες	705.982.802	615.425.421	726.177.383	784.589.822	833.319.877	881.237.368
Αναπτυξιακές Δαπάνες	22.521.360	8.769.180	30.881.655	15.522.048	11.868.971	3.169.128
Σύνολο	728.638.743	624.394.601	757.262.702	800.311.870	845.388.848	884.606.496
Υπουργείο Εσωτερικών						
Πάγιο Ταμείο	1.145.608	20.105.000	12.063.000	20.105.000	20.105.000	20.105.000
Τακτικές Δαπάνες	372.020.042	407.659.472	401.998.284	454.012.782	495.131.032	496.119.304
Αναπτυξιακές Δαπάνες	181.701.649	237.415.577	254.425.620	264.448.531	209.727.334	193.236.050
Σύνολο	554.867.299	665.180.049	668.486.904	738.566.313	724.963.366	709.460.354
Υπουργείο Εξωτερικών						
Τακτικές Δαπάνες	82.993.706	88.730.874	83.449.975	100.602.188	103.402.932	104.920.172
Αναπτυξιακές Δαπάνες	6.304.289	14.058.210	8.691.178	11.325.110	11.310.110	15.210.110
Σύνολο	89.297.995	102.789.084	92.141.153	111.927.298	114.713.042	120.130.282

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2022 Πραγματική Δαπάνη €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2024 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2025 ΜΔΠ €	2026 ΜΔΠ €
Υπουργείο Οικονομικών						
Πάγιο Ταμείο	3.296.426.298	3.183.712.240	3.196.612.154	4.304.781.491	3.802.772.948	4.275.402.435
Τακτικές Δαπάνες	394.286.251	810.433.579	519.840.630	789.668.591	850.124.154	873.457.345
Αναπτυξιακές Δαπάνες	35.674.233	382.534.858	58.435.446	309.854.047	291.420.356	314.750.391
Σύνολο	3.726.386.782	4.376.680.677	3.774.888.230	5.404.304.129	4.944.317.458	5.463.610.171
Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας						
Τακτικές Δαπάνες	1.013.894.460	1.034.893.909	1.023.658.655	1.166.739.467	1.187.677.187	1.213.370.591
Αναπτυξιακές Δαπάνες	223.227.201	282.505.874	299.977.881	278.351.160	262.766.069	253.577.143
Σύνολο	1.237.121.661	1.317.399.783	1.323.636.536	1.445.090.627	1.450.443.256	1.466.947.734
Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων						
Πάγιο Ταμείο	2.253.730	2.572.000	2.690.657	2.921.000	3.053.000	3.144.000
Τακτικές Δαπάνες	274.080.502	279.507.353	262.269.340	297.591.111	311.638.156	293.526.527
Αναπτυξιακές Δαπάνες	111.836.620	139.225.856	141.076.079	151.810.523	157.754.058	145.646.424
Σύνολο	388.170.852	421.305.209	406.036.076	452.322.634	472.445.214	442.316.951
Υπουργείο Υγείας						
Τακτικές Δαπάνες	1.235.480.805	1.135.117.077	1.214.511.583	1.272.844.490	1.302.837.522	1.306.261.523
Αναπτυξιακές Δαπάνες	2.916.351	7.087.339	7.605.245	18.439.841	14.076.175	21.100.013
Σύνολο	1.238.397.156	1.142.204.416	1.222.116.828	1.291.284.331	1.316.913.697	1.327.361.536

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2022 Πραγματική Δαπάνη €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2024 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2025 ΜΔΠ €	2026 ΜΔΠ €
Γενικό Λογιστήριο						
Πάγιο Ταμείο	63.365	40.010	11.083	40.010	40.010	40.010
Τακτικές Δαπάνες	74.163.595	106.259.532	97.259.127	116.843.676	119.927.212	121.487.322
Αναπτυξιακές Δαπάνες	682.492	1.184.028	1.261.278	2.351.307	2.534.788	876.360
Σύνολο	74.909.452	107.483.570	98.531.488	119.234.993	122.502.010	122.403.692

ΜΕΡΟΣ ΣΤ

ΣΥΝΑΦΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

1. ΠΟΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2023¹⁶ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΙΑΝ-ΟΚΤ)

	Προϋπολογισμός 2022 € εκατομ.	Πραγματικές Δαπάνες 1.1.2022- 31.10.2022 € εκατομ.	Βαθμός Υλοποίησης %	Προϋπολογισμός 2023 € εκατομ.	Πραγματικές Δαπάνες 1.1.2023- 31.10.2023 € εκατομ.	Βαθμός Υλοποίησης %
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες	538,7	190,9	35	649,3	318,4	49
Συγχρηματοδοτούμενα και άλλες χρηματοδοτικές Δαπάνες	232,6	77	33	350,6	145,2	41
Χορηγίες, συνεισφορές και επιχορηγήσεις	216,3	103,7	48	270,3	144,6	53
Κοινωνικές παροχές	72,9	45,2	62	78,8	41,2	52
Λοιπές Δαπάνες	63,8	17,3	27	94,4	28,3	30
Σύνολο	1.124,3	434,1	38,6	1.443,4	677,7	47

¹⁶ Στοιχεία που κατατίθενται στη Βουλή από το Γενικό Λογιστήριο. Τελευταία ενημέρωση 5 Δεκεμβρίου 2023.

2. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2023

Κατά τη διάρκεια του έτους 2023 η Βουλή ψήφισε σε νόμους τρία νομοσχέδια συμπληρωματικών προϋπολογισμών για το έτος 2023, τα οποία κατατέθηκαν εκ μέρους της κυβέρνησης και αναλύονται ως ακολούθως:

- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 2023 [Ν. 25(II)/2023].**

Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €75.000.000 για την κάλυψη διάφορων δαπανών που σχετίζονται με την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του πολέμου στην Ουκρανία και των αυξανόμενων μεταναστευτικών ροών.

- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 2) του 2023 [Ν. 28(II)/2023].**

Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €361.098.659 για την κάλυψη διαφόρων δαπανών, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων αύξηση του τιμαριθμικού επιδόματος στο πλαίσιο εφαρμογής της μεταβατικής συμφωνίας για την καταβολή αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής (ΑΤΑ), υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων/σχεδίων χορηγιών, αγορά ύδατος, κυβερνητική χορηγία προς το Πανεπιστήμιο Κύπρου, αγορά κτιρίου για στέγαση τμημάτων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, παράταση του μέτρου επιδότησης της κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος στο πλαίσιο αντιμετώπισης των πληθωριστικών πιέσεων, κρατική χορηγία προς το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, φιλοξενία εκτοπισθέντων από την Ουκρανία και ασυνόδευτων ανήλικων παιδιών αιτητών διεθνούς προστασίας, αγορά φαρμάκων και εμβολίων κατά του COVID-19, πρόσληψη έκτακτου εκπαιδευτικού προσωπικού, χορηγία στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, συμβατικές υποχρεώσεις Μονάδων Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Απορριμμάτων Πεντακώμου και Κόσιης, επιδιόρθωση/συντήρηση/αναδόμηση διαμερισμάτων σε κυβερνητικούς

οικισμούς, μέτρα στήριξης γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων και του κλάδου αιγοπροβατοτροφίας, κοινωνική σύνταξη και συμπλήρωμα κατώτατης σύνταξης κοινωνικών ασφαλίσεων.

- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 3) του 2023 [Ν. 51(II)/2023].**

Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €390.635.126 για την κάλυψη διαφόρων δαπανών, λόγω της υποβολής σειράς νέων αιτημάτων από τις ανεξάρτητες υπηρεσίες/υπουργεία/υφυπουργεία/τμήματα, που αφορούν μεταξύ άλλων, αυξημένη γενική κυβερνητική εισφορά στο Γενικό Σχέδιο Υγείας, αυξημένη γενική κυβερνητική εισφορά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αγορά φαρμάκων και εμβολίων, υπερωριακή αμοιβή των μελών της Αστυνομίας, χορηγία στους δήμους, κάλυψη αυξημένων λειτουργικών δαπανών, στο σχέδιο θεραπείας Κυπρίων στο εξωτερικό, χορηγία στον ΚΟΑΠ, χορηγία σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, πρόσληψη έκτακτου εκπαιδευτικού προσωπικού, εκστρατείες διαφώτισης αλλά και λόγω των συνεχιζόμενων σοβαρών επιπτώσεων που δημιουργούνται στην κυπριακή οικονομία από τον πόλεμο στην Ουκρανία.

ΜΕΡΟΣ Ζ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ 2024, ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΩΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τροποποίηση Αρ. 1

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ – ΓΕΝΙΚΑ

Σημείωση 13

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη για τροποποίηση της πιο κάτω Σημείωσης, η οποία προνοεί τη διαδικασία παραχώρησης επιδομάτων. Η συγκεκριμένη τροποποίηση, λόγω ασάφειας και αδυναμίας εφαρμογής, προτείνεται να τροποποιηθεί ως ακολούθως:

Από: «13. Όταν κάποιο δικαίωμα ή επίδομα, που ίσχυε με βάση υφιστάμενη νομοθεσία ή κανονισμό κατά την ημέρα έναρξης του οικονομικού έτους στο οποίο αναφέρονται τα Δελτία Δαπανών, καταστεί πληρωτέο προς κάποιο λειτουργό του οποίου ο βασικός μισθός προβλέπεται ήδη κάτω από τις ομάδες δαπανών 02000 «Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας» και 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι» οποιουδήποτε Κεφαλαίου Δαπανών, τέτοιο δικαίωμα ή επίδομα δύναται να πληρωθεί σε χρέωση των άρθρων των ομάδων αυτών και να καλυφθεί από την ολική πρόνοια αυτών ύστερα από εξουσιοδότηση του Υπουργού Οικονομικών. Οποιαδήποτε αναθεώρηση του ύψους των προαναφερόμενων δικαιωμάτων ή επιδομάτων, με εξαίρεση την αναπροσαρμογή αυτών ως αποτέλεσμα της διακυμάνσεως του τιμαριθμικού δείκτη ή λόγω γενικών αυξήσεων μισθών, ή οποιαδήποτε χορήγηση νέων δικαιωμάτων ή επιδομάτων, υποβάλλεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων για έγκριση μαζί με τη συνεπαγόμενη δαπάνη».

Σε: «13: Όταν κάποιο επίδομα, που ίσχυε με βάση υφιστάμενη νομοθεσία ή κανονισμό κατά την ημέρα έναρξης του οικονομικού έτους στο οποίο αναφέρονται τα Δελτία

Δαπανών, καταστεί πληρωτέο προς κάποιο λειτουργό του οποίου ο βασικός μισθός προβλέπεται ήδη κάτω από τις ομάδες δαπανών 02000 «Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας» και 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι» οποιουδήποτε Κεφαλαίου Δαπανών, τέτοιο επίδομα δύναται να πληρωθεί σε χρέωση των άρθρων των ομάδων αυτών, ύστερα από εξουσιοδότηση του Υπουργού Οικονομικών, νοουμένου ότι προβλέπονται επαρκείς πιστώσεις στο σύνολο του ετήσιου κρατικού Προϋπολογισμού. Οποιαδήποτε αναθεώρηση του ύψους των προαναφερόμενων επιδομάτων, με εξαίρεση την αναπροσαρμογή αυτών ως αποτέλεσμα της διακυμάνσεως του τιμαριθμικού δείκτη ή λόγω γενικών αυξήσεων μισθών, ή οποιαδήποτε χορήγηση νέας κατηγορίας επιδομάτων, παραχωρείται με εξουσιοδότηση του Υπουργού Οικονομικών, εκτός εάν δεν προβλέπονται επαρκείς πιστώσεις στο σύνολο του ετήσιου κρατικού Προϋπολογισμού, τότε υποβάλλεται μαζί με τη συνεπαγόμενη δαπάνη, στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση, σύμφωνα με τη νενομισμένη διαδικασία.»

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη περίληψης στο Νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 2

Κεφάλαιο: 010100.2 «Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο - Κεντρικά Γραφεία -

Τακτικές δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02000 «Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη, για σκοπούς ορθής παρουσίασης, όπως υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Μετονομασία της θέσης Προεδρικός Επίτροπος σε Επίτροπος Αποδήμων κάτω από το εδάφιο 3.
- Προσθήκη μιας θέσης Υφυπουργού Προεδρίας για Ευρωπαϊκά Θέματα κάτω από το εδάφιο 7 στη στήλη με τον αριθμό θέσεων για το 2023, με βάση τον περί

Υφυπουργού παρά τω Προέδρω για Ευρωπαϊκά Θέματα (Προσωρινές Διατάξεις),
Νόμο του 2023.

- Απάλειψη της θέσης Επιτρόπου Μεταρρύθμισης Δημόσιας Υπηρεσίας κάτω από το εδάφιο 11.

Οι πιο πάνω ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο πιλοφορούμενο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ.3) Νόμος του 2023».

Τροποποίηση Αρ. 3

(Α) Κεφάλαιο: 010500.2 «Δικαστική Υπηρεσία - Ανώτατο Δικαστήριο - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη, για σκοπούς κάλυψης αναγκών στην Δικαστική Υπηρεσία, δημιουργίας δύο (2) νέων θέσεων Πρώτου Νομικού Λειτουργού (Κλίμακα Α14(ii)), κάτω από το εδάφιο 22.

Η πιο πάνω ρύθμιση θα επιφέρει πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €157.321.

(Β) Κεφάλαιο: 010510.2 «Δικαστική Υπηρεσία - Κοινές Υπηρεσίες - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη υλοποίησης των πιο κάτω ρυθμίσεων (υλοποίηση Σημείωσης Προϋπολογισμού):

- Κατάργηση μίας (1) θέσης Στενογράφου Δικαστηρίου (Κλίμακες Α2(4^η βαθμίδα), Α5 και Α7(ii)) κάτω από το εδάφιο 50.
- Δημιουργία μίας (1) νέας θέσης Βοηθού Λειτουργού Υποστήριξης Δικαστηρίου (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7(ii)) κάτω από το εδάφιο 90.

Η πιο πάνω ρύθμιση δεν επιφέρει πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 4

Κεφάλαιο: 020100.3 «Νομική Υπηρεσία - Κεντρικά Γραφεία - Αναπτυξιακές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 08000 «Ανέγερση, Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Κτιρίων» - Υποομάδα Δαπανών 08001 «Κυβερνητικά Γραφεία»: €200.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €200.000 (Άρθρο 08002 «Ανέγερση Κτιρίων Κυβερνητικών Κτιρίων»), στα πλαίσια ανέγερσης ιδιόκτητου κτιρίου για τις ανάγκες της Νομικής Υπηρεσίας.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 5

Κεφάλαιο: 030400.2 «Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη, για σκοπούς ενίσχυσης της οργανικής δομής θέσεων στο εν λόγω Γραφείο και κάλυψης των υπηρεσιακών του αναγκών, δημιουργίας των πιο κάτω θέσεων:

- Μίας (1) νέας θέσης Πρώτου Λειτουργού Γραφείου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Κλίμακα Α14(ii)), κάτω από το εδάφιο 5.
- Μίας (1) πρόσθετης θέσης Ανώτερου Λειτουργού Γραφείου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Κλίμακα Α13(ii)), κάτω από το εδάφιο 10.
- Τριών (3) πρόσθετων θέσεων Λειτουργού Γραφείου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 15.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις συνεπάγονται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη

ύψους €280.716.

Τροποποίηση Αρ. 6

Κεφάλαιο: 030800.2 «Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη όπως στην Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών διαγραφεί η υφιστάμενη Σημείωση στην στήλη των Επεξηγήσεων που αφορά στις θέσεις Πρώτου Λειτουργού Συνεργατικών Εταιρειών (Κλίμακα Α14(ii)) κάτω από το εδάφιο 10 και αντικατασταθεί με τη Σημείωση «Δύο θέσεις θα σημειωθούν με διπλό σταυρό, η μία εκ των οποίων μετάτην πρώτη πλήρωση της.».

Τροποποίηση Αρ. 7

Κεφάλαιο: 031000.2 «Ειδικές Ανεξάρτητες Υπηρεσίες - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 03880 «Δαπάνες Ειδικών Ανεξάρτητων Υπηρεσιών» - Υποομάδα Δαπανών 03881 «Άλλες Ειδικές Υπηρεσίες: €2.942.619

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου παρίσταται ανάγκη για την εύρυθμη λειτουργία των Ειδικών Ανεξάρτητων Υπηρεσιών, περίληψης πρόσθετων πιστώσεων ύψους €2.942.619 (Άρθρο 03882 «Δαπάνες Άλλες Ειδικές Υπηρεσίες»).

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 8

Κεφάλαιο: 031200.2 «Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100

«Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη, για σκοπούς ενίσχυσης της οργανικής δομής θέσεων στο εν λόγω Γραφείο και κάλυψης των υπηρεσιακών του αναγκών, δημιουργίας τεσσάρων (4) πρόσθετων θέσεων Λειτουργού Γραφείου Επιτρόπου Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 30.

Η προτεινόμενη ρύθμιση συνεπάγεται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη ύψους €175.512.

Τροποποίηση Αρ. 9

Κεφάλαιο: 032111.2 «Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής - Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη για δημιουργία μιας πρόσθετης θέσης Λειτουργού Πληροφορικής (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 40, με σκοπό την ομαλή λειτουργία της ψηφιακής πλατφόρμας που θα δημιουργηθεί στα πλαίσια του έργου «Ενιαίο Σύστημα Συγγραφής - Αποθήκευσης - Διάθεσης Νομοθετικών Κειμένων (e-Legislation platform).

Η πιο πάνω ρύθμιση θα επιφέρει πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη ύψους €44.489.

Τροποποίηση Αρ. 10

Κεφάλαιο: 032200.2 «Υφυπουργείο Τουρισμού - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου και με σκοπό την εύρυθμη

λειτουργία του Υφυπουργείου Τουρισμού, παρίσταται ανάγκη για:

- Απάλειψη του διπλού σταυρού από 18 θέσεις Τουριστικού Λειτουργού (Κλίμακες A8, A10 και A11) κάτω από το εδάφιο 20 και διαγραφή της υφιστάμενης Σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων.
- Διαγραφή των υφιστάμενων Σημειώσεων στη στήλη των Επεξηγήσεων από τις θέσεις Ανώτερου Τουριστικού Λειτουργού (Κλίμακα A13(ii)) και Τουριστικού Λειτουργού Α΄ (Κλίμακα A11(ii)), κάτω από τα εδάφια 10 και 15, αντίστοιχα.
- Απάλειψη του διπλού σταυρού από 17 θέσεις Βοηθού Τουριστικού Λειτουργού (Κλίμακες A2, A5 και A7) κάτω από το εδάφιο 70 και διαγραφή της υφιστάμενης Σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων και αντικατάσταση της με τη Σημείωση «Στους Λειτουργούς οι οποίοι βρίσκονταν στην Υπηρεσία την 1.1.2008 και οι οποίοι θα αποκτήσουν το δίπλωμα της Σχολής Ξεναγών ή αντίστοιχο προσόν που σχετίζεται με τα καθήκοντα της θέσης ενόσω θα βρίσκονται σε σημείο της Κλίμακας A2 ή A5, το οποίο είναι κατώτερο του αρχικού σημείου της Κλίμακας A7, θα τους παραχωρηθούν από την ημερομηνία απόκτησης του διπλώματος/προσόντος δύο προσαυξήσεις της Κλίμακας στην οποία υπηρετούν κατά την ημερομηνία απόκτησης του διπλώματος/προσόντος, πάνω σε προσωπική βάση».
- Απάλειψη του διπλού σταυρού από τη θέση Λειτουργού Επιθεώρησης (Κλίμακες A5 (2η βαθμίδα), A7 και A8(i)) κάτω από το εδάφιο 105 και περίληψη Σημείωσης ότι με την κένωση της θα αντικατασταθεί με 1 θέση Λειτουργού Διασφάλισης Ποιότητας (Κλίμακες A8, A10 και A11), κάτω από το εδάφιο 85.
- Διαγραφή των υφιστάμενων Σημειώσεων στη στήλη των Επεξηγήσεων από τις θέσεις Πρώτου Λειτουργού Επιθεώρησης (Κλίμακα A12), Ανώτερου Λειτουργού Επιθεώρησης (Κλίμακα A10(ii)) και Λειτουργού Επιθεώρησης Α΄ (Κλίμακα A9(i)) κάτω από τα εδάφια 90, 95 και 100, αντίστοιχα.

- Διαγραφή των υφιστάμενων Σημειώσεων από τις θέσεις Πρώτου Βοηθού Τουριστικού Λειτουργού (Κλίμακα Α11(ii)), Ανώτερου Βοηθού Τουριστικού Λειτουργού Α΄ (Κλίμακα Α10(i)) και Ανώτερου Βοηθού Τουριστικού Λειτουργού (Κλίμακες Α8 και Α9(i)) κάτω από τα εδάφια 55, 60 και 65, αντίστοιχα.
- Δημιουργία 4 πρόσθετων θέσεων Τεχνικού Λειτουργού (Κλ. Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 118.

Οι πιο πάνω ρυθμίσεις συνεπάγονται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη ύψους €204.700.

Τροποποίηση Αρ. 11

Κεφάλαιο: 032200.2 «Υφυπουργείο Τουρισμού - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 04000 «Μεταβιβάσεις Εσωτερικού» - Υποομάδα Δαπανών: 04001 «Ημικρατικοί Οργανισμοί»: - €500.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται μείωση πιστώσεων κατά €500.000 (Άρθρο 04037 «Χορηγία στην Εθνική Αρχή Παιγνίου και Εποπτείας Καζίνο»), με βάση το συνολικό ύψος του προτεινόμενου Προϋπολογισμού της Αρχής για το 2024.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 12

Κεφάλαιο: 032520.2 «Υφυπουργείο Πολιτισμού - Τμήμα Σύγχρονου Πολιτισμού - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη, για σκοπούς ορθής παρουσίασης, όπως στο Τμήμα Σύγχρονου Πολιτισμού υλοποιηθούν

οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Διαγραφή από τη στήλη των Επεξηγήσεων του Δελτίου Δαπανών της Επεξήγησης που αφορά την Υποδιαίρεση 032520.
- Διαγραφή από τη στήλη των Επεξηγήσεων του Παραρτήματος των Μισθολογικών Θέσεων των εδαφίων 20, 30 και 40.

Η μετονομασία του Τμήματος Σύγχρονου Πολιτισμού και των θέσεων Ανώτερου Μορφωτικού Λειτουργού (Κλίμακα Α13(ii)), Μορφωτικού Λειτουργού Α΄ (Κλίμακα Α11(ii)) και Μορφωτικού Λειτουργού (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), σε θέσεις Ανώτερου Πολιτιστικού Λειτουργού (Κλίμακα Α13(ii)), Πολιτιστικού Λειτουργού Α΄ (Κλίμακα Α11(ii)) και Πολιτιστικού Λειτουργού (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), κάτω από τα εδάφια 20, 30 και 40, αντίστοιχα, περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ.3) για το 2023.

Τροποποίηση Αρ. 13

Με την έναρξη ισχύος του Νομοσχεδίου τιτλοφορούμενου «Ο περί της Ιδρύσεως Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και για Συναφή Θέματα Νόμο του 2023», καθιερύεται υφυπουργείο καλούμενο Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και παρίσταται ανάγκη για δημιουργία νέου Κεφαλαίου 0326 «Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου» καθώς και περίληψη νέων θέσεων και κατ' επέκταση της μισθοδοσίας Υφυπουργού, Γενικού Διευθυντή και δομής θέσεων στην Υπηρεσία Ασύλου.

Συγκεκριμένα, στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, για σκοπούς εύρυθμης λειτουργίας, απαιτούνται οι πιο κάτω ρυθμίσεις:

(Α) Κεφάλαιο: 032600.2 «Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02000 «Αξιωματούχοι της

Δημοκρατίας»: €131.406

- Προσθήκη μιας θέσης Υφυπουργού κάτω από το εδάφιο 1, στη στήλη με αριθμό θέσεων για το 2023 και 2024, η δημιουργία της οποίας περιλαμβάνεται στο νομοσχέδιο τιτλοφορούμενο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ.3) Νόμος του 2023».
- Περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €131.406, στις πιο κάτω υποομάδες και άρθρα:

Υποομάδα Δαπανών 02001: «Μισθοδοσία Αξιωματούχων»

Άρθρο 02003 - «Βασικοί Μισθοί» - €64.835

Άρθρο 02006 - «Δέκατος Τρίτος Μισθός» - €6.982

Υποομάδα Δαπανών 02040: «Επιδόματα Συνδεδεμένα με τη Μισθοδοσία Αξιωματούχων»

Άρθρο 02041 - «Τιμαριθμικά Επιδόματα» - €18.951

Υποομάδα Δαπανών 02060: «Άλλα Επιδόματα Αξιωματούχων»

Άρθρο 02063 - «Επίδομα Παραστάσεως» - €25.996

Υποομάδα Δαπανών 02080: «Συνεισφορές Εργοδότη σε Ταμεία για Αξιωματούχους»

Άρθρο 02081 - «Συνεισφορά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων» - €8.179

Άρθρο 02082 - «Εισφορά στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής» - €2.335

Άρθρο 02083 - «Συνεισφορά στο Σχέδιο Τερματισμού Απασχόλησης» - €741

Άρθρο 02084 - «Συνεισφορά στο Γενικό Σχέδιο Υγείας» - €3.386

(B) Κεφάλαιο: 032600.2 «Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»: €463.339

- Προσθήκη μιας θέσης Γενικού Διευθυντή (€96.491 π.μ.) κάτω από το εδάφιο

1, στη στήλη με αριθμό θέσεων για το 2023 και 2024, η δημιουργία της οποίας περιλαμβάνεται στο νομοσχέδιο τιτλοφορούμενο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ.3) Νόμος του 2023».

Με σκοπό την δημιουργία δομής θέσεων στην Υπηρεσία Ασύλου:

- Δημιουργία τριών (3) νέων θέσεων Ανώτερου Λειτουργού Ασύλου (Κλίμακα Α13(ii)), κάτω από το εδάφιο 10. Προσθήκη Σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων η οποία θα διαλαμβάνει ότι οι θέσεις θα τεθούν σε ισχύ μετά την ψήφιση του Νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί Ιδρύσεως Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2023».
- Δημιουργία εννέα (9) νέων θέσεων Λειτουργού Ασύλου Α' (Κλίμακα Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 20. Προσθήκη Σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων η οποία θα διαλαμβάνει ότι οι θέσεις θα τεθούν σε ισχύ μετά την ψήφιση του Νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί Ιδρύσεως Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2023».
- Δημιουργία είκοσι (20) νέων θέσεων Λειτουργού Ασύλου (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 30. Προσθήκη Σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων η οποία θα διαλαμβάνει ότι οι θέσεις θα τεθούν σε ισχύ μετά την ψήφιση του Νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί Ιδρύσεως Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2023».

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €1.622.764.

- Περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €463.339, στις πιο κάτω υποομάδες και άρθρα:

Υποομάδα Δαπανών 02101: «Μισθοδοσία Κρατικών Υπαλλήλων»

Άρθρο 02102 - «Βασικοί Μισθοί» - €292.964

Άρθρο 02107 - «Δέκατος Τρίτος Μισθός» - €28.937

Υποομάδα Δαπανών 02140: «Επιδόματα Συνδεδεμένα με τη Μισθοδοσία Κρατικών Υπαλλήλων»

Άρθρο 02141 - «Τιμαριθμικά Επιδόματα» - €54.283

Υποομάδα Δαπανών 02200: «Επιδόματα Θέσεως Κρατικών Υπαλλήλων»

Άρθρο 02203 - «Επίδομα Παραστάσεως» - €3.780

Υποομάδα Δαπανών 02280: «Συνεισφορές Εργοδότη σε Ταμεία για Κρατικούς Υπαλλήλους»

Άρθρο 02281 - «Συνεισφορά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων» - €47.728

Άρθρο 02282 - «Εισφορά στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής» - €7.599

Άρθρο 02283 - «Συνεισφορά στο Σχέδιο Τερματισμού Απασχόλησης» - €4.323

Άρθρο 02289 - «Συνεισφορά στο Γενικό Σχέδιο Υγείας» - €11.019

Άρθρο 02290 - «Συνεισφορά στο Επαγγελματικό Σχέδιο Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων» - €12.706

Όλες οι πιο πάνω προσθήκες [(A) και (B)] τίθενται σε ισχύ με την ψήφιση του Νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί Ιδρύσεως Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2023».

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, των πιο πάνω ρυθμίσεων.

Τροποποίηση Αρ. 14

Κεφάλαιο: 120100.2 «Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης -

Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 04000 «Μεταβιβάσεις Εσωτερικού» - Υποομάδα Δαπανών: 04001 «Ημικρατικοί Οργανισμοί»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη για μετονομασία του Άρθρου 04032 «Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών» σε «Χορηγία στο Ταμείο Λειτουργίας του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών». Ως εκ τούτου, προωθείται η ακόλουθη ρύθμιση:

- Προσθήκη σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων: «04032. Προηγουμένως καλούμενο «Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών»».

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 15

Κεφάλαιο: 120200.2 «Τμήμα Γεωργίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου και του ΜΔΠ 2024-2026 παρίσταται ανάγκη για δημιουργία μιας θέσης Λειτουργού Γεωργίας Α' (Κλίμακα Α11(ii)) κάτω από το εδάφιο 42 έναντι κατάργησης μιας θέσης Λειτουργού Επιθεώρησης Προϊόντων Α' (Κλίμακα Α11(ii)) κάτω από το εδάφιο 54 (υλοποίηση Σημείωσης Προϋπολογισμού).

Η πιο πάνω ρύθμιση δεν θα επιφέρει πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 16

Κεφάλαιο: 121000 «Μεταλλεία - Κεντρικά Γραφεία» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη για

μετονομασία του Κεφαλαίου 1210 «Μεταλλεία» του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος σε «Υπηρεσία Μεταλλείων και Λατομείων». Ως εκ τούτου, προωθείται η ακόλουθη ρύθμιση:

- Προσθήκη σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων ως ακολούθως: «1210. Προηγουμένως καλούμενο «Μεταλλεία». Η ρύθμιση θα τεθεί σε ισχύ με την έναρξη ισχύος του Νόμου τιτλοφορούμενου «Ο περί της Μετονομασίας της Υπηρεσίας Μεταλλείων του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Νόμος».

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 17

Κεφάλαιο: 130500.2 «Κρατικό Αρχείο - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη όπως καταργηθεί μια (1) θέση Τεχνικού (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7(ii)) κάτω από το εδάφιο 30, η οποία ήταν σημειωμένη με διπλό σταυρό (υλοποίηση Σημείωσης Προϋπολογισμού).

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει εξοικονόμηση €29.375.

Τροποποίηση Αρ. 18

(Α) Κεφάλαιο: 140100.2 «Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίασης όπως περιληφθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Μετονομασία των θέσεων Διευθυντές Εμπορίου και Βιομηχανίας (Κλίμακα Α15(i)) σε Διευθυντές Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (Κλίμακα Α15(i)) κάτω από το εδάφιο 2.
- Μετονομασία των θέσεων Ανώτεροι Λειτουργοί Εμπορίου και Βιομηχανίας (Κλίμακα Α13(ii)) σε Ανώτεροι Λειτουργοί Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (Κλίμακα Α13(ii)), κάτω από το εδάφιο 5.
- Μετονομασία των θέσεων Λειτουργοί Εμπορίου και Βιομηχανίας Α' (Κλίμακα Α11(ii)) σε Λειτουργοί Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας Α' (Κλίμακα Α11(ii)) κάτω από το εδάφιο 10.
- Μετονομασία των θέσεων Λειτουργοί Εμπορίου και Βιομηχανίας (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) σε Λειτουργοί Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 20.

Οι πιο πάνω ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο τιτλοφορούμενο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ.3) Νόμος του 2023».

(B) Κεφάλαιο: 140100 «Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι» - Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη για αναβάθμιση δέκα (10) υπηρετούντων εργοδοτούμενων αορίστου χρόνου για εκτέλεση καθηκόντων Λειτουργού Βιομηχανικών Εφαρμογών, οι οποίοι μεταφέρθηκαν από το Ίδρυμα Ενέργειας στο Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας από τις Κλίμακες Α8, Α10 και Α11 στις Κλίμακες Α9, Α11 και Α12.

Η πιο πάνω ρύθμιση συνεπάγεται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη ύψους €70.339.

Τροποποίηση Αρ. 19

Κεφάλαιο: 140100.2 «Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 04000 «Μεταβιβάσεις Εσωτερικού» - Υποομάδα Δαπανών: 04120 «Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού»: €10.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €10.000.000 (Άρθρο 04136 «Χορηγία στη ΔΕΦΑ»), σε σχέση με τη χρηματοδότηση της κατασκευής του δικτύου φυσικού αερίου στην περιοχή του τερματικού του Βασιλικού.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 20

Κεφάλαιο: 150200.2 «Τμήμα Εργασίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίασης όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις:

- Προσθήκη δύο (2) θέσεων Ανώτερου Λειτουργού Εργασίας (Κλίμακα Α13(ii)) κάτω από το εδάφιο 10 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2023 και το 2024.
- Προσθήκη Σημείωσης στη Στήλη των Επεξηγήσεων των θέσεων Λειτουργού Εργασίας (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 30, ότι ισχύει διπλός σταυρός για δύο θέσεις μόνο.

Οι πιο πάνω ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο τιτλοφορούμενο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ.3) Νόμος του 2023».

Τροποποίηση Αρ. 21

Κεφάλαιο: 160100.2 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 04000 «Μεταβιβάσεις Εσωτερικού» - Υποομάδα Δαπανών: 04001 «Ημικρατικοί Οργανισμοί»: €12.500.000

Κεφάλαιο: 160100.2 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές» - Υποομάδα Δαπανών: 04400 «Παροχές Στέγασης»: -€3.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €12.500.000 (Άρθρο 04020 «Χορηγία στον Κυπριακό Οργανισμό Αναπτύξεως Γης»), για το Σχέδιο Χορηγιών «Ανακαινίζω και Ενοικιάζω», το οποίο εγκρίθηκε με Απόφαση Υ.Σ 19/10/2023. Παράλληλα, απαιτείται η μείωση πιστώσεων κατά €3.000.000 (Άρθρο 04410 «Στεγαστικά Σχέδια Αναζωογόνησης Ορεινών, Ακριτικών και Μειονεκτικών Περιοχών και Περιοχών Υπαίθρου»).

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, των πιο πάνω ρυθμίσεων (αύξηση ύψους €12.5εκ. και ταυτόχρονη μείωση €3εκ.).

Τροποποίηση Αρ. 22

Κεφάλαιο: 160100.2 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 04300 - «Κοινωνικές Παροχές» - Υποομάδα Δαπανών: 04400 «Παροχές Στέγασης»: €5.625.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, (Απόφαση Υ.Σ. ημερ. 19/10/2023) απαιτείται η περίληψη:

- Πιστώσεων ύψους €5.625.000 (Νέο Άρθρο 04416 «Σχέδιο Στεγαστικής Επιδότησης Νεαρών Ζευγαριών ή και Νέων μέχρι 41 ετών») για το νέο ομώνυμο

Σχέδιο. Το εν λόγω άρθρο είναι συγκεντρωτική πρόνοια, η οποία θα κατανέμεται σε αντίστοιχα άρθρα στις Επαρχιακές Διοικήσεις, ανάλογα με τις αιτήσεις και τους δικαιούχους.

- Τροποποίηση της σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων έναντι της πιο πάνω Υποομάδας, με την προσθήκη στην παρένθεση του άρθρου 04416.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, των πιο πάνω ρυθμίσεων.

Τροποποίηση Αρ. 23

Κεφάλαιο: 160100.3 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Αναπτυξιακές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 08950 - «Άλλα Έργα» - Υποομάδα Δαπανών: 08951 «Άλλα Έργα»: €1.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €1.000.000 (Άρθρο 08953 «Διαχωρισμός Οικοπέδων σε Χωριά»), για το Σχέδιο Διάθεσης Οικοπέδων σε Οικογένειες με Χαμηλά Εισοδήματα. Το εν λόγω άρθρο είναι συγκεντρωτική πρόνοια, η οποία θα κατανέμεται στο υφιστάμενο αντίστοιχο άρθρο στις Επαρχιακές Διοικήσεις, ανάλογα με τα αιτήματα και τους δικαιούχους (Απόφαση Υ.Σ. ημερ. 19/10/2023).

Περίληψη της σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων, έναντι της πιο πάνω Υποομάδας: «08951 (08953). Μέρος της πρόνοιας για κατανομή σε και επακατανομή από, σε αντίστοιχη υποομάδα δαπάνης των Κεφαλαίων 160200, 160300, 160400, 160500 και 160600, μετά από εξουσιοδότηση του Υπουργού Οικονομικών.».

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, των πιο πάνω ρυθμίσεων.

Τροποποίηση Αρ. 24

Κεφάλαιο: 160114.3 «Υπουργείο Εσωτερικών - Διοίκηση - Ταμεία Εσωτερικών Υποθέσεων - Αναπτυξιακές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 05000 - «Έργα και Σχέδια Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους» - Υποομάδα Δαπανών: 05500 «Έργα που Συγχρηματοδοτούνται από Ταμεία Εσωτερικών Υποθέσεων»: €6.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €6.000.000 (Άρθρο 05505 «Έργα που Συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία Εσωτερικών Υποθέσεων») για τη δημιουργία και λειτουργία Κέντρου Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων.

Η πιο πάνω προσθήκη προκύπτει από την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην αίτηση που υποβλήθηκε από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, η οποία αφορά τη δημιουργία και λειτουργία του εν λόγω Κέντρου με συνολικό κόστος €16εκ. περίπου. Η έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αφορά το 50% του συνολικού κόστους του έργου, δηλαδή €8.032.000, ενώ το υπόλοιπο 50% θα πρέπει να καταβληθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία. Το έργο έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως «Ειδική Δράση» και ενσωματώνεται στο Πρόγραμμα του Ταμείου Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης, το οποίο εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Μονάδας Ευρωπαϊκών Ταμείων, ως Διαχειριστική Αρχή των Προγραμμάτων.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 25

Κεφάλαιο: 160800.2 «Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 03550 «Συμβουλευτικές

**Υπηρεσίες/Ερευνες» - Υποομάδα Δαπανών: 03580 «Σύμβαση Υπηρεσιών»:
€10.000**

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €10.000 (Άρθρο 03581 «Αντιμισθία»), για κάλυψη των υπερωριών των αποσπασμένων υπαλλήλων του ΚΟΑΓ στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 26

Κεφάλαιο: 160900.2 «Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 03000 - «Λειτουργικές Δαπάνες» - Υποομάδα Δαπανών: 03100 «Άλλα Λειτουργικά Έξοδα»: €5.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €5.000.000 (Άρθρο 03107 «Έξοδα Επαναπατριsmού και Απελάσεων»), για δύο έργα που αφορούν τις Υποβοηθούμενες Εθελούσιες Επιστροφές καθώς και τις Αναγκαστικές Επιστροφές Μεταναστών.

Μέχρι σήμερα οι εν λόγω δαπάνες χρηματοδοτούνταν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του Ταμείου Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης και με βάση το εγκεκριμένο Εθνικό Πρόγραμμα και η Διαχειριστική Αρχή είναι η Μονάδα Ευρωπαϊκών Ταμείων του Υπουργείου Εσωτερικών. Η περίοδος χρηματοδότησης λήγει τον Ιανουάριο 2024 για τις Αναγκαστικές Επιστροφές και το Μάρτιο 2024 για τις Εθελούσιες. Παρίσταται ανάγκη για συνέχιση του αντικείμενου των δύο έργων καθώς η εισροή μεταναστών συνεχώς ακολουθεί ανοδική πορεία.

Το ποσό ύψους €5.000.000 αφορά την κάλυψη εξόδων απελάσεων κατά το πρώτο

εξάμηνο του 2024. Παράλληλα θα γίνουν ενέργειες από το Υπουργείο Εσωτερικών για άντληση περαιτέρω χρηματοδότησης στα πλαίσια του Emergency Funding από την ΕΕ.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 27

Κεφάλαιο: 170100.2 «Υπουργείο Εξωτερικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία του Υπουργείου Εξωτερικών, παρίσταται ανάγκη για δημιουργία:

- Δύο (2) πρόσθετων θέσεων Ανώτερου Λειτουργού Αρχείων και Επικοινωνιών (Κλίμακα Α10(i)), κάτω από το εδάφιο 30.
- Τεσσάρων (4) πρόσθετων θέσεων Λειτουργού Αρχείων και Επικοινωνιών 1^{ης} Τάξεως (Κλίμακες Α8 και Α9(i)), κάτω από το εδάφιο 40.
- Πέντε (5) πρόσθετων θέσεων Λειτουργού Αρχείων και Επικοινωνιών (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7(ii)), κάτω από το εδάφιο 50.

Οι πιο πάνω ρυθμίσεις συνεπάγονται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη ύψους €404.983.

Τροποποίηση Αρ. 28

Κεφάλαιο: 180100.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι» - Υποομάδα Δαπανών: 02280 «Συνεισφορές Εργοδότη σε Ταμεία για Κρατικούς Υπαλλήλους»: - €34.500.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται μείωση πιστώσεων κατά €34.500.000 (Άρθρο 02291 «Αναδρομική Συνεισφορά στο Επαγγελματικό Σχέδιο Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων») λόγω του ότι, το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, μετά την ολοκλήρωση της αναβάθμισης του λογισμικού συστήματος μισθών, έχει προβεί σε πιο ακριβείς προβλέψεις για το ύψος της αναδρομικής καταβολής στο νέο Σχέδιο Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 29

(Α) Κεφάλαιο: 180100.3 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Αναπτυξιακές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 03550 «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/ Έρευνες» - Υποομάδα Δαπανών: 03551 «Υπηρεσίες Εμπειρογνομόνων/ Συμβούλων»: €150.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €150.000 (Άρθρο 03556 «Μελέτες και Έρευνες»), για συνέχιση της μελέτης, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούλιο του 2025, για τον ολοκληρωμένο φορολογικό μετασχηματισμό από το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Η προτεινόμενη φορολογική μεταρρύθμιση θα είναι ευρεία και θα καλύψει το πλαίσιο της εταιρικής φορολογίας, της φορολογίας εισοδήματος, του Φόρου Κεφαλαιουχικών Κερδών, τέλη χαρτοσήμων (stamp duties) και άλλες μορφές φορολογίας καθώς και την απλοποίηση του φορολογικού συστήματος. Η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και γενικότερα οι στόχοι και οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κυπριακής

Δημοκρατίας, αλλά και στο Όραμα 2035 καθώς και οι φορολογικές τάσεις στην ΕΕ αλλά και σε διεθνές επίπεδο, θα είναι στο επίκεντρο του φορολογικού μετασχηματισμού.

(B) Κεφάλαιο: 180100.3 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Αναπτυξιακές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 03550 «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/ Έρευνες» - Υποομάδα Δαπανών: 03551 «Υπηρεσίες Εμπειρογνομόνων/ Συμβούλων»: €80.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €80.000 (Άρθρο 03556 «Μελέτες και Έρευνες»), για συνέχιση της μελέτης για βελτίωση της εφαρμογής κυρώσεων/περιοριστικών μέτρων στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Συγκεκριμένα, αφορά συμφωνία για ερευνητική εργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, με σκοπό τη διεξαγωγή έρευνας για αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών και άλλων κινδύνων, την ανάλυση δεδομένων και υποβολή εισηγήσεων στο Υπουργείο Οικονομικών για τη βελτίωση της φήμης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, των πιο πάνω ρυθμίσεων.

Τροποποίηση Αρ. 30

(A) Κεφάλαιο: 180100.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 04000 «Μεταβιβάσεις Εσωτερικού» - Υποομάδα Δαπανών: 04080 «Συμβούλια/Επιτροπές/Οργανώσεις»: €500.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η

περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €500.000 (Άρθρο 04098 «Χορηγία Στήριξης των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης»), για συνέχιση της υλοποίησης του «Σχεδίου Καταβολής Ενίσχυσης Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) για τη Στήριξη του Έντυπου Τύπου (εφημερίδες)».

Σημειώνεται ότι, από το 2020 αρμόδιος φορέας υλοποίησης του Σχεδίου είναι το Υπουργείο Οικονομικών και κατά το έτος 2022, το Σχέδιο εγκρίθηκε με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 93.857 και ημερομηνία 26/10/2022, στο οποίο υπήρχε πρόνοια για παράταση της Απόφασης για πρόσθετη περίοδο τριών ετών (2023-2025). Δικαιούχοι του Σχεδίου είναι Εφημερίδες που κυκλοφορούν παγκύπρια σε καθημερινή ή εβδομαδιαία βάση και το περιεχόμενό τους αφορά ειδησιογραφία γενικού ενδιαφέροντος, καθώς επίσης και πρακτορεία διανομής τύπου που λειτουργούν σε παγκύπρια βάση, στην επαρχία και σε απομακρυσμένες περιοχές και που διαθέτουν παγκύπριο δίκτυο διανομής όλων των εφημερίδων και εργοδοτούν τουλάχιστον 10 άτομα.

(B) Κεφάλαιο: 180100.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 04000 «Μεταβιβάσεις Εσωτερικού» - Υποομάδα Δαπανών: 04080 «Συμβούλια/Επιτροπές/Οργανώσεις»: €206.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €206.000 (Άρθρο 04116 «Χορηγία στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο»), για χορηγία στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο, μετά την εξέταση του Προϋπολογισμού του για το έτος 2024, ο οποίος εγκρίθηκε με σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με ημερομηνία 19 Οκτωβρίου 2023.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί

Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, των πιο πάνω ρυθμίσεων.

Τροποποίηση Αρ. 31

Κεφάλαιο 180100.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες - Ομάδα Δαπανών: 04150 «Μεταβιβάσεις Εξωτερικού» - Υποομάδα Δαπανών: 04185 «Άλλες Χορηγίες Εξωτερικού»: €1.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €1.000.000 (Άρθρο 04188 «Διάφορες Συνεισφορές/Χορηγίες Εξωτερικού»), για τη συνεισφορά της κυπριακής δημοκρατίας στο Ταμείο EU For Ukraine Fund, το οποίο αποτελεί πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, με σκοπό τη χρηματοδότηση έργων καίριας σημασίας στην Ουκρανία για ανοικοδόμηση και ανάκαμψη της χώρας, που αφορούν κυρίως σε δημοτικές υποδομές, όπως σχολεία και νοσοκομεία, εγκαταστάσεις επεξεργασίας υδάτων και λυμάτων, ψηφιακές δυνατότητες και δυνατότητες κυβερνοασφάλειας, καθώς και σε βελτιωμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση για τους Ουκρανούς επιχειρηματίες.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 32

Κεφάλαιο 180100.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες - Ομάδα Δαπανών: 04200 «Επιχορηγήσεις» - Υποομάδα Δαπανών: 04260 «Άλλες Επιχορηγήσεις»: €30.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €30.000.000 (Άρθρο 04296 «Άλλες Χορηγίες/

Επιχορηγήσεις»), για υλοποίηση του Σχεδίου «Κλιμακωτή Επιδότηση του Κόστους Ηλεκτρικού Ρεύματος», για τους τιμολογούμενους μήνες Νοεμβρίου 2023-Φεβρουαρίου 2024, που καλύπτει οικιακούς, εμπορικούς και βιομηχανικούς καταναλωτές και το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 19 Οκτωβρίου 2023. Περιλαμβάνεται στα Μέτρα Στήριξης κατά της ακρίβειας που εγκρίθηκαν από το Υ.Σ. στις 19/10/2023.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 33

Κεφάλαιο: 180100.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές» - Υποομάδα Δαπανών: 04450 «Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας»: €1.700.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €1.700.000 (Άρθρο 04487 «Έκτακτες Χορηγίες»), λόγω της υπογραφής νέας συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας (εντός του 2023) και του προγράμματος ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNDP) για την παροχή χορηγίας για την συντήρηση κατεχόμενων ναών και μνημείων.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 34

Κεφάλαιο: 180712 «Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού - Γενικό Γραμματειακό Προσωπικό - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη όπως καταργηθούν είκοσι δύο (22) θέσεις Τηλεφωνητή (Κλίμακες Α1, Α2 και Α5(ii)) κάτω από το εδάφιο 110.

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει εξοικονόμηση €550.154.

Τροποποίηση Αρ. 35

**Κεφάλαιο 190200.2 «Γενικό Λογιστήριο - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»
- Ομάδα Δαπανών: 04200 «Επιχορηγήσεις» - Υποομάδα Δαπανών: 04260
«Άλλες Επιχορηγήσεις»: €20.000.000**

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €20.000.000 (Άρθρο 04490 «Σχέδια Στήριξης Πρώτης Κατοικίας»), για υλοποίηση του «Σχεδίου Επιδότησης Επιτοκίου Στεγαστικών Δανείων», που συνάφθηκαν από 1/1/2022-31/12/2023.

Το Σχέδιο θα καλύψει αγορά και ανέγερση πρώτης κατοικίας, με μέγιστη επιδότηση τα δύο έτη. Περιλαμβάνεται στα Μέτρα Στήριξης κατά της ακρίβειας που εγκρίθηκαν από το Υ.Σ. στις 19/10/2023.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 36

**Κεφάλαιο: 200100.3 «Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας - Κεντρικά Γραφεία - Αναπτυξιακές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 08000 «Ανέγερση, Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Κτιρίων» - Υποομάδα Δαπανών: 08001
«Κυβερνητικά Γραφεία»: €3.570.000**

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη

πρόσθετων πιστώσεων ύψους €3.570.000 (Άρθρο 08002 «Ανέγερση Κτιρίων Κυβερνητικών Γραφείων») για το κόστος μετατροπής του πρώην κτηρίου του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου στη Λευκωσία, σε κτήριο κατάλληλο να αξιοποιηθεί, για τις ανάγκες της ανάληψης της Προεδρίας της ΕΕ από την Κύπρο το α΄ εξάμηνο του 2026.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 37

Κεφάλαιο: 200300 «Μέση Εκπαίδευση- Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη δημιουργίας διακοσίων δύο (202) πρόσθετων θέσεων Καθηγητή (Κλ. Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 100 για σκοπούς ενίσχυσης της Μέσης Εκπαίδευσης με μόνιμο προσωπικό.

Η προτεινόμενη ρύθμιση συνεπάγεται πρόσθετη ετήσια δαπάνη ύψους €627.008, δεδομένου ότι με την πλήρωση των θέσεων θα μειωθεί αντίστοιχα το έκτακτο προσωπικό που υπηρετεί έναντι πρόσθετων αναγκών.

Τροποποίηση Αρ. 38

Κεφάλαιο: 200400.2 «Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη, για σκοπούς ορθής παρουσίασης, όπως στη Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και

Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης υλοποιηθεί η ακόλουθη ρύθμιση:

- Διαγραφή από τη στήλη των Επεξηγήσεων του Παραρτήματος των Μισθολογικών Θέσεων του εδαφίου 5.

Η μετονομασία της θέσης Διευθυντή Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Κλίμακα Α15(ι)) σε θέση Διευθυντή Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Κλίμακα Α15(ι)) κάτω από το εδάφιο 5 περιλαμβάνεται στο νομοσχέδιο τιτλοφορούμενο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ.3) Νόμος του 2023».

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη δημιουργίας πενήντα εννέα (59) πρόσθετων θέσεων Εκπαιδευτή (Κλ. Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 100 για σκοπούς ενίσχυσης της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με μόνιμο προσωπικό.

Η προτεινόμενη ρύθμιση συνεπάγεται πρόσθετη ετήσια δαπάνη ύψους €183.136 δεδομένου ότι με την πλήρωση των θέσεων θα μειωθεί αντίστοιχα το έκτακτο προσωπικό που υπηρετεί έναντι πρόσθετων αναγκών.

Τροποποίηση Αρ. 39

Κεφάλαιο: 200500 «Δημοτική Εκπαίδευση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη δημιουργίας των πιο κάτω θέσεων:

- Εκατό είκοσι μίας (121) Δασκάλου (Κλ. Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 100 για σκοπούς ενίσχυσης της Δημοτικής Εκπαίδευσης με μόνιμο προσωπικό.
- Εκατό εξήντα μίας (161) Ειδικού Εκπαιδευτικού (Κλ. Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 110, για σκοπούς ενίσχυσης της Ειδικής Εκπαίδευσης με μόνιμο

προσωπικό.

- Εξήντα μίας (61) Νηπιαγωγού (Κλ. Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 120, για σκοπούς ενίσχυσης της Προδημοτικής Εκπαίδευσης με μόνιμο προσωπικό.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις συνεπάγονται πρόσθετη ετήσια δαπάνη ύψους €1.161.568, δεδομένου ότι με την πλήρωση των θέσεων θα μειωθεί αντίστοιχα το έκτακτο προσωπικό που υπηρετεί έναντι πρόσθετων αναγκών.

Τροποποίηση Αρ. 40

Κεφάλαιο: 210900.2 «Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη όπως λόγω της αύξησης στα επίπεδα εναέριας κυκλοφορίας, καθώς και της δημιουργίας της νέας υπηρεσίας ραντάρ προσέγγισης στους Πύργους Ελέγχους Λάρνακας και Πάφου δημιουργηθούν δεκαπέντε (15) πρόσθετες θέσεις Ελεγκτή Εναέριας Κυκλοφορίας (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 50.

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €767.625.

Τροποποίηση Αρ. 41

Κεφάλαιο: 220100.2 «Υπουργείο Υγείας, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη να καταργηθεί μια (1) θέση Πρώτου Λειτουργού Υγείας (Κλίμακα Α15(ii)) κάτω από το εδάφιο 10.

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει εξοικονόμηση €86.859.

Τροποποίηση Αρ. 42

Κεφάλαιο: 220100.2 «Υπουργείο Υγείας, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών 04000 «Μεταβιβάσεις Εσωτερικού» - Υποομάδα Δαπανών 04001 «Ημικρατικοί Οργανισμοί»: €1.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €1.000.000 (Νέο Άρθρο 04023 «Χορηγία στο Εθνικό Ινστιτούτο Καρκίνου»), για την δημιουργία Εθνικού Ινστιτούτου Καρκίνου (ΕΙΚ), το οποίο θα αποτελέσει τον επιστημονικό φορέα εμπειρογνωμοσύνης στα θέματα καρκίνου, με όρους εντολής την οργάνωση και τον συντονισμό όλων των δραστηριοτήτων που αφορούν στην αντιμετώπιση του καρκίνου στην Κύπρο.

Πιο συγκεκριμένα, το ΕΙΚ θα εστιάσει στους βασικούς πυλώνες της Εθνικής Στρατηγικής και ειδικότερα στην Πρόληψη, στην Έγκαιρη Διάγνωση, στην Υποστηρικτική Φροντίδα και την Αποκατάσταση, στην Καταγραφή Περιστατικών μέσω διατήρησης του Αρχείου Καρκίνου και στην Έρευνα.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 43

Άρθρο 16 «Απαγόρευση προσλήψεων εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου, προσώπων σε τετράμηνη βάση, ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού και οποιασδήποτε άλλης κατηγορίας προσωπικού για κάλυψη έκτακτων και εποχιακών αναγκών».

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2024 Νόμου, παρίσταται ανάγκη τροποποίησης του Άρθρου 16 για σκοπούς ορθής παρουσίασης ως ακολούθως:

- Εδάφιο 1, παράγραφος (δ): τροποποίηση της υφιστάμενης πρόνοιας:

(δ) Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας:

«μέχρι 6 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου [3 Ελεγκτές (Κλίμακες Α11 και Α12) και 3 Ελεγκτές Τεχνικού Ελέγχου (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12)] έναντι ίσου αριθμού κενών θέσεων»

- Εδάφιο 1, παράγραφος (ι): προσθήκη πρόνοιας για απασχόληση μέχρι 67 εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου ως ακολούθως:

(κ) Υπουργείο Εσωτερικών:

(i) Διοίκηση: προθήκη πρόνοιας: «μέχρι 22 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου Τεχνικοί Μηχανικοί (Κλίμακες Α5(2^η βαθμ.), Α7 και Α8(i))»

Για την πρόσληψη των πιο πάνω ΕΟΧ θα απαιτηθούν πρόσθετες πιστώσεις ύψους €460.790. Οι δαπάνες θα βαρύνουν το Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες» του Κεφαλαίου 160100 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση».

(iii) Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως: προσθήκη πρόνοιας: «μέχρι 45 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου Τεχνικοί Μηχανικοί (Κλίμακες Α5(2^η βαθμίδα), Α7 και Α8(i))»

Για την πρόσληψη των πιο πάνω ΕΟΧ θα απαιτηθούν πρόσθετες πιστώσεις ύψους €942.525. Οι δαπάνες θα βαρύνουν το Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες» του Κεφαλαίου 160800 «Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως».

Οι πιο πάνω ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο τιτλοφορούμενο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ.3) Νόμος του 2023».

Περαιτέρω τροποποίηση του άρθρου 16 για απασχόληση πρόσθετων εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου:

- **Εδάφιο 1, παράγραφος (ε): προσθήκη πρόνοιας για απασχόληση εργοδοτούμενων**

ορισμένου χρόνου στο Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ως ακολούθως:

(ε) Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα:

«μέχρι 3 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου Λειτουργοί Γραφείου Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Κλ. Α8, Α10 και Α11) έναντι ίσου αριθμού κενών θέσεων».

Για την πρόσληψη των πιο πάνω ΕΟΧ θα απαιτηθούν πρόσθετες πιστώσεις ύψους €77.761. Οι δαπάνες θα βαρύνουν το Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες» του Κεφαλαίου 030400 «Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα».

- Εδάφιο (1) παράγραφος (i): τροποποίηση υφιστάμενης πρόνοιας για απασχόληση 22 εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου ως εξής:

«(ii) Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων:

μέχρι 27 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου [5 Λειτουργοί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) και 22 Βοηθοί Ασφαλιστικοί Λειτουργοί (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7(ii))]

Για την πρόσληψη των πιο πάνω ΕΟΧ θα απαιτηθούν πρόσθετες πιστώσεις ύψους €355.378. Οι δαπάνες θα βαρύνουν το Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες» του Κεφαλαίου 150300 «Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων».

- Εδάφιο 1, παράγραφος (i): αύξηση της πρόνοιας για απασχόληση πρόσθετων εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου από 58 σε 61 ως ακολούθως:

(κ) Υπουργείο Εσωτερικών:

(v) Υπηρεσία Ασύλου: «μέχρι 61 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου [52 Λειτουργοί Ασύλου (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) και 9 Λειτουργοί Υποστήριξης (Κλίμακες Α1, Α2 και Α5(ii))] για τις ανάγκες υλοποίησης του έργου «Ενίσχυση της Υπηρεσίας Ασύλου».

Για την πρόσληψη των πιο πάνω ΕΟΧ θα απαιτηθούν πρόσθετες πιστώσεις ύψους €48.461. Οι δαπάνες θα βαρύνουν το Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες» του Κεφαλαίου 161400 «Υπηρεσία Ασύλου».

- Εδάφιο 1, παράγραφος (λ): αύξηση της πρόνοιας για ανθρωπομήνες απασχόλησης εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου Βοηθών Στατιστικών Ερευνών (Κλίμακα Α1) από 657 ανθρωπομήνες σε 720 ως ακολούθως:

(λ) Υπουργείο Οικονομικών:

- (ii) Στατιστική Υπηρεσία: «μέχρι 720 ανθρωπομήνες Βοηθού Στατιστικών Ερευνών (Κλίμακα Α1) για τις ανάγκες υλοποίησης του Προγράμματος Στατιστικών Ερευνών και Εργασιών 2024, που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών και την Έρευνα Διάρθρωσης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων (εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου)».

Για την πρόσληψη των πιο πάνω ΕΟΧ θα απαιτηθούν πρόσθετες πιστώσεις ύψους €78.010. Οι δαπάνες θα βαρύνουν το Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες» του Κεφαλαίου 180500 «Στατιστική Υπηρεσία».